

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér. Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér, vasúti állomásokon 12 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTAN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KAROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Váci-körút 19
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Korképek

Budapest, június 25.

„Evés közben jő meg az étvágy.” Tiszának az aradiakhoz intézett nyílt leveléből.

Ha eddig vitás volt, hogy a korszak teremt-e az uralkodó irányzatokat, vagy megfordítva: az irányzatok szülik-e a korszak domináló jellegét, akkor ezt a vitát most bizvást eldönthetjük. Semmiféle korszak ocsmányabb jellegét nem viselt, mint a mostani s ezt a jellegét a fertőbe hullott munkapárt süti korunkra. Ha úgy tetszik, a korszak képét festjük meg az alábbiakban. Nem önként választott festékekkel, hanem faktumokkal, amelyeket az események szolgáltatottak.

Az első, legjellemzőbb s legszembeesőbb faktum, hogy Tisza nem mer Aradra menni, hanem nyílt levelet intéz az aradi választókhöz. Ebben a nyílt levelében, rendes szokásához híven, szitkozódik s tajtékzó dühvel ront neki a koalíciónak s a függetlenségi pártnak. Bombardóval ordít s kigyót-békát kiált a koalíciós kormányra abban a hiszemben, hogy ezzel elámitja a világot, eltereri a figyelmet a munkapárt és a kormány büneiről. Erkölcsei paripára ül, hogy ne lássák, mily mélyen gázol ő a vétkek posványában. Dicsekszik a maga „rendcsináló” nemzeti politikájával, hogy a „hazaáruló” Kristóffy radikális választójogáért támadhassa — az ellenzékét.

De, hogy korfestiményt adjunk, nézzünk végig néhány napnak az ese-

ményein, hogy a Tisza-korszak egész mibenlétéről fogalmat alkothassunk, amely korszakról a geszti Nero el akarná háritani a rémuralom jellegét.

Tisza rendet csinál az országban s eredményeit államrendnek szeretné elnevezni. De csak azért, hogy Muszkaországnak ne legyen oka szégyenkeznie sem multjáért, sem jelenéért. Rendcsinálási tényeinek alapja kettős: a boszu és a hatalom megerősítése. Nemes és előkelő motivumok munkapárti nézőpontból; szégyenletesek és arczpíritók nemzeti szempontokból. Magyar területen már régen hozzálatott e rend megteremtéséhez. Még sátánban holdogult és a birói ítéletbe full Lukács László miniszterelnök korában. Hogyan s miképpen? . . . Ezt följegyezte az időszakos krónika.

Az ellenzék elnémitása brachiummal. Csendőr, rendőr és katonaság: ezek voltak az eszközök. Ha egy armádiára lett volna szükség arra, hogy az oppozíciót lávóltartsa a törvényhozás házából, egy armádia állt volna rendelkezésére. Így hát egyetlen eszközt vette igénybe, amely rendelkezésére állt: a fegyveres erő.

A sikamlós uton nem volt megállás: Horvátországot is „pacifikálni” akarta. Biztatta is a horvátokat: légy nyugodt te horvát nép! Rád kerül a sor. S tessék odapillantani Horvátországra s nézni, hogyan működik ott a szurony, a katonaság, a fegyveres erő általában. Tessék figyelemmel kísérni, mekkora örült farsangját járja ott a fékevesztett erőszak, a terror és megfélemlítés minden faja.

Ha ez nem elégséges, vessünk egy pillantást Fiumére, a magyar kikötő-városra és nézzük meg, hogyan s mily eszközökkel teremt ott rendet Tisza. Nincs egyébre szükség, csak arra, hogy a tudósításokat elolvassuk, amelyek onnan érkeznek s tisztában lehetünk azzal, hogy ugyanazokat az eszközöket veszi igénybe a kormány, amely eszközökkel megbénította Magyarország törvényhozásában az ellenzékét.

A motivumok között van egy kis különbség. Fiume megrendszabályozási atrocitásába belejátszik a boszu is, amely méltó Tiszához, kormányához és pártjához. Vió, a tengerparti város képviselője, az általános választójogért mert lelkesülni oly korszakban, amelyben Tisza az ur. És meg merete tenni azt, hogy kilépett a munkapártból. Ez csak megtorlást kíván. S Tisza nem volna Tisza s megtagadná despotikus hajlamait, amely fölfelé szolgáltságban nyilvánul, ha karhatalmi eszközökkel nem hűtötte volna boszuját. S nehogy ezt az ember érezze egyedül, aki ellen bős haraggal viseltetik Tisza, érezteti ezt Fiumével is a maga egészében, a reprezentanzával s minden szabadságtényezővel. Hadd legyen okuk a fiumeieknek is átkozni Tiszának és a munkapártnak éráját.

És így a gyűlölet és boszu e sivár korszakában Szent István koronájának jogara alá tartozó egyetlen terület sincs, ahová az erőszak és terror fegyverei ne terjesztessenek ki ahelyett, hogy harmóniába hozná egy előrelátó szellem a népeket a magyar állam eszméjével. A

A fantasztikus léghajó

Írta: Várady András

(Utánnemzés tilos)

Már minden témából kifogytunk, amikor éjjeli álmosággal kezdtük ismét átböngészni a képes lapokat.

— Nézz csak ide!

Szólt rám a meglepetés hangján barátom, aki különben típusa volt azon ifjú magyaroknak, akiknek perczről-perczre más és más világholdogító ideáik támadnak és ezeket azonnal leadják mindenkinek.

Barátom elém tette egy német illusztrált folyóirat boríték-oldalát, melyen az esti város volt látható, amint felette váratlanul megjelenik egy óriási légi hadihajó ellenséges lobogók alatt és ráborítja hatalmas reflektorainak valókító fénykévéit. Mindenki menekül a városból, ki a szabad mezőkre, attól való félelmében, hogy a város felett lebegő hadihajó könnyörtelen nekilát azonnal a város bombázásának és a hajó elől pedig nincs mód a mentésre.

A felfelé törő ágyugolyók ellen megvédi alsó testének páncélzét. A felhők szédítő magasságának nyugodt biztonságából határozott célzásokkal pár perc alatt mindent összezúzhat odalent.

Mindez pontosan lenézhető volt az egyébként ügyesen megfestett képről.

A kép felé hajolva, egészen belemerültem az abban megnyitó mélységes perspektívákba

és valósággal kábulatba ejtett egy ilyen légi hadihajó nagyszerű lehetősége, mikor barátom, aki az ilyes dolgokba hamar bele szokta magát élni, a legtermészetesebb hangján jegyezte meg:

— Mit bámulsz? . . . Ez a léghajó már kész is . . . Már építik valahol.

— Hihetetlen . . . Morogtam.

Nyugodtan folytatta:

— Érzem is már, tudom . . . Biztosan építik. Talán valamelyik skót szigeten, talán valamelyik francia gyarmaton, de inkább Amerikában, nincs kizárva azonban, hogy éppen nálunk, Erdély valamely zugában, amint már Jókai megálmodta . . . Vagy Ausztráliában . . . Mit tudom én hol, de biztosan építik . . . És hidd meg, hogy az a fontos csak, hogy ki építi . . . Egy állam, egy társaság, talán egy munkásszervezet, vagy talán valaki magános. Valami kalandor. Egy modern kalóz a legtökéletesebb légi hajón, amely megközelíthetetlen, amely ma Páris, holnap London, holnapután Newyork felett jelenne meg és mint a minden idők legregébb, leghatalmasabb, legfalánkabb sasmadara, úgy tűnne fel a gazdag, a milliós népi városok felett és a szárnyai alól fürge kis ökörszemek, aeroplanok röppennének alá a fenyegetett területekre békeköveteként és vagy . . . vagy . . .

Vagy odaadnák minden kincsüket, vagy jönne a pusztulás, amely iszonyatosabb lenne a tűzhányók kitörésénél, az árvizeknél, a dögvész-nél, az évekig elhúzódó földi háboruknál. Ez a levegőben kószáló kalóz kifosztaná az egész

emberiséget és elhordana minden pénzt, értéket valami ismeretlen szigetre és akkor . . .

Tovább már nem is merete füzni gondolatgyors rohamának mese láncszemeit . . . Rövid szünet után újból nekifogott:

— Vagy tudod-e mit, talán egy kommunista alapon álló munkásszervezet épített már valahol titkon összeadott garasokból és a világ legnagyobbszerebb technikai ipartelepeiről összehordott, összelopkodott szervekből, amelyeket itt is, ott is a rendes napi munkaóra után készítettek el a legügyesebb munkások.

Egy gyönyörű májusi éjszaka kiröpülne, vagy talán éppen ebben a pillanatban már ki is röpült a fantasztikus hajó valamelyik ipartelepről és először Anglia fölé száll, merészen, büszkén és új szabadságot, új életet hirdet a szénbányászok proletárjainak. Majd Westminster felé megy, leküldi spionereit London városházára és megparancsolja a Lord mayor utján a parlamentnek, a királynak, hogy azonnal publikálják a teljes kommunizmust, ha nem, mindenki kotródjék ki a városokból, ki a szabad térségekre, mert rommá fogja robbantani az összes köépületeit, bérkaszárnnyait, katonai laktanyáit, hatalomvárakat a multnak . . .

Angliából azután Amerikába száll a hősi hajó és csak innen repül vissza Európába. Pár hét alatt megváltoztatja a világ képét . . .

És a barátom már alig bírt beszélni a lelkesezdéstől, amelynek égő rózsái ráhimeződtek egyébként annyira sápadt, mindenféle bajoktól megszederesített vonásaira.

magyar törvényhozás megcsufolása után Horvátország és Fiume rendőrszorongó elállítása. Ez is a korképhez tartozik, de egészen ki nem meríti.

Nagyra van vele ugyanis a mungóserég, hogy Hódmezővásárhely, ez az ősi függetlenségi fészék, Tiszát diszpolgárává választotta. Ugy tele harsogják vele a világot, mintha tul akarnák kiabálni vele a sópanama által kiváltott szörnyűködés hangjait. De azért az időszaki történet tudja, hogyan szoktak Magyarországon diszpolgárokat választani. Az is az erőszak jegyében jár a hatalomnak vannak hódolói a legradikálisabb kerületekben is. S méltóztassék csak visszalapozni az időszaki história könyvében s rá fognak akadni, hogy valamikor, szintén a gyászos elnyomatás időszakában Pest városának is volt szive Haynaut diszpolgárává választani. Nem is szólva arról, hogy akadt országgyűlés is, amely Rákóczit árulónak, Kossuth Lajost pedig hontalannak mondotta ki.

Nem hisszük, hogy volna magyar ember, aki szivszorongás és pirulás nélkül gondolhatna arra a gyalázatra, amely Pestet érte, amikor a bresciai hiénát, az aradi hóhért diszpolgárai közé iktatta. S nem hisszük, hogy Hódmezővásárhely most és a jövőben dicsőségének fogja tartani, hogy most Tiszát választotta diszpolgárának. Tiszák tudják, hogyan kell nyélbe ütni az ilyesmit is. Majd, ha a keserű pohár elmúlik Magyarországról s az egész mungóhadat elnyeli a mocsarak káosza, a hódmezővásárhelyiek is belátják, hogy mit miveltek. Ha ők a jelenben ezt nem szégyenlik, ám kérkedjék vele a munkapárt tetszése szerint. Magyarországi népei azért mégis különbséget tudnak tenni már most a sas és a csóka között.

Még egy kép, amely szintén a mostani korszak festéséhez tartozik: az aradi választás. Erről sem szabad megfeledkezni annak, aki magának a jelenlegi erkölcsökről tiszta fogalmat akar alkotni. Figyelemmel kell kísérni a terror műveleteit, amelyeket Aradon visz-

— Mi lesz, ha egy nagyhatalomnak sikerül megépítenie? — Kérdezzék mostan.

— Az nem lehetséges... Az még borzasztóbb lenne, mintha egy kalandor épített meg, mert az csak egy ember és hamar beleunna a kincsekbe... de egy nagyhatalom, ez falánk, ennek étvágya évszázadokig eltarthatna és eltelhetne bizony több száz esztendő is, amíg valakinek ismét sikerülne a nagy probléma megoldása.

Már hajnalodni kezdett. Halványan világos sugarak érkeztek be a kávéházba s birokra keltek a villanylámpák izzó fényével s lassankint legyűrték. Künn zugni kezdett a város, az emberek ismét megindultak az új pénzek, új lehetőségek, új kálváriák felé és senki sem törődött, hogy mért ez a megint feltámadó szaladgálás, mért indulnak ki a gyorsvonatok ismét másodpercnyi pontossággal a pályaudvarokról, csak, istenem, mi ketten, kiknek a tegnap ürességet, megcsalásokat és szenvedést felejtett a zsebeiben és a holnap minden bizonytalanságát, mi ketten aggódva gondoltunk arra, hogy ki fogja feltalálni ezt a fantasztikus, legyőzhetetlen új légi hadihajót és amikor kiléptünk az utcára és körülöttünk még csak kézzubonyos munkások tömegei sűrögtek, valami ismeretlenséghez, véletlenhez, a tudományhoz lelkünk mélyéből fohászkodtunk, hogy jöjjön már minél hamarabb az új hajó, de a kapitányának a szívében lakják a szeretet lelke és a homlokán lengjen vörös zászló.

nek végbe; a lélekvasárlásokat, az áthelyezéseket; az erőszak orgiáit, amelyeket a Tisza-gárda ott inszcenál; a hivatali pressziót, a kormányintézkedéseket, a hatalom eszközeinek mozgósításait Tisza megválasztása érdekében, amit egyenként és összevéve „szabad választás”-nak neveznek Magyarországon a Tisza-éra idején.

Igy hát körülbelül kirajzolódhatik a korkép, amely most a magyarországi viszonyokat jellemzi: rendcsinálás, diszpolgáraválasztás és képviselőválasztás Tisza-féle receptje szerint. Így csinálnak „államrend”-et, így választanak diszpolgárokat és képviselőket, hogy legyen az utókornak min szégyenkeznie, pirulnia s legyen oka pironkodásra a jelenkorban is Magyarország géniuszának.

S mindennek a koronája, hogy visszatérjünk oda, ahonnan kiindultunk, Tiszának az aradiakhoz intézett nyílt levelének az a passzusa, hogy evés közben jó meg az étvágy. A koalíciót s ellenzéket illeti szitkokkal, mondván, hogy nemzetellenes irányzatokkal szövetkezett az s mert evés közben jó meg az étvágy, szélső radikális választójoggal akarta a koalíció s az ellenzék végveszélybe dönteni az országot. Valóban, ha valakire, úgy Tiszára illik legjobban ez a mondás, hogy evés közben jó meg az étvágy. Mintán kikezdte alkotmányunkat, szabadság-biztosítékainkat, megnőtt az étvágya s ráéhezett mindenre, amit ideál gyanánt őriz a nemzet. S ma már étvágya oly kielégíthetetlen, hogy azt is föl akarja falni, ami még megmaradt: a nemzet multjának dicsőséges emlékét s magát az egész magyar nemzeti államot. Ez is a korszak képéhez tartozik.

Budapest, június 25.

Báró Burián Pesten. Bécsből jelentik: Báró Burián miniszter ma Budapestre utazott.

Munkapárti szervezkedés. Rákospalotáról jelentik: Schwarcz József tisztelendő és Wagner Alajos magángimnáziumi igazgató akciózt indítottak, hogy Rákospalotán megalakítsák a munkapártot. — Tekintettel a lakosság hangulatára, — t. i. az egész község lakossága a függetlenségi pártához tartozik és majdnem valamennyi szavazó *Héderváry* Lehelre szavazott az általános képviselőválasztások alkalmával, a taggyűjtést nagy titokban folytatják. E hó 28-án szándékoznak megtartani az alakuló gyűlést, amelyre csak névre szóló meghívóval lehet bejutni, mivel tartanak, hogy az ellenzéki polgárok meg fogják zavarni a gyűlést.

Újabb román konzulátusok Magyarországon. Brassóból jelentik: A bukaresti kereskedelmi és iparkamara kezdeményezésére akció indult meg, hogy Magyarországon Románia újabb konzulátusokat szervezzen és pedig: Brassóban, Temesvárott és Aradon. A bukaresti kereskedelmi kamara egyik tagja, *Teku*, indítványt nyújtott be, melyben utalt arra a szoros kereskedelmi és ipari összeköttetésre, amelyben Magyarország és Románia állnak egymással és javasolta, hogy a nevezett városokban Románia konzulátusi hivatalokat állítson fel. Ugy a kamara, mint mértékadó kereskedelmi és ipari körök nagy tetszéssel fogadták a javaslatot. Ez indítvány már a román külügyminiszteriumot is foglalkoztatja és értesülésünk szerint a kérdés valószínűleg *Teku* indítványa szerint lesz megoldva.

Egyetem a délszlávoknak. A *Bosnische Korrespondenz* állítólag autentikus információ szerint *Bilinski* lovag közös pénzügyminiszter hosszú ideje óta azzal a tervvel foglalkozik, hogy *Serajevóban délszláv egyetemet* létesítsen. Már a legközelebbi alkalommal egy tételt akar bevinni a költségvetésbe, mely arra szolgálja, hogy az egyetem számára tantereket képezzenek ki.

Diszpolgár lett a geszfi junker

Szeged és Hódmezővásárhely gyalázata

Készül Andrassy Gyula pártja

— Sajtó tudósítónktól. —

Budapest, június 25.

A kormány mindenre kész legényei ma újabb bizonyosságát adták annak, hogy a fertő, a metely, az erkölcstelenség és a megvesztegettség lett urrá a közéleten. Hódmezővásárhely és Szeged városának gyászmagyarkái ma bizalmat szavaztak Tisza Istvánnak, sőt Hódmezővásárhely tetézte ezt a gyalázatot azzal, hogy azt a jeles bitarit, akit valaha Latour, Haynau és Bach nevével fognak egyszerre emlegetni, diszpolgárává választotta és száztugu küldöttséget fog a diszpolgári oklevéllel hozzámeneszteni.

Nem átalották ezek az emberek Tiszáról elmondani, hogy biztosította a parlament normális tanácskozási, békét teremtett az országban és hogy becsületes államférfiúi működésével biztosította az alkotmányos rendet.

Kritikát mondani erről a két határozatról lehetetlen, mert vannak határai a megvetés és felháborodás kifejezéseinek is és azok a szavak, melyek rendelkezésünkre állnak, gyengék ahhoz. Csak mélységes megsomordással látjuk, hogy a becsületérzés és a tisztességes meggyőződés helyét ma praetoriánusok mindenrekapathatósága váltotta fel.

Nem becsüljük ugyan túl ezt a két szégyen-határozatot. Tudjuk jól, hogy gseftelő virilisták és koncra éhes stréberek állottak a kormány táborában és velük szemben a polgárság bizalmának igazi letéteményesei, mégis, a kormány, melynek élén egy magát a gondviselés küldöttjének hirdető megkötyagosodott junker áll, mely erkölesi politikát hirdet, de lopott pénzen veszteget, presszionál és panamázik; erkölesi tökélet igyekszik majd kovácsolni a megvesztegetett emberek czinkosságából és *feltele* a maga igazát fogja demonstrálni.

Soha ilyen szomorú idők nem jártak és nem volt, a lezüllött régi Rómát kivéve, valaha nép, valaha ország, mely ekkora szégyent hordott volna a hátán. Hódmezővásárhely és Szeged, két szintiszta város és ma már ugy lehet emlegetni, mint ahol a gonoszság, a fürtelem, a csalás, a czinkosság, a piszok, a panama, a lopás és a hazaárulás dicséret szavakkal fogadtatott.

Az ellenzék akcióját azonban csak erősíthetik ezek az eltévelyedések és az elkeseredést csak fokozza ez. A függetlenségi leg több idejét az aradi választás köti le, de *Andrassy* Gyula most is serényen munkálkodik pártalakító akcióján és minden jel arra vall, hogy ez a kétségtelenül szükséges alakulás is, a tisztességes, hazafias 67-esek tömörülése rövidesen sikerre fog vezetni.

Politikai hireink a mai napról a következők:

Andrassy pártalakítása

Az Országos Klub Ferencz József-rakparti helyisége erősen benépesedett azóta, hogy gróf *Andrassy* Gyula bejelentette új pártalakítási szándékát. A klubban minden este ott van gróf *Hadik* János és csaknem teljes számban jelennek meg a pártönkivüli 67-es képviselők és a beszélgetések és tanácskozások *Andrassy* pártalakításának eshetőségei és kilátásai fölött folynak.

A pártalakítást illetőleg egyelőre csak annyi a konkrétum, hogy gróf *Andrassy* Gyula Nagymihályon vagy július 6-án vagy pedig július 13-án beszámolót tart és kifejti az új párt programját. A tekintetben, hogy a párt formális megalku-

lása megtörténik-e ekkor, vagy pedig csak később, esetleg csatlakozások után, még nincs megállapodás.

A párisi *Le Temps* „Ui parlamenti pártalakulás Magyarországon” czimén hosszabb cikkben foglalkozik Andrassy tervével és nyilván autentikus információk alapján megírja, hogy gróf Andrassy Gyula politikai barátai a munkapárt sorából kivált disszidensekkel, a néppárt tagjaival és több csatlakozó függetlenségi képviselővel egyesülve új mérsékelt ellenzéki pártot alakítanak, amelynek célja, hogy áthidalja azt a szinte leküzdhetetlen ellentétet, amely a kormánypártot ma az ellenzékől elválasztja és amelynek kiszámíthatatlan következményei lehetnek. Most dolgozzák ki az új párt programját, amelynek első pontja a néhány hónap előtt megszavazott választói törvénynek a revíziója. Az új párt az elvadult politikai erkölcsök mitigálásával céljait tüzi ki, hogy az ellenzék a parlamenti munkában való részvételre bírja, az ellenzék által joggal megkívánt bizonyos feltételek teljesítése esetén. Igen nagy gondot fordít az új párt arra, hogy a program ne tartalmazzon semmi olyat, ami a bécsi magas és irányító szerepet játszó politikai sferákban az új párttal szemben gyanút ébresztene. A párt ugyanis elvi álláspontjának feláldozása nélkül biztosítani akarja a maga részére a kormányképességet.

Az új pártnak névleges és tényleges elnöke gróf Andrassy Gyula lesz. A párt formális megalakulása már a legközelebbi napokban megtörténik.

Szünet októberig

A munkapárt holnap a képviselőházban fog összeülni, hogy a nemzeti munka nagyobb dicsőségére ismét elnapolják a Ház üléseit. A munkapárti képviselőház elnapolása királyi leirattal történik. A leiratot gróf Tisza István a legutóbbi királyi audiencián eszközölte ki. A királyi rendelkezéshez képest a munkapárti képviselőházat és a főrendiházat október nyolczadikáig napolják el. A főrendiházban holnap délelőtt hirdetik ki a leiratot. Az ellenzék nem jelenik meg a holnapi ülésen.

A horvát helyzet

A magyar miniszterelnökségen tanácskozások folynak a horvát kérdéssel. *Tomasich* Miklós volt horvát bán ma délelőtt hosszabban tárgyalt *Pejacsevich* Tivadar gróffal. *Tomasich* délelőtt *Tisza* István gróftól kereste fel a miniszterelnöki palotában.

Tomasich Miklós és *Pejacsevich* Tivadar volt horvát bánok ma délelőtt megjelentek a főrendiházban és *Tisza* István gróffal tanácskozást folytattak. *Tomasich* és *Pejacsevich* *Tisza* kérésére jött fel Budapestre. Hír szerint a magyar miniszterelnök más horvátországi politikust is meg fog hívni.

Elmaradt üdvözlés

A *Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége* héten ülést tartott *Bujanovich* Sándor elnökle mellett. Hozzá se fogtak még a tárgysorozathoz, mikor *Bujanovich* az elnöki székéből rendkívül meleg és elismerő szavakban méltatta gróf *Serényi* Bélát, az eltávozott földművelésügyi miniszter érdemeit. Am nyomban ezután *Bujanovich* magasztalni kezdte az új földművelési minisztert, báró *Ghüllányi* Imrét és javasolta is, hogy az új minisztert hivatalba lépése alkalmából üdvözöljék. Erre szólásra jelentkezett *Somssich* Andor és a következőket mondta:

— Az új minisztert még nincs szerencsénk ismerni, szövetségünket még nem is értesítette hivatalba lépéséről. Én tehát az elnök úr indítványához hozzá nem járulhatok s kijelentem, hogy az elnök úr indítványával szemben, ha azt fenntartja, kénytelen voltam ellenindítványt előterjeszteni.

A felszólalás nyomán keletkezett kiüres megfélemlésből felocsudva az elnök visszavonta indítványát és az üdvözlés elmaradt — jobb időkre. A gyűlésről kiadott hivatalos tudósításban pedig arról az érdekes mozzanatról csak ennyi volt olvasható: a szövetség az új földművelésügyi minisztert üdvözölni fogja. Hogy mikor, arról nem tett említést a hivatalos tudósítás.

Hódmezővásárhely szégyene

Botránvos jelenetek közben, hatalmas csend-őr és rendőrkordonnal körülvett épületben, számtalan szabálysértés és törvénytelen szövegvonások után kierőszakolta *Cicatricis* Lajos főispán, hogy Hódmezővásárhely — legalább formailag — *Tisza* István gróf miniszterelnököt diszpolgárává válassza.

Napokig tartó korteskedés után, heves izgalmak közben kezdődött ma reggel kilencz órakor Hódmezővásárhely törvényhatósági bizottságának közgyűlése, amelyre egy munkapárti, mint az ellenzék teljes számban vonult fel. *Cicatricis* Lajos főispán nagy zajjal fogadott elnöki megnyitóját után *Spilka* Antal volt koalíciós főispán, a vásárhelyi munkapárt elnöke nagy beszéd kíséretében terjesztette be az indítványt.

— Panamisták, sótolvaik! — hangzott az ellenzéki oldalon és nyomban felálltak az ellenzék szónokai, hogy tiltakozzanak az indítvány elfogadása ellen. Délutájban valóságos obstrukció fejlődött ki a közgyűlési teremben. A szónokok beszédeit az ellenzék kemény közbeszólásokkal füszerelte. Tíz órakor *Kun* Bélára, a város képviselőjére került a sor, aki folytonos zajban beszélt még a déli órákban is.

Kun Béla beszéde közben botránvos jelenetek játszódtak le.

Kun az ellenzék viharos helyeslése közben fejtegette, hogy *Tiszát*, aki szoros összeköttetésben áll *Lukács*sal, nem lehet diszpolgárrá választani, mert Hódmezővásárhely városa nem szenvedheti be tiszta multját.

Ezután folytonos zaj közben folytatta *Kun* Béla beszédét, amelyet délután két órakor fejezett be. Utána *Nagy* György állott fel szólásra és rövid beszédet mondott. A főispán ezután szavazásra tette fel a kérdést.

A hangulat egyre forróbb lett, s majdnem botránvosba verekedésbe fullt a közgyűlés, mikor *Cicatricis* Lajos főispán *Tisza* István recipéje szerint egyszerűen megvonta a szót a még hátralevő kilencz ellenzéki szónoktól. Hihetetlen izgalmas jelenetek játszódtak le; az ellenzék és munkapárti tetlegességre készen néztek egymással farkasszemet a botránvos szövegvonás után. *Sós* István, városi jegyző azt mondta az ellenzékiekre, hogy „disznólkodnak”. A függetlenségi magukból kikelve rohantak *Sós* István felé, aki csak úgy menekült a következmények elől, hogy sápadtan és reszketve felállt és ünnepiesen bocsánatot kért a durva kifejezés használata miatt.

A viharos hangulatban majdnem tetlegességre került a sor. Az ellenzék részéről *Kun* Béla és *Nagy* György, a munkapártiak közül *Berger* Gyula és *Lázár* Dezső a terem közepére futottak. Öklök emelkedtek a levegőben, szidalmak pattogtak. *Nagy* György az indulattól elragadtatva rárohant a munkapártiakra, az utolsó pillanatban *Szatmáry* főkapitány és az ellenzék higgadtabb elemei közbeleptek és letarták a már dulakodni kezdő ellenfeleket.

Félhárom órakor hirdette ki a főispán az eredményt. A közgyűlés 127 szóval 68 ellenében bizalmat szavazott a kormányra és diszpolgárrá választotta *Tiszát*.

A város valósággal ostromállapotban van. Katonaság, csendőrség, rendőrség szállotta meg a főbb utcákat. Az erősen ellenzéki érzelmű városban, úriási felháborodást keltett *Spilka*ék merénylete. A renegát volt főispánt mindenféle halálra keresik. A nagy izgatottságra való tekintettel szállotta meg a várost a katonaság. Hódmezővásárhely valósággal forrong s a rendőrkapitány a legszigorubb rendszabályokat léptette életbe.

Este a függetlenségi polgárok és szociáldemokraták tüntető fölvonulást rendeztek, de a katonaság és a csendőrség vad brutalitással vetette magát a tüntetőkre és többeket súlyosan megsebesített.

Vasárnap az ellenzéki polgárság nagy népgyűlést rendez, amelyen tiltakozik a törvényhatósági közgyűlésen elkövetett törvénytelen ségek ellen és *Tisza* Istvánnak és a kormánynak bizalmatlanságát szavaz.

Szeged sem válogató

Hódmezővásárhely dicsőségét *Szeged* nagyvonalú irigvelheti, mert máma nagy sietve a város törvényhatósági bizottsága délután *Lázár* György polgármester elnöklésével közgyűlést tartott, melyen az ellenzék elszánt állásfoglalása ellenére elfogadták a tanácsnak javaslatát, melyben tekintettel ama szolgálatokra, melyeket a miniszterelnök az obstrukció leküzdésével a parlamenti tanácskozás rendjének és a törvényhozás szabatos működésének biztosítása érdekében tett, tekintettel azon eléggé nem méltányolható törvényhozási alkotásokra, melyeknek segítségével a fenyegető külpolitikai veszélyeket a nemzetről elhárítani, az országnak a béke áldásait megtartani sikerült, végül tekintettel ama nagyfontosságú és a külpolitikai helyzetre vonatkozó államférfiúi nyilatkozatokra, melyek a magyar nemzetnek politikai súlyát Európa előtt ismét helyreállították, a közgyűlés gróf *Tisza* István miniszterelnököt és a kormány tagjait bizalomteljesen üdvözli és őket alkotmányos kormányzásukban teljes odaadással támogatni hajlandó.

A szegedi mungóknak szóval „szabatos” a törvényhozás működése, az ország a „béke áldásait” élvezzi és *Tisza* „alkotmányosan” kormányoz.

Az ellenzék természetesen nem hagyja szó nélkül ezt a gerincztelen talponyalást és módot fog találni a város igaz hangulatának kifejezésre jutására.

Köztársaságiak üldözése

A gondolat szabadság és a politikai meggyőződések függetlenségének nagyobb dicsőségére a köztársasági pártiak mind nagyobb üldöztetéseknek vannak kitéve. *Dicsőszentmártonban* köztársasági programmal jelöltette magát ifj. *László* János. A rendőrség a jelölésről szóló plakátokat letépette és az összes nyomtatványokat elkobozta, a jelölt ellen pedig királysértés miatt megindította az eljárást. Ugyanígy a *gyomai* kerületben dr. *Makai* Márton ügyvéd akart fellépni köztársasági programmal. A rendőrség a jelölő-gyűlést betiltotta és a gyűlés rendezőit értesítette, hogy ha ezt a szót: köztársasági a gyűlésen kimondják vagy a plakátokon hirdetik, le fogja a pártvezetőséget tartóztatni.

Budapest, június 25.

Az egyesült függetlenségi és 48-as párt klubhelyisége. A Politikai Híradó jelenti: Az egyesült függetlenségi és 48-as párt vezetősége ez uton közli apárt tagjaival, hogy a Bristol-szállóban levő ideiglenes helyiségből, a nagymelegre való tekintettel a volt Kossuth-párt klubhelyiségébe költözött és ott marad őszig, amikor majd végleges klubhelyiséget fognak elfoglalni.

A boszniai helyzet. *Szerajevóból* jelentik: A jelenlegi teljesen meddő politikai helyzetben aligha áll be ősz előtt változás. Hogy ezután feloszlatják-e a tartománygyűlést, vagy pedig kísérlet tesznek arra, hogy a télen elnapolt Házat munkaképesé tegyék, az egyelőre nyílt kérdés marad. A horvát-mohamedán koalíció köreiből ezzel az utóbbi eshetőséggel számolnak most inkább, mint valaha. Különösen abban a pártban, amelyet a „Hrvatski Dnevnik” képvisel, észlelhető erős áramlat, hogy a nyelvkérdés dolgában koncessziókat tegyen, úgy, hogy nincs kizárva, hogy ősszel a kormánnyal új tárgyalásokat folytatnak, amik végeredményükben a tartománygyűlés munkaképességét biztosítanák. Annyi mindenesetre bizonyos, hogy *Bilinsky* közös pénzügyminiszter gazdasági programja s egyáltalában a produktív munka számára nagy és erős támaszték volna az országban, de sajnos, nincs meg a különböző pártállású férfiakban az erő, hogy a romboló elemeket le tudják szerelni. Csak ennek szerénytelenségnek tulajdonítható, hogy a politikai viszonyok az országban még mindig meg nem javulhattak.

A városi törvény. A városok fejlesztéséről szóló 1912. évi LVIII. törvény 30. §-a értelmében e törvény életbeléptetésétől számított két éven belül a városok szervezetéről, közigazgatásáról és háztartásáról, ugyszintén a városi rendőrségek országos rendezéséről a Belügyminiszternek

törvényjavaslatot kell a törvényhozás elé terjeszteni. Ezen ügyben a Városi Mérnökök Országos Szövetségének elnöksége a választmányt június 29-ikére hívta össze Budapestre, hol előterjeszti az elnökség a mérnökök érdekében kidolgozott memorandumot. A választmányi ülésen végleges szövegében megállapítandó emlékiratot a belügyminiszternek július hó első hetében nyújtják át.

A bihari Megváltó szózata

— Apponyi Albert a népjogokról —

Károlyi Gyula megbélyegzi a Tiszarendszert

Heves előcsatározások Aradon

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 25.

A nemzet, az intelligencia bizalmának letéteményese gróf Tisza István, aki semmitől nem fél jobban, mint a nép szeretetétől, Aradra személyesen nem fáradt le, mert hátha nem elég ott a csendőrszurony. Maga helyett elküldte a munkapárt Öcskay-brigádját, egy félmilliót a bünös pénzekből összeszerzett pártkasszából, a hivatali presszió minden nemét s ennek tetejébe végül ma egy nyílt levelet. Ebben a szózatban ismét az ország megváltójaként szerepelteti magát. Ez már az ő rögeszméje. Van, aki azt hiszi magáról, hogy üvegéből van, van olyan is, aki sip, dob, zenén át hallja a vértanuk dalát s van olyan, aki azt gondolja, hogy ő a Hadur küldötte, a magyar Megváltó. Ez cseng ki Tisza írásából. Amikor Apponyit próbálja lecselezni, az ember szinte ezt az aposztrófálást véli hallani:

— Érdekes ez az Apponyi, úgy tesz, mintha ő lenne az atyauristen, pedig hát én csak a legjobban tudhatom, hogy nem az, mert hiszen én vagyok az isten fia.

Természetesen Apponyin kívül sok baja van általában a koalíció „bűneivel”, a függetlenségi párttal, főként Justhékkal, akik kaczerkódtak — szerinte — a magyargyűlölő föderális osztrák pártok radikálizmusával, a legmagyarellenesebb nemzetiséggel kötöttek szövetséget s obstruálták a radikális választójogi reformot, amelylyel tullicizálták a hazaáruló Kristóffy-t is.

Kristóffy tudunkkal épp úgy, mint Tisza 67-es alapon állt és áll, a fegyveres erőt épp úgy behozta a parlamentbe, mint Tisza, csak nem oly brutális módon, Kristóffy sem a dicszta ellen akart politikát csinálni, csak úgy, mint Tisza, de emellett a népnek is akart jogokat juttatni, ellentétben Tiszával. Miért „hazaáruló” tehát Kristóffy?

A bihari Megváltó a tőle megszokott parlagi frázisokkal igyekszik lekicsinyelni az ellenzék küzdelmét, a függetlenségi sajtót s azt bizonygatja, hogy a mit ő csinált, az az országnak a végveszélyből való megmentése volt, a rend stabilizálása a felforgatással szemben. A június 4-ikét maga is elismeri az erőszak megnyilatkozásának, de tovább nincs. Azontul minden törvényes volt. Pavliktól Gerőig. És azután azt mondja, hogy ő becsületes és törvénytisztelő kormányzatot kíván. Ő, aki Lukács Lászlónak, a főpanamistának rendszerét folytatja és a törvénytíprásokban világrekordot ért el.

Amit a fuzió programjáról állított, az közönséges hamisítás. Neki nem az a fájd, hogy az részben az ősei függetlenségi elveket, részben gyakorlati követeléseket tartalmaz, hanem az, hogy ez a szinmagyar párt az általános választójogért harcol, s ezért becsmerli, gyanusítja és próbálja diszkreditálni.

Széchenyi Aladással, diadalmasan előre-

nyomuló ellenjelöltjével szemben, aki Lukácsot tolvajnak, Khuent orgazdának, Tiszát pedig felbujtónak nevezte, a geszti Nero „mél-tóságán alulinak” tartja a védekezést s a nagy „forradalmár” majd csak az ügyesség közbenjöttével felel neki. Hát csak rajta! Az ellenzéknek meg lesz majd gondja, hogy Herczeg Ferencz is a vádoltak padjára kerüljön s majd meglátjuk, hogy kit marasztalnak el: Széchenyit-e vagy Tisza levitézlett írődeákját?

A szombati képviselőválasztás már előreveti árnyékát Aradon. A város rendkívül mozgalmas. Mindenütt a zöld Széchenyi-tollakat látni, mert a munkapárti választók egyáltalán nem is mernek mutatkozni. Az ellenzék jelöltje mellett fáradhatatlanul agitálnak Apponyi Albert gróf, aki egész héten Aradon volt és egyik gyűlésről megy a másikra, Károlyi Mihály gróf, Manndorff Géza báró és mások. Ma megérkezett Vázsonyi Vilmos is. Az ellenzékieknek mindenütt a legszeretetteljesebb ünneplésben van részük. Csak az agitáció fegyvereivel küzdenek szemben azokkal a korrupciós eszközökkel, amelyeket a munkapárt igénybe vesz. Most már 1000—1500 koronát is ígérnek egy szavazatért és folyik a nagy dinomdánom, de azért a munkapárt mégsem bizik diadalában, látván az ellenzék imponáló elszántságát és határtalan lelkesedését.

A szombati választást megelőző érdekes eseményekről alábbi tudósításaink számolnak be:

Tisza nyílt levele

Gróf Tisza István miniszterelnök, aki nem mert Aradra utazni, ma nyílt levelet intézett a kerület választópolgáraihoz s abban a többi közt ezeket mondja:

Alig három éve annak, hogy először léptem közvetlen érintkezésbe Arad város választóközönségével. A becsületes, reális, és igaz nemzeti politika újraébredésének napjaiban volt az. Akkor közvetlenül tudta, látta, érezte mindenki a függetlenségi párt kormányra jutásának áldásait. Hogy minő hibás, káros, életképtelen volt a függetlenségi politika, azt az a tény bizonyítja legjobban, hogy a függetlenségi párt kormányra jutása a függetlenségi politika csődjét idézte elő. A kegyelemdífest egy, a függetlenségi pártból összeverődött csoport adta meg, amelyik előbb a bankkérdéssel ver éket a többség soraiba, majd nyíltabban kitűzi a magyargyűlölő föderális osztrák pártokkal kaczerkodó szélső radikálizmus zászlaját, nemzetiségeink legmagyarellenesebb szárnyával köt szövetséget s a már bejelentett obstrukció fenyegetésével is annyira megakasztja a dolgokat, hogy a kormány az indemnitásnak még csak a napirendre tűzését sem kísérel meg. Ebben a helyzetben kellett a munkapártnak jönnie; nem hogy átvegye a koalíciótól, hanem hogy a földről felyegye az annak kezéből kiesett gveplőt. Alig egy évvel a választások után a maga teljes meztelenségében tört ki s garázdálkodott kerek esztendeig a technikai obstrukció. Kezdték ezt nyíltan a választójogi radikálizmus követelésével egybekötve a Justh pártiak s a Kosuth-pártiak sem volt elég erkölcsi bátorsága nyíltan szembehelezkedni vele. Végre teljesen lürhetelenné vált a helyzet. A nemzet sorsának végveszélybe döntése nélkül nem lehetett a katonai kérdés megoldását halasztani, s a parlament krónikus tehetetlensége az egész nemzeti ügyet végzetlenül zsákutczába juttatta. Minden ellenségünk gunykaczájával kísérté tehetetlen vergődésünket. Tétovázni nem lehetett tovább; csak két ut állott előttünk: a nemzeti ügy csődjének bevallása, vagy az obstrukcióval leszámoló cselekedet. Megtettük az utóbbit s a világesemények minket igazoltak. És ugyanazok, akik a szélső radikálizmusban látták a nemzetünk fenyegető legnagyobb veszedelmét, akik a nagyon jól tudták, hogy ez az az archimedesi pont, amelylyel kiforgathatják sarkából a magyar nemzeti ügyet, fajunknak külső és belső ellenségei, egy varázsütésre az általános egyenlő szavazati jog apostolaiivá váltak, s olyan tervezetben csezték meg a Justh-párttal, amely a hazaáruló Kristóffy javaslatára erősen rálicizált.

És aztán megindult a nagy izgatás végig az egész országon. Megindult, de mindenütt sikert fülkerek talált. Pár hónapi kétségbeesett erőlködés után be kellett látniok, hogy minden hiábavaló, civeik nem kellenek visszhangot az országban. Ismerik őket, kiábrándultak belőlük. És ekkor jött

a bukott ellenzék kétes értékű mentsvára, az incidensekből való elősködés. Milyen mohón kaptak az adóügyi reformon! Ez incidens letéttével jött a második remény: az általános sztrájk borzalmai. Mikor ez sem teljesült, már nem maradt más hátra: elérkeztek a tönkrement ellenzék végső eszközeihez, az incidensek leghitványabbikához, a gyalázkodáshoz. Felhangzik a kétségbeesett magyar ellenzék utolsó csatakiáltása: a korrupció. Azokra, akik e tárgyban Arad piacán is elhangzottak, ebben a levélben nem felelek. Ha valahol, csak az ügyesség közbenjöttével adhatom meg rá a jeleletet. Méltóságomon alul van védekezni ilyen vádak ellen. Aki kezébe veszi őket, ezzel csak magát szennyezheti be. Ami pedig Lukács László kormányzatát és személyét illeti, még csak arra a tényre utalok, hogy e jó urak közben felfüggesztették vádiakat, hogy Lukács László kormányzatának megszilárdítására folytassanak vele tárgyalásokat. Az ilyen eljárás alól igazán hiányzik az erkölcsi alap. Dehát evés közben jön meg az étvágy. Azt mondják: Erőszak, rémuralom létezik ebben az országban. Hát én felhívok mindenkit, aki tart reá, hogy gazdája lehessen állításainak, mutasson nekem, nem rémuralomra, hisz ez tulajdonos nevésséges írásis, de jószertésre, erőszakos eljárásra eguellegen példát azon az egyen kívül, hogy egyszer egy szavazásnál a képviselőhöz hárszabályainak minden formalitása meg nem tartott. Nem szabadság, de szabadosság van a néppülsői beszédek és a sajtó terén. Azt mondják, katonai uralmat létesítettünk a képviselőházban. Hát nézzünk ennek a vádnak is a szemébe. Minden parlament, amely fenn akarja tartani tekintélyét, tisztességét és hatalmát, gondoskodik karhatalomról saját rakoncátlan tagjaival szemben is. Rendőrséget vesz igénybe a német és az angol, katonai hatalmat a francia. Mindez azonban nem elég. Nem kisebb ember, mint Apponyi Albert állítja, hogy a 67. meghamisítása, a közjogi reakció terére léptem. Hát kérem, erre már igazán bajos komoly választ adni. Lázbetegé tette a képviselő urat a honfi bu, vagy felemelkedett az igazság iránti teljes közöny magaslátára. A nevet-ségesség! Bizony ott dereng az az Apponyi-féle levél egész tartalma körül. Olyan kedvesen magyarázza meg a függetlenségi egyesülését és ni programját is. Rendületlenül ragaszkodnak a függetlenségi elvhez, ez ideálhoz, e végcéllhoz, de azután megjelölik a gyakorlati politika közvetlen céljait. Tehát kettős program, kettős elvek, kettős célok. Hát kérem szép dolog az, ha egy politikusknak elvei vannak. Az elvtelenség czinikus, csunya dolog, de becsületes politikusknak csak egyféle elve, csak egy programja lehet, az nem tart-hat raktáron két különböző készletet, eget a miniszteri szék, egy másikat a Bauernjaengerei számára. Nekem csak egyféle elveim lehetnek. Az én elvem rendületlen, sziklaszilárd megállás a 67-iki kiegyezés talaján. Becsületes és törvénytisztelő kormányzatot akarok, amely megadja a szabadságot és biztosítja a rendet és nyugalmat. Csodákat nem tehetek, káprázatos sikereket nem ígerek, de igenis ígérem azt, hogy ezen az uton haladva, téglát téglára rakva biztos alapon építjük fel a magyar nemzet boldogulásának épületét. Abból, amit építtem s még inkább abból, amit ök romboltak, jogczimet alkotok reá, hogy bizalommal kériem szavazatukat.

Ellenzéki korteskedés

Aradról jelentik a következőket:

Tegnap, kedden este a Vadászúrt-szállóban tartott ellenzéki értekezleten a város polgársága olyan nagy számban vett részt és olyan lelkesen viselkedett, hogy magukat a függetlenségi vezéremberek is meglepte ez a rendkívüli érdeklődés. Az értekezleten megjelentek gróf Apponyi Albert, gróf Széchenyi Aladár és gróf Károlyi Mihály, Gaál Gaszton, később még megérkeztek báró Manndorff Géza, Beck Lajos, Justh János orsz. képviselők. Az értekezleten megjelent dr. Landler Jenő a szociáldemokrata párt képviselőjében.

Először gróf Apponyi beszélt meg-megújuló frenetikus tapsoktól kísérvé. Különösen hatásos volt beszédének a panamára és becsültre vonatkozó része.

— Nem tehetek róla, de újból vissza kell térnem — mondta — a kormány gazdaságaira, a panamára. A kormány azt mondja, hogy nem ártthat az országnak, ha egy bank négy-öt milliót ad választási célokra. Ez hazugság, ez nem így van. A bank nem azért adja a pénzt, mert a kormányval rossz üzletet köt s a kormány az, mely az üzletre ráfizet. A kormány milliókat rabol választási célokra. Ha iskolát kérünk a gyermekeink számára, ha több ispotályt kérünk a nyomorultaink számára, több intézetet a vakok számára, azt mondják, hogy nincs rá pénz. Ha az a pénz, mely a választási kasszába megy, az államkasszába folya, mi mindent lehetne belőle csinálni. E milliókból ötszáz iskolát lehetett volna felállítani, de csak ezek a milliók derültek ki. Ez is óriási anyagi kár

s ezeket a pénzeket a mi gyermekeinktől, a mi nyomorultainktól rabolják el. Majd azért támadta a munkapártot, mert úgy hallotta, hogy a munkapárt kortesei pénzt ígérnek a szavazóknak.

Ezután gróf Károlyi Mihály intézett néhány kártásra buzdító szót az értekezlethez.

Pompásan aposztrofálta dr. Nagy Sándor Herczeg Ferencz írónak aradi korteskedését. „Obszótosa ő csak a magyar irodalomnak — ugymond, — aki az irodalomban sohasem volt igazi nagyság és most a politikában akarja magát regresszálni. Ami pedig Tiszát illeti, ha nézzük, hogy ő mit tett Aradért, igen furcsa dolgok derülnek ki. Aradról tizennégyezer vezettek hozzá és vezetett ő Lukács-hoz deputációt és Arad mind a tizennégyezer csak a Tisza István katonára nyomtatott névjegyjét kapta.”

A jelenlevő többi orsz. képviselők viharos tetszéseket aratott beszédei után még dr. Landler Jenő mondott hosszabb beszédet, amely különösen az igen nagy számban megjelent vasutasokra volt nagy hatással.

Gróf Károlyi Mihály tegnap éjjel elutazott, de holnapra visszatér Aradra.

Vázsonyi Vilmos, a Tisza ellen indított országos küzdelem egyik legerősebb és legexponáltabb harciosa, ma délben ezt mondotta:

— Délután öt órakor utazom Aradra és ott maradok szombatig. Résztveszek a választási küzdelemben, hogy segítsek megbuktatni a miniszterelnököt.

Holnapra várják Aradra Justh Gyulát és Décsy Zoltánt is.

Az ellenzéki képviselők most már a választásig Aradon maradnak.

Károlyi Mihály és a románok

Munkapárti szócsofőn keresztül tendenciózus beállításban közölték a lapok egy híradást, amely szerint gróf Károlyi Mihály a román nemzetiségi vezető egyéniségekkel az aradi választásra vonatkozólag megbeszéléseket folytatott, amelyek folyamán Goldis László, a szövetség ellenzéki és az egyesült függetlenségi és 48-as párttól elítélőleg nyilatkozott volna. Minde hírekkel szemben velünk a legilletékesebb helyről nyert információ alapján közlik, hogy az igazság tisztán az, hogy a román választóközönység vezetői egyértelműen kijelentették, hogy minden tőlük telhető erkölcsi erővel a legerélyesebben oda fognak hatni, hogy az aradi választások alkalmával román ajku választópolgár Tisza Istvánra semmi esetre ne adja szavazatát, illetve, hogy passzívításban maradjanak.

Teljesen alaptalan gróf Károlyi elutazását kapcsolatba hozni a románok vezető egyéniségeivel folytatott tárgyalásokkal, amivel szemben egész autentikusan megállapíthatjuk, hogy gróf Károlyi csupán egy napra, politikai ügyben kénytelen távozni Aradról, csütörtökön azonban visszaérkezik Aradra és attól fogva a választás befejezéséig ott marad.

Szocialista gyűlés

Mint Aradról jelentik: Ma délután öt órakor gróf Széchenyi Aladár Gájba ment, ahol programbeszédet mondott. Ott is rendkívül lelkesen fogadták. Este hét órakor a Tököli-téren a szocialdemokraták rendeztek népgyűlést, amelyen gróf Apponyi Albert is fölszólt.

— Esetelni kívánom — mondotta — gróf Tisza István politikai egyéniségét, valamint a munkásokhoz, különösen az ipari munkásokhoz való viszonyát. Az a választójogi szörnyűsülett, melyet a Lukács-kormány betervezett, de amelynek értelmi szerzője gróf Tisza István, nemcsak jogfosztó, nemcsak jogmegszorító, de a jogmegszorításnak az éle egyenesen a munkások ellen van irányítva, a munkásosztály érvényesülésének megakadályozására van kigondolva. A polgári önértelnek, az önönmagára tartó emberi büszkeségnek, amely kell, hogy a legegyszerűbb ember szívében is éljen, ha értéket akar képviselni, parancsa, hogy felháborodjék és mindent elkövessen az ilyen igazságtalanság és annak szerzője ellen, hogy azokat a pártokat, amelyek a mai rendszer mellett egyedül vannak jogokkal felruházva, elpusztítsa. Annak a ferde irányzatnak megtestesítőjeként, amely a nemzeti ügynek biztosságát nem a népek egyetemesében, nem a nép erejében, hanem egyes osztályok fölényében látja, ennek az antidemokratikus, ósdi, gőgös, nemzetrontó felfogásnak megtestesítőjeként áll előttünk Tisza István, akinek bukásával bukik az egész rendszer, mert mindnyájan tudjuk, hogy még a munkapárti

kormány sem így gondolta eredetileg 1910-ben a választójogi reformot. Ezzel szemben áll az ellenzék politikája. A választójog tekintetében egüütt vagyunk a munkásosztállyal. A jogtalan munkásság belátja, hogy a majdan szerzendő jogok nem érnek semmit, ha az alkotmány, amelynek sánczaiba bebocsátatnak, meggyengül, azért támogatják az ellenzék az alkotmány megvédésében. Viszont az ellenzék belátja, hogy az az alkotmány, amely nekünk oly drága kincsünk, szent hagyományunk, minden ember által fel-frieskázható, ha annak védelmében nem tudjuk sorakoztatni a magyar munkásságot. Az ellenzék és a munkásság két különböző pontról indulva el, találkozott a negyvennyolc éves hagyományok szellemében a nemzeti jog és a népjog pontján, a nemzeti függetlenség és a népjog kiterjesztésének elválaszthatatlan frigye gondolatánál. Jól tudom, hogy annak lesznek következményei, ha a munkásosztály bebocsátatik az alkotmányba, de ezektől a következményektől nemcsak vissza nem riadok, hanem azokat egyenesen áhítom. Ezeknek a következményeknek a kedvéért is kívánom a jogkiterjesztést. Jól tudom, hogy mikor a munkás választók nagy tömegekben vonulnak be az alkotmányba, annak következménye egy politika lesz, amely kénytelen számolni a munkásság érdekeivel. Ezt a politikát én szíven mélyből üdvözölöm. Én nem vagyok szocialista, nem helyeslem mindenben a szocializmus által nagy tudományos apparátussal kifejtett rendszert, de elismerem, hogy ezzel rendkívül előbbre vitték az emberiség gondolkodását egy nemzetgazdaság, mint a társadalomtudományok terén és igenis öntudatosan iparkodom a társadalmi egyenlőtlenségek kivívó mozzanatainak és méltánytalanságainak fokozatos kiegyenlítésére. Öntudatosan dolgozunk ebben az irányban eddig is, öntudatosan fogunk dolgozni ezután is, hogy a munkás választók életsorsa mindinkább emelkedjék, mindinkább közelebb jusson ahhoz a színvonalhoz, amelyen nemcsak a mindennapi kenyeret, hanem az emberi lélek magasabb igényeinek, szükségleteinek kielégítését is szolgálhatja. Ebben a törekvésben egyek leszünk, amint most egyek vagyunk az általános szavazati jog, a demokratikus átalakulás kérdésében.

Apponyi beszéde óriási tetszést aratott. A képviselők közül még báró Mandorff Géza beszélt a gyűlésen.

Este még más helyütt is voltak népgyűlések, amelyekben az ellenzéki képviselők szintén résztvettek.

Este tíz órakor érkeztek meg Vázsonyi Vilmos, Szmracsányi György, Zlinszky István, Bottlik István, Hammersberg László és Szalai László, akiket nagy lelkesedéssel fogadtak a pálvaudyaron.

Pör Herczeg Ferencz ellen

A munkapárti képviselők kortesseregét Herczeg Ferencz vezeti Aradon, akik mint aradmegyei képviselőt jól ismernek a városban. Tulságos hévvel ekszponálja magát politikai vezéréért és legutóbbi már a rágalmazás fegyverével ment a kortesküzdelemben. Gróf Széchenyi Aladár súlyos szavait, amelyeket vasárnapi programbeszédében a munkapárt vezéréiről mondott a somogyi gróf, Herczeg Ferencz tegnap visszafordította a koalíció vezetői ellen és őket állította be, mint tolvajokat és orgazdákat. A koalíció vezetői azonban nem hagyják válasz nélkül ezt a rágalmat és bíróság elé állítják Herczeg Ferenczet, hogy ott feleljen a gyanúsításért.

Károlyi Gyula Tisza ellen

Aradról jelentik nekünk: A munkapárt mindenféle eszközt felhasznál, látva, hogy a demokráciáért lelkesülő tömeg milyen egységesen sorakozik gróf Széchenyi Aladár zászlaja alá. Többek között elhíresztelték, hogy gróf Károlyi Gyula, aki Aradon igen nagy népszerűségnek örvend, azért nem vesz részt a küzdelemben, mert gróf Tisza István megválasztását kívánja.

A volt aradi főispán ma nyílt levelet intézett az aradi választó közönységhez, amelyben megcáfolja ezt a ráfogást.

Nemcsak nem kívánom — mondja — levélben — Tisza győzelmét, de teljes meggyőződéssel kívánom aradi bukását, mert az ő kormányzását lefelé erőszakosnak, felfelé gyengének látom. Ő hozta a törvényhozásba az erőszakot, a megegyezés helyett a kidozást. Ezenkívül azonosítja magát a jelenlegi kormány Lukács László panama-műveleteivel, azokat szankcionálja. A mostani kormány szentesíteni akarja a közvélemény ál-

tal a legszemérmelenebb visszaélést, amelyet kormány valaha elkövetett. Azt helyesli és azonosítja magát a megbélyegzett kormány büneivel és nem átalja annak főszerezőjét Széchenyi Istvánhoz hasonlítani. A meddig ilyen felfogás uralkodik Magyarországon kormányzatában, addig az erkölcsi nihilizmus felé rohanunk. Ezen oknál fogva teljes meggyőződésből óhajtom Tisza bukását — egyelőre Aradon.

Munkapárti gyalázkodások

Képviselőválasztási korteskedésnél a korteseknek sok minden meg van engedve, amit egyébként a józóság tilt. Olyan korteskedés azonban, amilyent Tisza István képviselőkortesei művelnek Aradon, még a mi tulságosan csapongó kortesvilágunkban is páratlanul áll. Mert Aradon Tisza képviselőkortesei: báró Vojnits István, Herczeg Ferencz, Kállay Tamás és Simon Elemér, nemcsak italmérséi jogot, trafikot, kitüntetést, bérőrságot ígérnek és nemcsak a pártkassza ezresét szórják a nép közé, hanem olyan módon is korteskednek, amit semmiféle politikai erkölcs meg nem enged. A célja ennek a munkapárti korteskedési módszernek kétségtelenül az, hogy az ellenzék tiszta küzdelmét és intakt vezérférfait lerántsák. Ime, a tegnap esti munkapárti inyen lakomáról egy kis izelítő:

Herczeg Ferencz mondott ezuttal is nagyobb beszédet. A függetlenségi polgárnak a választás előtt az a legfontosabb mértéke, — mondotta — a szónok, — hogy a jelöltje ne hazug ember legyen. Tisza Istvánról pedig mindenki tudja, még az ellenzéki is, hogy a legigazabb magyar ember. Ő évtizedek óta Tisza környezetében van, ismeri, mint kitűnő gazdát és nemesszívű embert. Ellenfeléről, Széchenyiről, ezt nem lehet állítani. A harc különben is olyan, mint mikor a kecskebak szembeáll a vasúti lokomotívval. Ez a harc a Tisza István ellen indított egyéni harc, amely súlyos vereséggel fog végződni.

Kállay Tamás az ellenzéki vezéreket gyonyolta hosszabb beszédében. Neki — ugymond — azt mondták, mikor a Justh-pártnak volt a tagja, hogy addig legyen hü, míg a vezérek is cserben nem hagyják a zászlót. De a vezérek már régen ott hagyták a lobogót, természetes, hogy ő sem maradt köztük. Elmondta, hogy 1909-ben találkozott a Házban Baross Jánossal, gróf Károlyi Mihállyal, Mezőssy Bélával és gróf Tisza Istvánnal. „Édes Istvánom, — mondotta Károlyi — neked szívesen megadunk mindent, katonát, adót, de a grancsárnak nem adunk semmit.” Mikor aztán Lukács jött, az ellenzék Tiszának adott volna mindent, Lukácsnak semmit, most, hogy Tisza jött, mindenki másnak szívesen adnának mindent, csak neki nem.

Báró Vojnits István hosszabb beszédében azt fejtette, hogy az ország az obstrukció bajai miatt a züllés útjára tévedt és hogy az országot erről az utról csak gróf Tisza István egyénisége tudja a haladás útjára vezetni.

Széchenyi és az antiszemizmus

Megemlékeztünk róla, hogy az Aradon hétfőn este tartott munkapárti értekezleten Simon Elemér országgyűlési képviselő nem átalotta azzal érvelni gróf Széchenyi Aladár ellen, hogy a somogyi gróf antiszemita s ő volt az, aki a balatonföldvári fürdő megnyitásakor, nem engedte be a zsidóságot az ünnepségek területére. Ez a ravasz érv azonban balul ütött ki, mert reggelre már köztudomású lett. Aradon a helyi két függetlenségi lap révén, hogy Simon Elemér nem Széchenyi Aladáról, a függetlenségi jelölről, hanem gróf Széchenyi Viktorról, a kormány fejrémegyei főispánjáról rántotta le a leplet, aki tudvalevőleg a munkapárt egyik legelszántabb harciosa. Simon Elemér látva, hogy nagyhangú nyilatkozatával kátyuba jutott, egyszerűen letagadta, hogy hasonló nyilatkozatot tett volna s a két ellenzéki lap szerkesztőjét, azért, mert szájába adták a Széchenyi Viktort rágalmazó nyilatkozatot, — provokáltatta. — Az elégtételadást természetesen mindkét szerkesztő megtagadta, azzal a kijelentéssel, hogy a nyilatkozatot Simon Elemér megtette, az tanukkal igazolható s amennyiben Simon sérte érzi magát Széchenyi megáralmazása miatt, keressen elégtételt a sajtóbíróság előtt. Máskülönb a hasonló összeütközések Aradon most napirenden vannak, egyik lovagias ügy a másikat éri. Az érzelmei forronganak, úgy, hogy Aradon most csak kétféle ember van: Tisza-ellenes és Tisza-párti. Az egyik lelkes meggyőződésből, a másik kényszerből vagy érdekből.

A hivatali presszó

Mint Aradról jelentik, az amugy is izgatott hangulatot fokozzák azok a hírek, hogy az ellenzéki érzelmi vasutasokat táviratilag helyezik át a legkisebb erdélyi vagy felvidéki falvakba. A postások közül Raáb Zoltán járt eddig rosszul. Ez a postatiszt a hivatalban Tisza ellen agitált. Másnap Beregszászra szóló áthelyezést kézbesítettek neki. Az összes postatisztok deputációban mentek a munkapárt elnökéhez, Kintzi Jánoshoz és kérték: — Inkább mindnyájan Tiszára szavazunk, csak hagyják aradon Raabot.

A válasz rövid volt: — *Maid meglátjuk a választás után.*

Hozzá tartozik még a kép teljességéhez, hogy az egyik külvárosi iskolában formális kortestanva van.

A kormány rendeletére a különböző vonatkísérő-egyesületek vezetői már napok óta Aradon tartózkodnak. Itt van Birki Mihály a Vonatkísérők Otthonának elnöke, meg Sándor Márk főkalauz, a Vonatkísérők Segélyegyletének elnöke. És ezek az alakok, akik a vasutasok öszességének bizalmából foglaltak el szép pozíciókat, mire nem kapható kormányzolgákká aljasodtak le. Leutaztak Aradra végig vették a vasutasokat és a fenyegetéseknek, a terrorizmusnak minden elképzelhető eszközével akarják őket arra kényszeríteni, hogy Tisza csatlósáivá szegődjenek.

A vasutasok körében mélyszéges felháborodást keltett ez a kvalifikálhatatlan korteshadjárat és elhatározták, hogy méltó feleletet adnak a mindenre kapható kormányzolgáknak s tömegesen fognak kitérni a vonatkísérő egyesületekből.

Még ezeknek az alakoknak, akik nem tudni miféle czímen élveznek szabadságot a vasutól, a munkájában sem bízik a munkapárt. A közeli napokban a Vasutas Szövetségnek ujonnan megválasztott elnöke, Tolnay Kornél is lejön Aradra, hogy Tisza érdekében korteskedjen.

Amíg a munkapárt ilyen kétségbeesett és aljas eszközökkel vivja meg a maga reménytelen csatáját, addig báró Urbán István főispán Budapesten jár és sorra kilincseli a munkapárti képviselőket, hogy jöjjenek le Aradra, korteskedni Tisza érdekében. A főispán persze rózsás színben látja a helyzetet. A nyilatkozata nagyon is optimistikus, kijelentette ugyanis, hogy erős meggyőződése szerint a választás minden nagyobb emóció nélkül Tisza győzelmével fog végződni. Majd elvállik!

Akik kellemetlenek

A rendőrség tegnap elutaztatta Aradról Szerdahelyi Henriket, a közismert politikus állatorvost. Ő féktelenül korteskedett az ellenzéki jelölt mellett, bement azokba a házakba, ahol Tisza-zászlót látott kitűzve és szidalmakkal ócsárolta a munkapárti választókat. Bekísérték a rendőrségre és onnan Green Nándor főkapitány nyomatékos tanácsára egyenesen a pályaudvarra ment az önkéntes kortes.

Aradon tartózkodik Landler Jenő budapesti szocialista ügyvéd, aki a vasutasok körében korteskedik. Az ügyvédet kellemetlen meglepetés érte, mert azzal a vonattal, amellyel megérkezett Budapestre, a kormány több száz brosúrát küldött le. A brosúrát Kis Miklós budapesti vasutással iratták, hogy kompromittálja Landlert. Landler természetesen a rendőrség is figyelemmel kíséri, mert állítólag beszédeiben valósággal lázítja a polgárságot és munkásságot, hogy véres összeütközéseket provokáljon.

Budapest, június 25.

Az evangélikus egyház új névtárái. Három évvel ezelőtt az egyetemes evangélikus közgyűlés megbizta Hegedűs János nyugalmazott állami anyakönyvi felügyelőt, Torontál megye tb. főjegyzőjét az új egyházi névtár elkészítésével, mert az 1903-ban kiadott névtár már elavult. Eddig az egyetemes névtárt mindig az egyházi téren szereplő, az egyház adminisztrációjában jártas ember készítette el, az evangélikus közvélemény tehát aggodással várta a Hegedűs János szerkesztésében készülő munkát, amelyet egyetlen egyházközség és egyházi férfi sem nélkülözhet. Az evangélikus közvélemény aggodalma jogosnak bizonyult, mert a névtárt az egyház belső ügyeiben járatlan főjegyző olyan hiányosan s tévesen állította össze, hogy az teljesen hasznavehetetlen s az egyház kénytelen most újabb súlyos anyagi áldozattal másik névtárt készíttetni.

A rendcsinálók Fiumében

— Működik a határrendőrség —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 25.

A tegnapi zajos tüntetések és a rendcsináló határrendőrség szuronyos debutje után mára valamivel csendesebb Fiume. Az utcákon nem voltak csoportosulások, ámde annál erősebben szervezkedtek a pártok és az irredentizmus a leghatékosabb támogatást kapta Tiszáék „rendcsinálásával”.

Zanella is, Vio is a lehető legelkeseredettebb harcra készül, csak az egész akcióban az a letragikusabb, hogy ezek az akciók nemcsak Tisza nemzetrontó működése ellen, de egyben a magyarság és a magyar állam-szeme ellen szervezkednek.

Mai híreik a következők:

A határrendőrség hivatalba lép

A tegnap este érkezett határrendőröket a kívándorlási házban helyezték el. Ma reggel csendes volt a város és a határrendőrség hat órákor megkezdte működését a külső kikötőben és a pályaudvaron. E helyeken ők váltották fel a fiumei rendőröket és egyelőre csak a helyszíni viszonyokkal ismerkednek meg. Az állomáson az érkező budapesti gyorsvonatok utasai közt nagy feltűnést keltettek a puskásan sétáló magyar határrendőrök.

Ma délután volt az új szervezet hivatalos bemutatkozása dr. Késmárky tanácsos vezetésével gróf Wickenburg István kormányzó előtt. A budapesti képviselőházban Vio képviselő interpellálni fog a határrendőrség felállítását miatt.

A tegnap esti tüntetők közül huszonnolc emberrel előállították és legtöbbjét 10—20 korona pénzbüntetésre ítélték. Két olaszt, kik egy nemzeti színű kokárdás magyar urat meglámadtak, a rendőrség letartóztatott. Fogva tartottak azonkívül még egy olasz munkást, aki egy némeül beszélő embert inzultált. Késmárky határrendőrségi tanácsos jelentést tett a belügyminisztériumnak a határrendőrségi állomás átvételéről.

A szabadkikötőben a városi rendőrség végzi egyelőre a szolgálatot, mert a kereskedelmi miniszterrel kötött szerződés még fennáll. A kereskedelmi minisztérium azonban már fölmondotta a szerződést, úgy hogy hat hónap múlva a városi rendőrség innen is ki fog vonulni. A kereskedelmi minisztérium egyébként arra nézve is megkezdte már a tárgyalást, hogy a városi rendőrség milyen díjazásért mondana le még hat hónapi terminus lejártá előtt a szerződés érvényességéről.

A határrendőrség feladata

A hivatalos lap mai száma közli a szövegét annak a két belügyminiszeri utasításnak, amely a határrendőrségnek Fiume város és kerülete területén való életbeléptetéséről, valamint a külföldieknek lakhatásáról szóló törvényveziknek Fiume városban leendő végrehajtásáról szól. A határrendőrség feladata e szerint a következő:

A határon átkelőket figyelemmel kísérése, a határ mentén fölmerülő államrendészeti szempontból fontosabb mozzanatokról és eseményekről tájékoztatás és az észleleteknek az illetékes hatósággal való közlése. A szomszéd állam lakói részéről személyek és tárgyak ellen jöhető erőszakos támadás megállítás, különösen pedig katonai védőművek, stb. megsemmisítésének vagy megváltoztatásának megakadályozása és följelentése. Kiltított, rendőrileg kifogás alá eső és magukat igazolni nem tudó gyanus egyéneknek az állam területére belépésben való megakadályozása, továbbá nyomozás, toloncsolás stb. Fegyverek, lövészerkek és hadiszerekek ki- vagy bevitelének ellenőrzése. Hadköteles egyének kiszökésének megakadályozása. Nöcsempészet megállítás. A határszéli vasuti és gőzhajóállomásokon az államrendőri és közbiztonsági teendők ellátása s a közegészségügyi szabályok betartásának ellenőrzése, nyilvános helyek ellenőrzése, vizsgálata, határátkelési igazolványok kiállítás. A csempészet megakadályozásában való közreműködés és az erre hivatott közegek támogatása.

Wickenburg és Zanella afférje

A fiumei *Il Voce del Popolo* olasz uiság ma reggeli száma igen éles támadást intéz Wickenburg gróf fiumei kormányzó ellen. A cikkelyt, amelynek „A quava” a címe, Zanella Rikárd volt képviselő írta és azért támadja meg a kormányzót, mert őt okolja a határrendőrség intézményének

Fiumében történt életbeléptetésével. Tudósítónk a támadás dolgában megkérdezte Wickenburg gróf kormányzót, aki kijelentette, hogy a támadásról már tudomást szerzett, de előbb még figyelmesen akarja elolvasni a cikket s akkor fogja eldönteni, hogy *lovaqias utra terelje-e az úquet, vaqu pedig saítópört inditson Zanella ellen.*

A kongrua-javaslat és egyéb apróságok

— Megszavazták a királyvédő törvényt —

— A főrendiházi komédia. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 25.

Unott és eseménytelen ülésre gyűlt össze vagy negyven méltóságos és nagyméltóságú öreg ur a főrendiházban, mely ma délelőtt tizenegy órákor báró Jósika Samu elnöklésével ülést tartott, hogy a nyári szünet előtt elintézzék a képviselőház által elfogadott és harminczhat pontban felsorolt törvényjavaslatot és jelentést.

Az ellenzék újlag teljesen távol tartotta magát az üléstől, nem akarván résztvenni a lelkelten és értelmetlen törvénygyártásban. Ha valaha, akkor ebben az elmúlt néhány esztendőben igazolta a főrendiház, hogy gyökeres és sürgős reformálására volna szükség, mert nincs az összes kultúrmentetek sorában egyetlen szenátus vagy felső-kamara, mely annyira gunyára volna önmagának, mint a mi méltóságos Házunk. Teljesen felesleges kölönöz a törvényhozásban, mert eltekintve attól, ha nagynéha, nevezetesebb események során néhány ellenzéki felszólalás el nem hangzik, oda se figyelve, még csak rendesen fel sem olvasva kerülnek ki a főrendiház szavazatával a törvényjavaslatok. A méltóságos urak hozzájuk nem értenek, de nem is érdeklődnek a javaslatok iránt és legfeljebb a klérus emel szót, ha róluk van szó. A méltóságos urak kedves társasjátéka ez az egész, de súly és jelentőség nélkül való. Összvetételeben alig változik, de felétlenül a mindenkori kormány partján áll és az az ellenőrző szerep, melyet játszania kéne, csak jámbor óhajítás. Ma is így volt. Oly nagyhorderejű javaslatok, mint a királyság megsértéséről szóló jogkobjzás, a kézdívásárhelyi törvényezéséről szóló kortesjavaslat, a Pool-féle panama, akadály nélkül átsiklottak. A lelkeszi illetmények kérdésénél bele-szóltak azután a püspökök és házi ügyeiket elvégezték a főrendiházban.

A jelentéktelen ülésről a következő tudósításunk számol be:

Báró Jósika Samu tizenegy órákor megnvitia az ülést. A kormány részéről jelen vannak gróf Tisza István, Balogh Jenő, Beöthy László, Sándor János és Ghillányi Imre.

A mentelmi bizottság jelentéseinek elintézése után a király megsértéséről s a királyság intézményének megtámadásáról szóló törvényjavaslatot, a kézdívásárhelyi törvényezéséről, több választott bírósági nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről, a két első nemzetközi békeértekezleten megállapított több egyezmény és nyilatkozat becikkelyezéséről, a kórházhajókról szóló nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről, Szilágy és Máramaros vármegyéknél 5 százalékos meghaladó vármegyei pótdadó kivetésére adandó felhatalmazásról szóló törvényjavaslatokat, valamint több terület átesatolásáról, a Pool-szerződéséről s a kívándorlási irodákról, a védköteles egyének kívándorlásának elültásáról és a damaszki konzulátusnak bírói hatáskörrel történt felruházásáról szóló miniszeri jelentéseket felszólalás nélkül fogadták el.

A napirend huszonegyedik pontja, a lelkeszi illetményeknek korpótlék utján való rendezéséről szóló javaslat tárgyalásánál nagyobb vita fejlődött ki.

Papp János aradi román püspök a görög keleti egyház és lelkeszkedő papság szempontjából sérelmesnek tartja a javaslatot. Sérelmes már az is, hogy a görög keleti püspöki kart nem hallgatták meg a javaslat elkészítésénél. Amíg a tanítók fizetésének maximuma 3200 koronában van megállapítva, a lelkeszkedő papság fizetési maximuma csak 3000 korona. De súlyosítja a sérelmet, hogy ehhez is csak nagyon kevés lelkeszkedő juthat hozzá. De sérti a javaslat egyháznak önkormányzati jogát is. A románokkal való egyetértésnek utjában van ez a javaslat, kéri ezért annak vagy a megváltoztatását, vagy a napirendről való levételét.

Christea Miron görög keleti püspök szintén a román papok sanyaru helyzetét teszi szóvá. A ma-

Csütörtök
gasabb kép
egyházban,
sítésü papsá
a magasabb
ha elődjén
várja, hogy
vanságai te
adia vissza
nizsternek
amely a k
korpótléko
Mihál
polita sére
zárja a jav
Nem érti.
tholikus pa
alól kivonn
ványa, hog
a korpótlél
Gyurá
gásolja az
még a 300
kasznak m
Antal
mányt, ho
korpótléko
Christ
zetnek.
Antal
8. megvált
A dekorum
mondani, l
a tanítónal
romában k
Csern
nek tartja,
A szőlő si
telen volt l
nvujtásába
hivalkozott
hozni mos
háli, eqyik
lyen mega
javítanak.
Gróf
ezután. Őr
ha több se
pénzügyi H
a fölfogás
hogy a lel
munka erl
fejezésre j
hány tiszt
a miniszte
ebbe nemz
törékvése,
ország mir
Jank
flektál az
tesz nemz
kintetében
helyzete n
készeknek
pótlékok.
Chris
szavonja i
A jav
Miron és
leteiben is
Az el
szóló jav
Cserr
kultuszmin
körvonalo
zandó min
kezeti aute
Jank
a javaslat
fogadják.
Az üz
viselőház
is hozzász
niszteri je
A 36
jegyzőkö
után vége
Holna
amelyen k

gasabb képesítésű pap csak kivétel a görög keleti egyházban, igazságtalan dolog tehát a kisebb képesítésű papságot a korpótléktól megfosztani. De még a magasabb képesítésű pap is elesik a korpótléktól, ha elődjének nem volt nagyobb fizetése. Tisztától várja, hogy a románok kulturális és gazdasági kívánságai teljesüljenek. Indítványt nyújt be, hogy *adia vissza a főrendiház a javaslatot a kultuszminiszternek* s utasítsa olyan javaslat előterjesztésére, amely a kisebb képesítésű lelkészeknek is juttat korpótléket.

Mihályi Viktor görög katolikus érsek-metropolita sérelmesnek tartja, hogy 494 paróchián kizárja a javadalmasokat a korpótlék élvezetéből. Nem érti, miért akarják a lelkészkezdő görög katolikus papság kétharmadrészét a törvény oltalma alól kivonni? A javaslatnak olyan módosítását kívánja, hogy minden lelkészkezdő pap hozzájusson a korpótlékhoz.

Gyurátz Ferenc ág. ev. püspök szintén kifogásolja az 5. §-t, amely szerint a lelkészek fizetése még a 3000 koronát sem érheti el. Ennek a szakznak megjavítását sürgeti.

Antal Gábor ev. ref. püspök üdvözi a kormányt, hogy a javaslatot benyújtotta, üdvözi a korpótléket.

Christea Miron: De adják minden felekezetenek.

Antal Gábor szintén szükségesnek tartja az 5. §. megváltoztatását. A 4. §. ellen is van kifogása. A dekórum kedvéért nem szeretné törvényben kimondani, hogy a lelkésznek kisebb a fizetése, mint a tanítóknak. A maximális lelkészi fizetést 3600 koronában kéri megállapítani.

Csernoch János hercegprímás természetesen tartja, hogy a javaslat nem elégíti ki mindenkit. *A szülő sincs megelégedve a javaslattal*, de kénytelen volt belenyugodni annak idején a javaslat benyújtásába, mert a pénzügyminiszter mindig arra hivatkozott, hogy az állam nagyobb áldozatot hozni most nem képes. Vannak a javaslatnak hívei, *egyk helyen meqonja azt, amit a másik helyen megad*, de bizik benne, hogy ezen is majd javítanak. Elfogadja a javaslatot.

Gróf **Tisza** István miniszterelnök szólalt föl ezután. Örült volna a kormány, — ugymond — ha több segítséget adhattak volna, de az állam pénzügyi helyzetét nem engedte. Tiltakozik az ellen a fölfogás ellen, mintha lebecsülés volna abban, hogy a lelkész fizetése nem éri el a tanítóét. A munka erkölcsi értékét nem lehet anyagiakban kifejezésre juttatni. Hiszen a pénzügyi helyzetnél akár hány tisztviselő van, akinek több a fizetése, mint a miniszteré. Kéri a nemzetiségeket, ne keverjenek ebbe nemzetiségi kérdést. A kormányban állandó törekvése, hogy a megelégedés érzetét keltsse az ország minden fiában. Kéri a javaslat elfogadását.

Jankovich Béla kultuszminiszter szintén reflektál az elhangzott kifogásokra. A javaslat nem tesz nemzetiségi különbséget, csakis a képesítés tekintetében. Megígéri, hogy ha az állam pénzügyi helyzete megengedi, az alacsonyabb képesítésű lelkészeknek is biztosít törvény útján bizonyos korpótléket.

Christea Miron a miniszter ígérete után visszavonja indítványát.

A javaslatot azután általánosságban s **Christea** Miron és **Gyurátz** Ferenc hozzászólása után részleteiben is elfogadják.

Az **elemi népiskolai oktatás** ingyenességéről szóló javaslat kiegészítését illető javaslatnál

Csernoch János hercegprímás arra kéri a kultuszminisztert, hogy az utasításban szigorúan körvonalozza a vizsgálatok ellenőrzésével megbízandó miniszteri kiküldött hatáskörét, hogy a felekezeti autonómiát sérelem ne érhesse.

Jankovich Béla kultuszminiszter válasza után a javaslatot általánosságban és részleteiben is elfogadják.

Az üzleti záróról szóló s a munkapárti képviselőházban legutóbb elfogadott többi javaslatokat is hozzászólás nélkül elfogadják s egész sereg miniszteri jelentést tudomásul vesznek.

A 36 pontos napirendel ezzel letárgválták s a jegyzőkönyv hitelesítése után az ülés három óra után véget ért.

Holnap déli tizenkét órakor ismét ülés lesz, amelyen kihirdetik a király elnapoló kéziratát.

EGYHÁZAK

(Jubiláio minorita tartomány-főnök.)

Dr. **Lakatos** László, a magyarországi minorita-rend kiváló tartományi főnöke, akit a király a vaskorona-renddel tüntetett ki, most tölti be áldozópap-ságának huszonötödik évét. A negyedszázados jubileum alkalmából az aradi konvent, minorita rendház, az aradi autonóm katolikus kör és velük az összes aradi katolikus testületek együttes ünnepeket rendeznek. Az ünnepek ma kezdődtek. A tulajdonképpeni ünnepség holnap lesz, a jubileum napján. Reggel 7 órakor tartja meg ezüst-

miséjét a jubiláns, akinek tiszteletére délután 6 órakor az aradi női Mária-kongregációk közös diszgyűlést tartanak a katolikus kör dísztermében. Június 29-én, vasárnap, lesz a jubiláns ünnepi nagymiséje, utána az aradi autonóm katolikus kör diszgyűlést tart, az oltáregyesület, az urak kongregációja, katolikus háziasszony szövetség és rózsafüzér-lársulat együttes tiszteletével, este 8 órakor pedig a katolikus kör ünnepi lakomát tart.

Béke és háboru között

— Oroszország sürgeti a békét. — Döntés a szerb kormányválság után. — Bulgária készülődik a háborúra. — Véres ütközet szerbek és bulgárok között. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 25.

A mai nap eseményeiről érkező táviratok megerősítik azt, hogy a balkáni krízist sikerül majd békés uton elintézni. A helyzet ma még eléggé bonvolult, mert sem Szerbia, sem Bulgária nem tudtak végleges határozatot hozni és önmagukkal szemben sem foglaltak el határozott álláspontot. Bulgária a kevésbé tétovázó, Szerbiában ellenben hol a békére törekvő Pasics-párt, hol pedig a háborus katonai párt kerekedik felül. A szerb kormányválság elintézése után lesz csak nyilvánvaló, vajjon Szerbia aláveti-e majd magát Oroszország döntőbírói határozatának, vagy pedig nem törődve semmivel fegyverre bizza a döntést.

A helyzetet mindenesetre nagyon súlyosítja az a körülmény, hogy az esti órákban a harc már ki is tört a szerb és bolgár csapatok között, amely nem holmi előrsi csatározás, hanem véres küzdelem volt az ellenséges seregek között. Hogy ilyen körülmények között a békepártiak reménysei valóra valnak-e, ebben a pillanatban kétséges.

A balkáni eseményekről szóló távirataink a következők:

Oroszország sürgeti a döntést

London, június 25. Oroszország vasárnap felszólította úgy Bulgáriát, mint Szerbiát, hogy *négy nap alatt írásban dolgozzák ki igényeiket* és küldjék Pétervárra. Bulgária az ő memorandumát ma elküldi.

London, június 25. A Reuter-ügynökség jelentése szerint a bolgár-szerb háboru veszélye megszüntnek tekinthető. Mindazonáltal éppenséggel nem lehet teljes határozottsággal állítani, hogy Szerbia minden feltétel nélkül elfogadja Miklós csár döntését, másrésztől azonban nyilatkozat történt arra nézve, hogy a jövő fejlődések elé optimizmussal lehessen tekinteni és alapos az a feltevés, hogy Szerbia, valamint Bulgária eleget tesz Oroszország ama kívánalmának, hogy igényeiről képet nyújt, ha ez már eddig is nem történt meg.

Mit határoz Szerbia

Belgrád, június 25. A „Politika” jelentése szerint a szerb kormány tegnap este tartott tanácskozásán elhatározta, hogy megfogadja az orosz kormány tanácsát és *minden föltétel nélkül részvesz a pétervári konferencián*. Pasics és Venizelosz vasárnap utaznak Pétervárra.

A holnap összeülő szkupstina dönti el, hogy Szerbia elfogadja-e feltétlenül Oroszország döntőbírói határozatát, amitől egyben függ, hogy Pasics megmarad-e tovább is miniszterelnöknek. Noha Pasics a szkupstinában 192 szavattal rendelkezik, ami abszolút többséget jelent, személyesen tárgyal a pártok vezéreivel, hogy javaslatai részére a kedvező fogadtatást biztosítsa. Az ellenzéki pártok részéről hír szerint kijelentették, hogy együttműködésük a szerb-bolgár konfliktus kérdésében Pasicscsal teljesen ki van zárva és az eddigénél még élesebb harcot fognak ellene folytatni. Az eddigi megállapodás szerint *zárt ülésben* fogják a szkupstinával a külpolitikai helyzetet ismertetni és a kormány köreiben biztosra veszik, hogy a szkupstina az *elője terjesztendő ténnyel szemben nem maradhat meg további ta-*

gadó álláspontján és amellet, hogy Oroszország követeléseit visszautasítja.

Vukotics montenegrói miniszterelnök ma Belgrádba érkezett.

A Bulgáriával való háboru esetére *60 millió frankot* tartanak készen aranyban az állampénztárban. A kormány *100.000 frankot* fordít olyan sebesültek segélyezésére, kiknek felgyógyulásuk után üdülésre van szükségük.

A szerb sajtóiroda jelenti: A lapok jelentései a minisztertanácsban történekről, melyeknek következtében a kabinet lemondása megtörtént, tévesek. Nézeteltérés csak **Pasics** és a miniszterek többsége, másrészt **Bozanovics** hadügyminiszter között volt. Utóbbihoz csakis **Palicevics** igazságszolgáltatásügyi miniszter csatlakozott. *A többi miniszter mind a miniszterelnök mellett foglalt állást.*

A kormány lemondásai kérvényéről döntés még nem történt. A döntés csak a holnapi szkupstinaülés után várható, amely ülésen a képviselők hangulata megállapítható lesz. Mindazok a hírek az ellenzéki vezéreknek a hírályhoz való meghívásáról tudnak, valótlanak. A válság előreláthatólag *két nap alatt* meg lesz oldva.

Belgrád, június 25. Minthogy a szkupstina holnapi ülésének napirendjén a prahovói Duna-kikötő építésének ügye áll, parlamenti körökben azt hiszik, hogy a szkupstina az orosz kívánalmak dolgában csak a legközelebbi ülések egyikén fog állást foglalni és remélik, hogy a szkupstina többsége az orosz kívánalom mellett foglalt állást.

Bulgária készülődik

Szófia, június 25. Az *államnyomdában már nyomják a háborus manifesztumot*. A helyzet azonban tegnap óta javult és a kormány köreiben remélik, hogy sikerülni fog a békét fentartani.

A hetedik bolgár hadosztály Doiranból a Strumicához ment. Ezenfelül a 14. gyalogezred két zászlóalját is odaküldték, hogy a Strumicánál álló csapatokat megerősítsék. A görög csapatok egy, a bolgár csapatoknak szánt, tizenkét kocsiából álló élelmiszerszállítmányt feltartóztattak. Az élelmiszereket visszavitték Szalonikibe és visszaadták a szállítóknak azazal, hogy az élelmiszerek kivitele Szalonikiből el van tiltva.

Danev minden kikötés nélkül elutazik Pétervárra, mert reméli, hogy Oroszország döntésének a kötött szerződés fog alapul szolgálni.

Szerb-bolgár összeütközések

Szófia, június 25. Az utóbbi napokban újabb összetűzések voltak szerb és bolgár csapatok között. *Isztipnél nagyobb harc volt, melynél a szerbeket nagy veszteségekkel viszaverték.*

Belgrád, június 25. A szerb sajtóiroda jelenti, hogy az éjjel *a bolgár csapatok Zslakova és Ratkovác mellett nagy erővel megtámadták a szerb csapatokat* minden külső ok nélkül.

Belgrád, június 25. Hivatalos jelentések szerint nagyobb bolgár csapatok éjjeli támadással kísérletet tettek arra nézve, hogy a Zletovo folyó menti szerb pozíciókat hatalmukba kerítsék, de véres harc után kénytelenek voltak visszavonulni. Illetékes szerb helyen kifejezést adnak annak a reménynek, hogy ennek az incidensnek nem lesznek komolyabb következményei.

Belgrád, június 25. A szerb sajtóiroda újabb értesülései szerint a bolgár csapatok első támadása éjjel két óra tájban *a bolgárok újabb és nagyobb arányu támadást intéztek a szerbek pozíciója ellen, amelyben már sokkal nagyobb számu bolgár katonaság vett részt*. A bolgárok átlépték a Zletovo folyót. A szerb csapatok, amelyek mindenfelől segítséget kaptak, csak most kezdték meg a védelmet. *Az egész harcvonalon heves ütközet keletkezett*. Amikor nagyobb szabásu szerb gyalogság indult a támadók ellen, *a bolgárok me nekülésszerűen vonultak vissza* és számos halottat és sebesültet hagytak hátra. A harc ilyenképpen a bolgár csapatoknak szerb területről visszavonulásával ért véget.

Anarchia Szalonikiben

Szaloniki, június 25. A megerősített bizottsági szolgálat következtében erős görög tengerészeti csapatok érkeztek ide, melyek a görög csendőrséggel együtt fognak ügyelni a rendre, hogy az eddig erre használt katonacsapatok felszabaduljanak. Nyolc bolgár vasúti munkást, kiknek lakásán bombákat találtak, a rendőrség lefartóztatott.

Venizelosz távirata

Páris, június 25. Venizelosz miniszterelnök Athenből táviratot intézett a Tempshez a válság ügyében, amelyben azt mondja, hogy a balkáni szövetségek egy újabb háború által az egész civilizált világ rosszaságát idéznék elő. A háború nem jelentené a végleges megoldást, hanem csak rövid etapja volna az évszázados véres harcoknak. Bulgária azt kívánja, hogy Szerbiával való viszályát a fennálló szerződés alapján rendezze. Szerbia a szerződés módosítását követeli, mert e szerződést érvénytelennek tekinti. A görög kormány pedig azon a nézeten van, hogy az a szerződés, amelyet nem ismert és még most sem ismer, nem lehet befolyással a terület felosztására, amelyben e felosztás érdeklő Görögországot.

Merénylet készült a görög király ellen

Róma, június 25. Szalonikiból ideérkezett jelentések megerősítik, hogy Konstantin király ellen tényleg merényletet terveztek. A rendőrség a minap egy aknát fedezett fel, melyet a bolgárok abból a célból készítettek, hogy a királyt és kíséretét a levegőbe röpítsék. A rendőrség nyomozásai közben más terveknek is jött a nyomába, melyek arra irányultak, hogy a városban bombamerényletekkel általános zavart idézzenek elő.

Csendes jubileum

Belgrád, június 25. A komoly politikai helyzetre való tekintettel ma egész egyszerűen ünnepelték meg Péter király trónralépésének tizedik évfordulóját. Csak az ország összes templomaiban tartottak istentiszteletet, egyéb ünnepség nem volt. A lapok az évforduló alkalmából kifejtik, hogy a király az alkotmány fölött való szigorú őrökkel nagy mértékben hozzájárult az ország gazdasági és kulturális fellendüléséhez.

A párisi konferencia

Páris, június 25. A nemzetközi pénzügyi bizottság ma meghallgatta Montenegró indokoló jelentését, mely a balkáni államok igényeit jogi és ténybeli tekintetben megindokolja. Ezután eszmecsere volt a bizottság kompetenciájának pontos határaitól.

A konzessziókat és szerződéseket vizsgáló bizottság megkezdte a beérkezett okmányok vizsgálatát.

KÜLFÖLD

Az orosz hadsereg fejlesztése. Pétervárról jelentik: A birodalmi дума a hadügyi költségvetést tárgyalja. Zweginzew előadó rámutat az erőfeszítésekre, melyet ezidőszent egy barátságos nagyhatalom véderejének fejlesztésére tesz és kijelenti, a birodalmi дума fel van jogosítva a hadügyi kormány vezetőitől felvilágosítást kérni arról, hogy a fennálló hatalmi arány fenntartása érdekében mit akarnak tenni. A vezérkar főnöke kifejti, hogy a katonai vezetőség tevékenysége, mint mindenkor, a hadsereg harcképességét szolgálja és az utóbbi években, különösen a múlt évben intenzív várépítéssel foglalkozott elsősorban. A mozsárazrednek új mozsarakkal való ellátása, a gyalogságnak gépfegyverekkel való ellátása már be van fejezve. Szólv rámutat továbbá a hadügyminisztérium tevékenységére a hadsereg gyorsabb mozgathatósága érdekében, valamint a felderítő szolgálat és az aviatika fejlesztésére. A hadügyminisztérium a дума óhajának megfelelően a nyugati vidékeken építendő széles utakra vonatkozólag tervezetet dolgozott ki és ezt most még bővíti is. A balkáni események hatása alatt, mely az összes államokat kényszerítette véderejük állapotának megvizsgálására, a hadügyminisztérium intézkedéseket tett,

hogy a hadseregét mindennel ellássa, ami a harcképesség szempontjából talán nem volt egész tökéletes. A дума esti ülésében a vezérkar főnöke többeknek válaszolva kijelentette, hogy mióta a minisztériumban aviatikai osztály működik, az aeroplánok száma megtízszereződött. Németországnak ugyan tizenegy kormányozható léghajója van, de csak nyolc felül meg a hat orosz dirigéable-léghajónak és mérkőzhetik az utóbbiakkal. Tekintetbe jön még, hogy Németországnak két hadifrontja van, Oroszországnak csak egy.

Poincaré Londonban. Londonból jelentik: Poincaré elnök délelőtt fél 12 órakor fogadta az itteni nagyköveteket és követeket, köztük gróf Mensdorff-Pouilly osztrák-magyar nagykövetet is. Poincaré elnök tiszteletére ma a Guild Hall-ban reggeli volt, amelyen a lordmajor pohárköszöntőt mondott az elnökre. Ebben a többek között azt mondotta, vajha az elnök látogatása hozzájárulna ahhoz, hogy a két nemzet között fennálló barátság kötelekei megszilárduljanak. Szívből óhajtja, hogy a két nemzetnek a béke előmozdítására irányuló törekvései sikeresek legyenek és továbbra is fenmaradjon a többi nagyhatalmakkal való harmonikus együttműködés. Poincaré elnök válaszában szóba hozta elődeinek látogatásait, majd vázolta az entente történetét. A két nemzet barátságát, ha egyáltalán lehetséges volna, az még megerősíti és újabb baráti viszony álljon fenn.

Ernö Ágost herceg levele. Ismertetük azt a levelet, amelyben Ernő Ágost herceg, Viktória Lujza hercegnő férje formálisan lemond a cumberlandi ház által igényelt trónról s ezzel lehetővé tette a maga részére, hogy a braunschweigi trónt elfoglalja. E levele miatt a cumberlandi ház régi hívei, a welfek, küldöttségileg fordultak a Münchenben időző herceghez, hogy tőle felvilágosítást kérjenek leveleinek több pontját illetően. A herceg azonban a küldöttséget nem fogadta. A Lokalanzeiger szerint Ernő Ágost braunschweiglüneburgi hercegnek a birodalmi kancellárhoz intézett levele közététele alkalmából a welf részről történt nyilatkozatokkal szemben a berlini vezető köröknek az az álláspontjuk, hogy csak a hercegnék atyja beleegyezésével tett kijelentése lehet mérvadó, e kijelentések pedig elegendő alapot szolgáltatnak a braunschweigi trónöröklés kérdésének végleges rendezésére a szövetségi tanács által. Poroszországnak erre vonatkozó ajánlata formulázására a megfelelő módust már megtalálták és az ajánlat belátható időn belül a szövetségi tanács elé kerül.

A francia hadügyi reform. Párisból jelentik: A kamara hadügyi bizottsága elfogadta a hároméves szolgálati időre vonatkozó törvényről szóló jelentést, mely megállapítja, hogy évenként 49,000 főnyi kontingens két éves szolgálat után szabadságot kassék.

Az olasz tengerészeti miniszter veresége.

Rómából táviratozzák nekünk, hogy az ottani politikai körökben általános feltűnést kelt a szenátusnak, ennek a különben feltétlen kormányhű testületnek szokatlanul éles ellenzéki magatartása a tengerészeti miniszter személye ellen irányul, akitől javaslat tárgyában. A törvényjavaslat egyik szerelmes pontjának tekintik azt, hogy a gépésztszettek rangban és kiképzésben egyenlősít a tengerészeti tisztekkel. Az opposzició inkább Leonardi Cattolica tengerészeti miniszter személye ellen irányul, akitől a tárczájáról való lemondást követelik. A szenátus tegnapi ülésén a törvényjavaslatot végérvényesen elfogadták ugyan, de csak egy szótöbbséggel. A kormány javaslata ellen szavaztak az összes tengerészek és tábornokok. Az ellenzéki lapok nagy örömmel hirdetik a kormány vereségét és egyhanguan a tengerészeti miniszter távozását követelik.

AZ „EGYETÉRTÉS“

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI. ker., Váci-körut 19. alatt van

A szerkesztőség telefonja 7—88.

A kiadóhivatal telefonja 7—06.

A nyomda telefonja József 5—93.

Egy éremlelet kalandja

Bűnügyi zárlat a Nemzeti Múzeumban

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 25.

Sutter Ferencz bácsközségi parasztagazda az elmúlt évi márczius 7-én a *Perlyance* dűlőben szántogatott, amikor egyszer csak valami kemény tárgyban akadt meg az ekéje. A földben egy színehagyolt, ócska bőgrén csörrent meg a fénves kevas, át is metszette a rozsdás bádogot, meg a zacskót, ami a bőgrét belül kibélelte. A paraszt kiemelte a bőgrét, kibogozta a zacskót: régi fénves ezüstpénzek voltak benne.

Sutter a leletet ravaszul kétfelé osztotta, 1390 darabot átadott *Tripolszky* Béla bácsi jegyzőnek, 1300 darabot pedig magának tartott meg, bár tudta, hogy az ilyen leletet a hatóságoknál kell beszolgáltatni. A jegyző a leletet elvitte Bács-Bodrog vármegye történelmi társulatának, ahol azokat a múzeumban el is helyezték. A Numizmatikai Közlöny ezidei januári számában meg is jelent erről egy ismertetés *Gubiczer* Kálmán tollából „A bácsi középkori éremlelet” címmel.

A furfangos paraszt, Sutter Ferencz a lelet másik részét elvitte Németpalánkára és ott eladta *Schwendenmann* órásnak néhány koronáért, mert ez csak a nyers ezüst értékét fizette meg neki. *Schwendenmann* a gyűjteményét felküldötte *Scheid* G. A. budapesti arany és ezüst öntvényező cég Holló-utca 6. szám alatt lévő műhelyébe, hogy olvassák be. A gyűjtemény meglepett a gvár igazgatójának F. A. *Dworak*-nak s *huszonegy koronáért* megvette az órástól — aki még örült, hogy ezüst helyett készpénzt kap — 19 éves fia, *Dworák* Norbert számára, aki szeretett foglalkozni régi pénzekkel.

Dworák Norbert rendezni szeretne volna a gyűjteményét, amire *Schmiedek* Alfréd hivatalnokot kérte fel, aki régi tagja a Numizmatikai Társulatnak. *Schmiedek* Alfréd ettől kezdve vasárnaponként kijárt *Dworákékhöz* a gvárban lévő lakásukra s buzgalommal rendezték a gyűjteményét.

Schmiedek a fiatal *Dworák* előtt teljesen értéktelennek mondta a gyűjteményét és addig unszolta a fiatal numizmatikust, míg ez az egész gyűjteményt eladta *husz koronáért Schmiedeknek*. Az öreg *Dworák* bosszankodott kissé a dolgon, de belenyugodott. A múlt hónapban azután megtudta, hogy *Schmiedek* annak a gyűjteménynek — melyet *husz koronáért* vett meg az ő fiától — *egy harmadrészt tizezer koronáért adta el* a Nemzeti Múzeumnak.

Dworák azonnal följelentést tett a rendőrségen *Schmiedek* Alfréd ellen csalás miatt. A nyomozás befejezése után a rendőrség az iratokat áttette az ügyvédségre, egyben a még *Schmiedek* Alfréd birtokában lévő kétharmadrésze a gyűjteménynek a bűnügyi zár elrendelését. A vizsgálóbíró el is rendelte a bűnügyi zárt s a 8000 korona letiltását is. A végzést a rendőrség még tegnap foganatosította ugy a Nemzeti Múzeumban is, mint a *Schmiedek* birtokában lévő érmekre.

Nuber Árpád hivatásos numizmatikus jó ismeretségben és állandó érintkezésben volt *Schmiedek* Alfréddal, aki a kalandos sorsu gyűjteményét neki is megmutatta. *Nuber*, akit a rendőrség kihallgatott, azt állította vallomásában, hogy meglepett *Schmiedektől* a gyűjteményét, tehát az tulajdonképpen őt illeti. A Numizmatikai Közlönynek fentebb már említett januári számából *Nuber* olvasta a cikket s különös gyanu ébredt a lelkében. Visszaemlékezett a *Schmiedek* által mutatott gyűjteményre.

Nuber elhatározta, hogy feltétlenül felkutatja az éremgyűjtemény eredetét és leutazott Bács-Bodrog megyébe, a hol kutatni kezdett. A csendőrök kémet gyanítottak benne és letartóztatták, de a Magyar Numizmatikai Társulat igazolása után elbocsátották.

Bács községben kidoboltatta, hogy a bácsi gyűjteményben levő lelethez hasonló érmeket keres drága pénzen való megvételre. Jelentkezett is *Sutter* Ferencz gazdának a felesége s bevallotta,

Andja

muzeumban

junius 25.

szgazda az
hülöben szán-
lami kemény
ben egy szí-
g a fényes
logot, meg a
A paraszt
régi fényes

szította, 1390
si jegyzőnek
meg, bár tud-
ank kell be-
Bács-Bodrog
ol azokat a
matikai Köz-
jelent erről
ból „A bácsi

enz a lelet
és ott eladta
onáért, mert
te meg neki.
dötte Scheid
nvező cég
elvébe, hogy
ett a gyár
szonegy ko-
örült, hogy
fia, Dworák
alkozni régi

te volna a
d hivatalno-
matikai Tár-
ezdve vásár-
ban lévő la-
güjteményt.
teliesen ér-
s addig un-
az egész
hmedeknek.
dolgon, de
n megtudta.
nek — me-
ától — equ
l a Nemzeti

a rendőrsé-
iatt. A nyo-
iratokat át-
Schmiedek
re a gyüite-
A vizsgáló-
8000 korona
g tegnap fo-
n is, mint a

kus jó isme-
Schmiedek
eményf neki
g kihallga-
gy mevette
z tulajdon-
önynek fen-
ber olvasta
a lelkében
tatott gyüi-

l felkutatja
zott Bács-
t. A csend-
óztatták, de
olása után
gy a bácsi
ermeket ke-
entkezett i-
s bevallotta,

hogy az ura a lelt pénzek felét elrejtette s aztán a németpalánkai órásnak adta el pár koronáért.

Nosza rohant Nuber Németpalánkára, ahol Schwendemann órástól csakhamar kellő utbaigazítást kapott és így el is jutott Dworákékhöz.

Mialatt Nuber a gyüjtemény eredetét hajszolta, azalatt adta el Schmiedek a birtokában lévő gyüjtemény egyharmadát a Nemzeti Muzeumnak. Azt is megtudta Nuber, hogy 10.000 koronáért adta el Schmiedek a gyüjteményt. Ő tudta, hogy a gyüjtemény nem éri meg a 10.000 koronát, mert nincs közötté jóformán egyetlen műkincs sem.

A muzeumban egvébként Réthv professzor segédje, Harsányi Pál dr. rendezte a gyüjteményt.

Felosztották 37 csoportra, melyek közül legértékesebbek a következők: 1. III. Béla király denáriai az 1173—1196. terjedő időközből. 2. Eadre király denáriai az 1205—1235-ig terjedő időközből. 3. aquilejai fillérek, amelyek a keresztes hadak utján jutottak hazánkba; 4. friesachi fillérek; 5. sigla variánsok, melyeknek különböző részeiben csillag, keresztl, háromszög, vagy egvéb jel látható. 6. Végül az ugynevezett hibrid-érmek, amik két éremnek ellenkező lapjaikkal való összeverését jelentik.

A gyüjtemény rendezése most már teljesen kész van és a bűnügyi eljárás is folyik.

Pesti komédiák

Főherczegnő a bakák között

Írják a lapok, hogy Zita főherczegnő meglátogatta a 39-es bakákat a bécsi kaszárnyában és sajátkezűleg gulyást főzött nekik. Hogy képzeli el az esetet egy vidéki bakakoponyva?

Hát inog az egzeczerongrul iöttünk haza, oszt fenn puczováljuk a risztungot a mansafczimerbe. Mondja a gefraiterunk, a Bagó Mihály:

— Nye te ne! Ide nizz! Miféle jó kipü me-neveske puczpamozik befelé jaz vártánál.

Kipeslongtam jaz ablakon. Hát szemem száml elállott. Kit láttam? A Czika herczegnő vót. Babos pruszlik gömbölyödött a kebelénél, fodros kötény vót rajta. Nagy fene kalán a kezibe, oszt ugy szalutérozolt a hadnagy urnak. Ammeg mecsipkedte azt a rózsapiros ábrázatiát s aszonta:

— Adj Isten szentem. Mi jót hoz kelmed?
Mondja a Czika herczegnő:

— Hát hadnagy uram, csókolom a kezit, ugy beszélék a faluba, hogy nem igen izlik a bécsi koszt ezeknek a jóképü és jóévtágyu hajdusági bakáknak. Mondok az uramnak Karsai Jóska herczegnék, aki itt maguk felé zászlókommandáns: Hallod-e fiam Karsai! Elmenek én a kaszárnyába. Bémegyek a kühhébe, oszt megmutatom, hogy kell csinálni a jó magyar gulyást. Aki belekóstol, kétfelé áll a fle tülle. — Hát hadnagy uram alássan jelentem, azért iöttem én a kaszárnyába.

Erre a hadnagy ur bevezette a Czika herczegnőt a konyhába, oszt mellé adott vagy hat bakát, hadd segítsenek neki.

Nohát! Evvót ám a csuda. Hogy forgott, került, járt kelt a herczegnő. Egvik kezével a hust szabdalta, a másikkal a hagymát piritotta, a harmadik üstöt meg telerakta kolompérral. Meg nem állt a keze egy pillanatra sem. Mivel néhány tátott-száju baka ott okvetlenkedett a kezeügviben, rájuk ripakodott:

— Gyorsabban mozogj te kölvök, mer ugy képen tisztellek, hogy tábornok korodban is megemlegeted. Hát te meg mit csinálsz ott avval a laskával. Azt a fűzfán fűtvülő kótvonfitty réz angvalát! Ki ne borítsd az üstöt! Málé infanteriszt! Morgen czum raport a keserves mindenségét, aki a világra köpött, Curick avval a fával. Paprikát belé! Hapták! Cum fresszen!

Igy osztogatta a parancsot a lelkem, szépséges herczegnöm. A zászlóajait kivezényvelték az udvarra, ájczelmarsba loholtunk az üstök elé, amikből a Czika szentem maga mérte ki a fájnos bogrács-gulyást. Hej, de jó is vót. Csak ugy czuppogtattuk utána a szánkát.

Mikor aztán jóllaktunk, a herczegnő elő kommandérozta a gefraiter Kovácsot, oszt harmoni-

kázni kellett neki. Mi meg váltogatva jártuk a csárdást a herczegnével kivirágos kiviradtig.

Még máig is élünk, ha meg nem halunk! . . .

Fakir.

Ujabb nagy tűz a fővárosban

— Leégett egy nagy gyártelep —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 25.

Alig néhány napja adtunk hírt egy óriási tűzveszedelemről, máris egy újabb, arányai-ban a Lehel-utczaihoz hasonló tűzveszedelem pusztított a fővárosban. A Külső Kerepesi-ut 29. szám alatt lévő telken épült Magyar-Amerikai Famegmunkáló Részvénytársaság mintatelepektárai ma délben, néhány percczel 12 után, kigyulladtak és rövid egy óra alatt porráégték. Az égő gyár közelében az ipartelepek hatalmas faraktárak egész serege húzódik, ami a veszedelmet még inkább fokozta. A tűzoltóság csakhamar a vész színhelyén termelt és emberfölötti erővel látott hozzá a pusztító elem lokalizálásához, amiben a meglehetősen nagy katonai kirendeltség nagy segítséget nyújtott. Egy órai megfeszített munka után sikerült a tüzet körülzárni, de ekkorra már maga a gyártelep teljesen elpusztult. A kárt még pontosan megállapítani nem lehetett, de a gyártelep óriási terjedelméről és az elpusztult áruk nagymennyiségéről ítélve, az nagy lehetett. A gyár üzeme előreláthatólag igen hosszú ideig szünetelni fog, ami igen sok munkásaládtól vonja meg a mindennapi kenyeret. A tűz keletkezésének oka valószínűleg vétkes gondatlanság volt.

A tűzveszedelemről részletes tudósításunk a következő:

Sok száz négyszáz méteres telken néhány évvel ezelőtt épült fel egy egész sereg modern raktár. A gyártelep, mely körülbelül másfélszáz munkást foglalkoztat, óriási mennyiségű készárúval, még nagyobb tömeg megmunkálásra szánt faanyaggal volt megrakva. A bejáratától jobbra az ebédő, utána a szerszámakatosok műhelye, majd a gépház és a többi műhelyek következtek. A gyárat a szomszédos ipartelepektől száz méternél szélesebb fakerítés választotta el. Az óriási fakészlet szomszédágában nvoloz hatalmas gyártelep sorakozik, valamennyi óriási mennyiségű készárúval, tehát gyorsan égő faanyaggal zsufalásia tömve. A kaputól a hátsó raktárig széles utca vezet, jobbról és balról egvemleletes és földszintes műhelyek és munkatermek húzódtak. Déli 12 órakor a gyártelep munkásai ebédelni mentek, részint haza, részint pedig a kapu mellett lévő ebédőbe: a gyártelepen csak néhányan maradtak.

Tizenkét óra hét perczkor Singer envvezőmester, aki a raktárban lévő fülkében ebédelt, meglátta, hogy a fénvező- és szárítóműhely tetőzetén át füst szivárog, majd lángok csapnak elő. Egv Vincze nevű munkással együtt kirohant az udvarra és toroka szakadtából kiabált:

— Éa a szárítóműhely! Tűz van!

Az ebédőben és a közelben lévő munkások csakhamar összefutottak, csöbrökkel és automatikus tűzoltó-készülékekkel rohantak a tűz felé. Singer envvezőmester a telefonhoz rohant, hogy a tűzoltóságot értesítse. A munkások tehetetlenül álltak az égő műhely előtt: az óriási gyorsasággal előtörő lángok egvik műhelyről a másikra csaptak át, a nagy tömegű szikrák a nagy munkaterem tetejét borították csakhamar lángba, megmentésre az óriási hőségben gondolni sem lehetett.

A tűz egyre terjedt, a nversanvag is már lángokban állt, a készbutorok óriási terjedelmű és nagy értéket tartalmazó raktára is égni kezdtek. A tűz elképzelhetetlen gyors terjedése abban leli magyarázatát, hogy a fénvező- és szárítóműhelyben naqu meleg volt, a vékonyfalú és könnyű tetőzetű épületekben a famegmunkáláshoz szükséges szesz és firneisz naqu tartályokban hevert szana-szét.

Csakhamar megérkeztek a tűzoltók Janicsék főparancsnok és Blasnek Hugó parancsnok vezetése alatt. Megjelent a központi őrség motorral, gőzfecskendővel és hatalmas kirendeltséggel, majd a VIII., IV. és X. kerületi őrség érkezett meg. Huzt őrnagy vezetésével a 12-es tűzerek, a 10-es huszárok és a

negyedik taraczkezred tűzi készütsége vonult ki. Hatalmas vizugarak kövéltek a lángok közé. A szárító, a fénvező, a gépház, a kazánház és a szabásműhely ekkor már lángtengerben állott.

Először a főműhelyt próbálták megmenteni, amelynek a teteje már lángolt, mert ebben voltak elhelyezve a legdrágább gépek. Ez azonban már lehetetlen volt, mert a térség ekkor már óriási hőségben izzott. A baloldalon az oltás lehetetlennek látszott, alig néhány percz alatt csonka, kormos-falak és a gépek vasalkatrészei meredeztek a paráztstenger fölött. Csak a kész butorok raktárának egy részét sikerült megmenteni.

Óriási veszedelem fenyegette az égő teleppel szemben épült Művésztelepet, valamint a Hasznos és Grünwald és a Wellisch-féle hatalmas fatelepeket. Hogy ezekben az óriási mennységben szétröpködő szikrák veszedelmet nem okoztak, csak a tűzoltóság éberségének és emberfölötti munkájának köszönhető.

A tüzet egvnegyed két órára sikerült lokalizálni, bár a felcsapó lángok még fél-három után is erős munkát adtak a tűzoltóknak. A rettenetes füst az oltás munkáját nagyon megnehezítette.

Hubert Béla művezető a tűz keletkezéséről a következőket mondotta:

— Alig mentünk a kapuig, hogy lakásunkon megebédeljünk, nagy lármát hallottunk és láttuk, hogy a füst és láng csap föl a szárító tetejéről. Ekkor már sokan rohantak oltani csöbrökkel és kézi készülékekkel. Singer szabásmester és Vincze meg szaladtak telefonálni. Az oltás azonban hiábavaló volt és rettentő aggodalomban vártuk a tűzoltókat, akik egyszeriben itt termettek, de mégis későn jöttek. A szárítóban olyan meleg van, hogy nem bírta ki az ember ott négy percznél tovább, hát persze, hoau gondolni se lehetett a mentésre. Előbb a fénvező égett, aztán az asztalosműhely butoranvagat égtek tovább. A fénvezőben igaz, spiritusz, firneisz és egvéb gylékony anyag is volt, de villany vagy vezetve.

A munkások, akik délben jelen voltak a telepen, mikor a tűz keletkezett, azt beszélék, hogy egy Hintze nevű német fénvező legény bent tartózkodott tizenkét óra uán a fénvezőben, ahol a üz keletkezett és ebédelt. Nem lehetetlen, hogy Hintze vigyázatlansága okozta a tüzet. Ez valószínűnek is látszik, mert Hintze a gyártelep területéről eltűnt.

A gyártelep előtt a Kerepesi-uton hatalmas néptömeg és kocsiábor verődött össze, a rend fenntartására nagy rendőri készenlet vonult ki.

A elpusztult gyártelep biztosítva volt ugyan, de a kár így is igen nagy.

TÁVIRATOK

A kínai elnökválasztás

Mukden, június 25. A mandzsuriai sajtó élénken foglalkozik Szuniatzen, Huanasin és Yuansikkai elnökjelölésével és erővelsen állást foglal Yuansikkai mellett. A du du Pekingbe utazott, hogy részt vegyen Mandzsuria adminisztratív reformálásában, mely a következő vezérelvek szerint fog végbemenni: A du-du hivatalának eltörlése, a hadügyi és polgári igazgatás szétválasztása, az alkirályi méltóság helyreállítása, ugy, hogy az alkirály egyesítse kezében a mandzsuriai katonai, adminisztratív és diplomáciai funkciókat.

A spanyolok harcrai Marokkóban

Madrid, Tetuanból érkezett hivatalos jelentés szerint az ellenség nagy csapatokat koncentrált, melyekkel meg akarja támadni a spanyol csapatokat. A spanyolok a felvonulóban lévő ellenség megtámadták. Elkéseredett harc után az ellenség nagy veszteséggel rendületlenül visszavonult. A spanyolok oldalán három tiszt és harmincz közlegény meghalt, öt tiszt, köztük egy ezredes és 48 katona megsebesült.

A nagyvezér merénylőinek oszinkosai

Konstantinápoly, június 25. A merénylettel kapcsolatban megindított perben, mint jelentették, huszonhárom vádlottat ítéltek el. Ezekon kívül azután Adil századost és Kiör Emint életfogytiglani várfogságra, három embert pedig 15 évi kényszer-munkára ítéltek. Hét vádlottat, köztük Kemal ezredes, felmentették.

UJDONSÁGOK

Régi nóta

* * *

Szinte szégyenkezve veszem kezembe a tollat, midőn most újra arról akarok írni, hogy tekintettel erre a szép, júliusba hajló nyárra, már ismét hatalmas méretekben düljék fel kegyetlen kezek ennek a szép városnak, mindig munka alatt álló utcáit. Szégyellem magam, mert ezt a témát már sokszor, tizszer, százszor, ezer-szer megírtuk, de most, hogy megint eljutottak hozzánk az atlanti hóhullámok, ez a téma ismét új, ez a téma ismét aktuális.

Mert ugyebár azt senki sem állítja, hogy a város rendje és szépsége fentartására, ne lenne szükség ezekre a munkálatokra. Igenis szükség van, sőt még fokozottabb mértékben szükség van rájuk, mint ahogyan most csinálják. De ne végezzék ezeket a munkákat éppen nyáron, amikor a fővárosban maradónak életét úgy is pokollá teszi az elviselhetetlen hőség. Csinálják tavasszal vagy ősszel, amikor mindenki itthon van, csinálják úgy, hogy az ebből származó kellemetlenségeket mindenki egyformán viselje és ne mentesítsék alóla azokat, akiknek módjuk van a nyári hónapok alatt az idegeiket megnyugtatni.

A múltkoriban a *Matin* vetette fel azt a kérdést, hogy sick-e Párisban szalmakalapot viselni. Erre a kérdésre egy francia dandy adta a legtalálhatóbb választ. Egyáltalában nem sick Párisban tartózkodni, az alatt, míg a szalmakalap saisonja tart. Ez a megoldás áll fenn Budapestre is, de mi nálunk ezt a kérdést gazdasági momentumok bonyolítják. Nálunk a pesti nyaralás nem sick, hanem pénzkérdés és éppen ezért kegyetlen és érthetetlen az utca-rendezések mindenkor nyári rendezése.

— És ez az én szégyenkezésem, melylyel ehhez az elcsépelet témához nyultam, vádolja legjobban az e körül a munkálatok körül kifejlődött divatot. Mert ebben a kérdésben az illetékes faktorok süketek maradnak. Süketek maradnak szó, beszéd és írással szemben és nem hallják meg azt az idegölő kopogást, mely az elcsigázott, Pestre szorult embereknek, még a nyári éjszakáit is a kinok poklává avatja.

(p. a.)

NAPIREND. Naptár. Csütörtök, június 26. Római kath.: János és Pál. — Prot.: János és Pál. — Görög-orosz: június 13. — Aquilina. — Zsidó: Szivan 21. — A nap két reggel 4 óra 4 perczkor, nyugszik este 8 órakor. — A hold két este 11 óra 54 perczkor, nyugszik délelőtt 11 óra 48 perczkor. — A honvédelmi miniszter fogad délelőtt 10 órakor. — A kereskedelemügyi államtitkár fogad délelőtt 12—2-ig. — **Nyitvalevő muzeumok:** Nemzeti Múzeum állattára 9—2-ig, Aquincumi Múzeum 9—4-ig, Erzsébet Múzeum 9—12-ig és 3—4-ig, Ernst Múzeum (Nagymező-utca 8.) 9—4-ig, Iparművészeti Múzeum 9—1-ig, Mezőgazdasági Múzeum 10—1-ig, Ráth Múzeum (Városligeti fasor) 10—4-ig, Széchenyi Múzeum 10—12-ig, Tanszer Múzeum 9—7-ig, M. kir. Kereskedelmi Múzeum külkereskedelmi hírszolgálat és közszállítási osztály 9—2-ig, vám- és tarifaosztály 3—6-ig, nyilvános szakkönyvtár 9—2-ig. — **Nyitvalevő könyvtárak:** Akadémiai Könyvtár 3—7-ig, Egyetemi Könyvtár 9—6-ig, Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9—12-ig és 6—8-ig, Nemzeti Múzeum Könyvtára 9—4-ig, Pedagógiai Könyvtár 9—7-ig, Statisztikai Könyvtár 10—1-ig, Földtani Intézet Könyvtára 4—6-ig. — **Nyitvalevő képtárak:** Magyar Biedermyerek kiállítása az Ernst Múzeumban (Nagymező-utca 8.), nyitva 9—4-ig, Belépődíj 1 korona. Állandó kiállítás a Könyves Kálmán művészeti salonjában (Nagymező-utca 37—39.), nyitva egész nap, A Szépművészeti Múzeum régi képtára, nyitva 10—2-ig, A gróf Pálffy-gyűjtemény a Szépművészeti Múzeumban, nyitva 10—2-ig, Belépődíj nincs.

— **Vilmos császár felköszöntője.** Az északi tenger mellől Brunsbüttelkoogból a német császár érdekes felköszöntőjét jelentik. A Viktoria Lujza gőzös fedélzetén adott díszbanketten Vilmos császár Schröder polgármester beszédére válaszolva, mely, benső érzésről tanuskodó szavakkal emlékeztet meg dr. Burchard elhunyt polgármesterről és azután méltatta a német evezősport óriási fejlődését.

— **Királyi kiténtetések.** A király *Tahy* Józsefnek, Sáros vármegye alispánjának a III. osztályú vaskoronarendet és *Zelenay* Sándor trencsényi helyettes polgármesternek a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta.

— **A román királyné egészsége.** Mindazok a híresztelések, melyek szerint a román királyné elveszti látóképességét, teljesen tulzottak. A királyné szembaja nem komoly jellegű, jóllehet állandó kezelést igényel. A királyi család a jövő hét csütörtökön nyári tartózkodásra a vadregényes fekvésű Sinajába érkezik és az egész nyarat a gyönyörű Peles kastélyban fogják eltölteni.

— **Keresztelő a spanyol király családjában.** Madridi jelentés szerint a lagranjai kastély kápolnájában tegnap a szokásos ceremóniával megkeresztelték *János* infánst. Keresztszülők *Károly* román király és *Mária Terézia* bajor régenshercegnő voltak. A ceremónián az udvari méltóságok és a kabinet tagjai vettek részt.

— **Nász berlini nagykövetségünk családjában.** Berlini jelentés szerint ma délelőtt volt gróf *Szögény-Marich* László osztrák-magyar nagykövet leányának, *Szögény-Marich* Mária grófnőnek esküvője gróf *Somsich* Gézával. Rengeteg közönség gyűlt a Hedvig-templom elé, nézni a lakodalmas menetet, amelyben nagyon sok magyar mágnás díszruhában vonult föl. *Vilmos* császár képviseletében gróf *Eulenburg* főudvarmester jelent meg, ott volt *Bethmann-Hollweg* birodalmi kancellár, *Jagow* külügyi államtitkár, az angol nagykövet, a bajor követ és a diplomácia tagjainak még több képviselője, a *Turn-Taxis* hercegi pár, *Loewenstein* herceg és a *Ferencz császár* testőrezred tisztiküldöttsége, amelynek *Ferencz József* király a tulajdonosa. A násznagy szerepét a völgeny bátyja töltötte be, aki a párisi nagykövetség tanácsosa. — Berlinből jelentik: Ma délben az osztrák-magyar nagykövetségen a nagykövet legifjabb leányának esküvője alkalmából reggeli volt, amelyen *Bethmann-Hollweg* birodalmi kancellár, *Jagow* külügyi államtitkár, az itt akkreditált nagykövek és több követ vett részt. Az egyház szertartás után a császárné képviseletében *Keller* grófnő udvarhölgy jelent meg a nagykövetségi palotában és pazar csokrot hozott a menyasszonynak. A császárné szívélyes hangu üdvözlő táviratot intézett a nagykövet neijéhez. A császár nevében gróf *Eulenburg* főudvarmester értékes nászajándékot adott át. A pápától távirat érkezett a nagykövethoz, amelyben a szent atya szerencsekívánatait tolmácsolja és apostoli áldását küldi.

— **Uj alapítvány a pesti izr. hitközségnél.** *Deutsch* Zsigmond és neje, *Stauber* Borbála, a pesti izr. hitközség kórháza részére 4000 koronás ágy-alapítványt létesített.

— **Keresztelő a bajor udvarnál.** Münchenből jelentik: Nymphenburg kastélyban ma délután a regensherceg és a királyi család többi tagjának jelenlétében ment végbe *Ferencz herceg* fiának keresztelése. Az új szülött herceg a keresztelésben a *Lajos Károly Mária József Antal* neveket kaptak. Keresztapja a régensherceg volt.

— **A berlini magyar diákok ügye.** Megírtuk, hogy Berlinben két magyar diák vasárnap éjszaka milyen végzetes kalandba keveredett. *Grünfeld* Tibor szüleinek küldött levelében következőleg nyilatkozik a tragikus esetről.

— Vasárnap este eljött hozzám *Grosz*. — írja többek között — és azt mondta, hogy hagyjam abba a tanulást és menjünk sétálni. Az utcán talákoztunk egy feltűnően csinos fiatal lánnyal, akit megszólítottunk. Nagyon intelligensnek látszott, francziául beszélgettünk vele. Még kilenc óra sem volt. A ház előtt elbucszunk tőle, *Grosz* még egy kis ideig diskurált vele, én pedig néztem a kirakatokat. Arra fordultam meg, hogy revolverdördülés hallatszott. Láttam, a folyó a lányt érte, hirtelen felkaptam, mert féltem, hogy elbukik. Lefektettem a földre, aztán én és *Grosz* villamosra ültünk és hazamentünk a *Grollmann-Strasséba*, hogy a további teendőket megbeszéljük. A fiuk már otthon voltak. Azt tanácsolták, hogy jelentkezünk a *Mommsen-Strassei* revieren. Elsiettünk oda és kihallgatás után elbocsájtottak. Másnap reggel tíz órára megint becsitáltak. *Grosz* ott maradt, én elmentem a *Hochschulera*, ahol elmondtam az esetet *Elsbacher* professzornak. Ő egy ügyvédet ajánlott nekünk, aki azután megtette a további lépéseket. A rendőrség megállapította, hogy a revolver a lány vigyázatlansága következtében sült el. Ő babilált a pisztolyval, amelynek csőve feléje volt irányozva... — *Grosz* Béla még mindig vizsgálati fogságban van. Egyelőre nem is bocsátják szabadon.

— **A főhercegnő és a debreczeni bakák.**

A debreczeni cs. és kir. 39-ik ezrednek két zászlóalja, mely hajdusági legényekből van összeállítva, jelenleg Bécsben állomásozik. Ott és Debreczenben is megünnepelték a „custozzai“ csatának 48-ik évforduló napját tegnap, melyből annak idején a vitéz hajdu fiuk híres elődjai, a régi híres „*Dom Miguel*“ bakák is kivették a részüket. Ennél a híres magyar ezrednél (mostan *Konrád* vezérkari főnök a tulajdonosuk) szolgál, mint zászlóaljparancsnok *Károly Ferencz József*, a fiatal jövendő trónörökös is, akit saját kivására osztottak be a remek hajdusági ezredhez s akiről, mint szépséges feleségről *Zita* főhercegnőről is mesés dolgokat beszélnek most a magyar fiuk, hogy tudniillik a főherceg és neje mennivre szeretik a magyarokat. *Károly Ferencz József* királyi herceg „*él-hal a 39. gyalogezredért!*“ — mondta egy tiszt. — Mint zászlóaljparancsnok humánus gondolkozásával és rendkívüli katonai képességével tűnik ki. Az ezred legelső katonája a királyi herceg, aki a legénység szigorú, de igazságos. Rendkívül megbecsüli az embereket s az utolsó baka dolgával is sokat törődik. Roppant kedves dolog, hogy az ezred *Marienhilferstrassen* lévő koszárnájában csaknem minden délelőtt megjelenik a királyi főherceg szép felesége, *Zita* főhercegné. Megvárja fenséges urát, amíg a hivatali teendőit végzi, közben érdeklődik a legénység dolgai iránt. Megtörténik, hogy a gyakorlatok a késő délutánig is eltartanak. Ilvenkor a gyakorlatra is kijön férje után *Zita* főhercegné. Magával hoz étel- és italneműt és sorra kínálja a tisztet. Egy alkalommal a főherceggasszony a brucki táborban megvendégelte a bakákat is. Nagy kondérokban a felügyelete alatt *gulyást* főzetett. A bakák mohón élvezték a magyaros edelt. *Zita* főherceggasszony érdeklődött a katonáknál, hogy *izlik-e?* Udvarias felelet hallatszott persze mindenfelől:

— Sokkal jobban, mint odahaza!... — A főhercegné gyakran megszólít egy-egy katonát s érdeklődik a viszonyai, a családja iránt. Múltkor egyszer végignézte a levelek kiosztását s megkérdezte egyik bakától, hogy kitől kapta azt a *rózsaszínű levelet*. A baka nagyboldogan jelentette, hogy a „*szerelmese*“ emlékeztet meg róla Debreczenből.

— Szépek-e a lányok Debreczenben? — kérdezte a főhercegné.

— De szépek ám! — felelte a baka. — A bécsi kisasszonyok nyomukba se érnek. A főhercegné természetesen jóízűt kacagott ezen az őszinte feleleten.

— **A Vatikán birtokvásárlása.** Római jelentés szerint a Vatikán alkudozik *Sacchetti* marchesának, a Monte-Marion fekvő pompás pinia-erdőségére. A pápai hatóságoknak ez a szándéka természetesen különféle kalandos föltevésekre és kombinációkra szolgáltat alkalmat. Állítólag beavatott helyen tudni vélik, hogy az idillikus erdőbirtok megvétele után a Vatikán kertjét alagutakkal vagy pedig a Valle inferno (Pokolvölgy) fölött építendő viadukttal fogják összekötni az új birtokkal, hogy ily módon a pápának alkalmat nyujtsanak hosszabb gyalogsétákra. Ezeknek a terveknek a keresztülvitele óriási költségbe kerülne és mindenesetre szükségessé tenné a pinia-erdőség és a Vatikán között elterülő birtoktestek megvétele, minthogy különben a pápa sohasem tehetné lábát az új birtokra, ha egyébként a vatikáni elzárkózottság fikcióit továbbra is fentartani kívánják.

— **A hírlapíróknak.** A Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézete ujabban a következő adományokat kapta: Szatmárnémeti adóhivatal *Lendvai* Sándor nevére 650 korona, Művészet és Művelődés Magyar Nők Köre 50 korona, *Krausz* Ede, a Pester Lloyd utján 50 korona, Országos Balneológiai Egyesület 50 korona, dr. *Tibron* a Világ utján 5 korona, a Budapesti *Dávid* Ferenc-egylet 10 korona, A Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézete elnöksége hálás köszönetet mond az adományozóknak.

— **Árviz.** Déváról jelentik: Az árviz délután 3 óráig 7 milliméterrel apadt. A Maros forrásvidékéről ujjabb víztömeg érkezését jelentik. — Az árviz ellepte *Lesnyék* község határát is és mintegy 300 hold gabona, buza- és kukoricaföldet öntött el. A Maros alsó folyása mentén fekvő községeket táviratilag értesítették az érkező víztömegről.

— **A Skodra ügye.** Illetékes helyről feleltek bennünket annak nyomatékos kijelentésére, hogy az árulással vádolt *Blazics* kapitány, aki a Skodra-hajó afféria alkalmából a hajó parancsnoka volt, semmiféle árulást el nem követett és mindazon lapok ellen, amelyek őt árulással vádozták meg. — sajtópört fog indítani.

— **Örjögő szuffragettek.** Londonból jelentik: A szuffragettek ma reggel felgyújtották a birminghami Hazelwoll pályaudvart, melynek két váróterme leégett. A helyszínen Votes for Women felirású röpiratokat találtak.

— **A szállított hentes merénylete.** Szegedről jelentik: Vetro Sándor hentesmester szerelmi viszonyt folytatott özv. Dragilla Döménével. Vetro üzlete hanyatlásnak indult úgy, hogy tulajdonosa tönkrement, mire kedvese elhagyta. Előttélvő elkeseredésében Vetro ivásra adta magát. Ma hajnalban átdorbézolt éjszaka után felkereste az asszonyt és kérte, hogy térejn vissza hozzá. Az asszony tagadó válasza után Vetro revolverrel háromszor rálőtt az ágyban fekvő nőre, de nem talált, mert a párnák felfogták a golyókat. Vetro abban a hitben, hogy kedvese meghalt, föbelötte magát. Életveszélyes sebével a kórházba szállították.

— **A nyomor miatt.** Fiuméből jelentik, hogy Varga Lászlóné, vasuti alkalmazott özvegye ma délután az ajtófélfára felakasztotta öt éves kis fiát, majd mellette felakasztotta magát is. A Vargánéval közös konyhán lakó szomszédasszony, amikor hozzá akart látni a főzéshez, az ajtót zárva találta. Hosszas kopogtatásra nem kapván választ, betörte az ajtót és a konyhában leírhatatlanul borzalmas kép tárult eléje. A szerencsétlen asszony, akit a nagy nyomorúság kész tetett az oly borzalmas öngyilkosságra, már halott volt, a kis fiú azonban, aki szabad kezeivel anyja ruhájába kapaszkodott, még nem fuladt meg. A szomszédasszony levágta a szerencsétlent és értesítette a rendőrséget, amely a kis fiút kórházba szállította.

— **Szelhámós díjok.** Gabriel Vilmos volt napidíjas sorra járja a kereskedőket és mindenhol azt mondja, hogy a miniszteriumnak a hivatalnokai és megbízottai kapott arra, hogy a kereskedőket pályázatra hívja fel. Mutat is egy pályázati tervezetet és jutalmat kér. A legtöbb esetben a kereskedők óhat koronával jutalmazták is az értesítést és amikor a pályázatot beadják, derül ki a szelhámosság. A rendőrség figyelmezteti a közönséget a csalásra és egyáltalán óvatozza is.

— **Oktalan öngyilkosság.** Szabadkáról jelentik: Rizsán Károly szabadkai gazdálkodó elkeseredésében amiatt, hogy súlyosan beteg felesége állítólag a házat és vagyonát előre elkészített végrendeletben kis fiára hagyta, ma éjjel felakasztotta magát és mire ráakadtak, már nem élt. Reggel az asszony jobban lett és kiderült, hogy nem is készített végrendeletet.

— **Rendőri hírek. Összeütközés.** A Krisztina-körúton a Vörmező mellett a 460-as számú közúti vilamosvasuti kocsi összeütközött egy városi öntözőkocsival. Döme Károly leesett a kocsiról és olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy az új Szent János-kórházba vitték. — **Eletunt tanonc.** Beck Ferencz tizenhét éves hádogostanonez tegnap a Ferencz József-hidról a Dunába ugrott, de élve kimentették és a Rökus-kórházba vitték. Azért akart meghalni, mert a gazdája megpirongatta.

— **Halálozás.** Özvegy Fenyvessy Ferenczné szül. Kotreba Mária tegnap este életének 88. évében Budapesten meghalt. Temetése holnap délután 4 órakor lesz a kerepesi-úti temető halottasházában. Az elhunyt edesanyja volt néhai dr. Fenyvessy Ferencz veszprémevegyi főispánok.

— **Fodor-fele vívőterem** a Koronaheteczeget utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

— **Jardin de Paris.** Lehár Ferencz „A sikkes herceg” című egyfelvonásos operettje fényesen bevált. A főbb szerepeket: Németh Juliska, Vendrey Ferencz, Lenkeffy Izsa és Sajó Géza játszzák rendkívül nagy sikerrel s az operett, mely naponta 10 órakor kerül színre, zsúfolt házat vonz. Az operetten kívül az említettek magánszámait is óriási sikert aratnak, ugyszintén naponta nagy sikerük van Elmer Spvglas, Paul Morgan, Miss Ili Iris, Látó Kláry, Topsy és Käthe Funk magánszámainak. A „Ki volt az első” című bohózat. „Asta Nielsen és Psylander” paródia Pally Rózi és Kövály Gyula mesteri játékával a főszerepben. A *Tabarinban* bővelkednek attrakciós számok, amelyek közül különösen megemlítenők Kelly and Reeves, Huricano-Girls, Just és Gabriella, Muciano-Trio, Rozsnvai Elis és még 30 elsőrendű számok.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

— **Ujsgszállítás reptőlőgépen.** A *Matin* és a *Daily Mail* párisi kiadója ma reggelre ünnepi számot rendezett a francia közlársaság elnökének londoni látogatása alkalmából, vezércikkben méltatta a nagy eseményt és tegnap a Buckingham-palotában elhangzott két pohárköszöntőt. Két-két példányt nyomattak mind a két újságból finom, hófehér papírral és ezeket az újságokat reptőlőgépen küldték Párisból Londonba. Ma reggel négy órakor szállott föl Sluck és Guilbert aeroplánon a két lappéldánnyal. Arra szerződött a két aviatikus a *Matin* és a párisi *Daily Mail*, hogy a wind-

sori kastélyban adják le az újságokat György király és Poincaré elnök számára, még pedig mielőtt a rendes posta Párisból Londonba érkezne.

— **Brindejone utja.** Stockholmból jelentik: Brindejone aviatikus gyönyörű stílusban szállott le a reptőlőtéren. Az aviatikus elbeszélte, hogy Cödertelge vidékén leszállt és tudakozódott a stockholmi útról. Stockholmba a Mclar-tól felérkezett. Most két napig itt marad és azután Kopenhága felé folytatja útját.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET

(*) **A Nemzeti Zenede évrő vizsgálatai.**

A Nemzeti Zenedében tegnap fejezték be az idei vizsgálati hangversenyek sorát. A felső és kiművelő osztályok nyilvános vizsgálatait, melyeket a Vigadóban tartottak meg, nagyszámu érdeklődő közönség hallgatta, mely meggyőződést szerezhetett arról, hogy az ország legrégibb és legnagyobb zenei iskolája hagyományához híven példás gondval és művészi komolysággal tett eleget hivatásának. Hatvan tanár tanítja a Zenede közel kétezer növendékét, s az intézet kipróbált pedagógiai rendszere mégis lehetővé teszi minden egyes növendék szigoruan egyéni tanítását. A következőkben közöljük ama növendékek névsorát, kik a vizsgálati hangversenyeken tehetségükkel és készségükkel kitűntek. *Zongorás növendékek:* Tomka István igazgató osztályában: Hromadnik Etelka, Ticsarich Zdenka, Mannaberg Józsa, Weisz Ferencz, Binder Gizella, Tichtl Mária. *Aqaházu Károly* osztályában: Sverteczy Irén, dr. Schindler Marianna, Jurkovicz Ilona, Karácson Anna, Egyenesty Etel. *Rennebaum* Ágosta osztályában: Vrabélyi Olga, Szentessy Gizella, Hatos Irén, Kartner Gitta, Urbányi Anna, Schlamadinger Erna. *Bodó* Alajos osztályában: Nagy Jolán, Szluka Vilmos. *Deákny* Flóra osztályában: Illiczky Marianna. *Potonni* Elemér osztályában: Ballagi Márta. *Hegedüs* növendékek. *Baré* Emil osztályában: Ferenczy Ilona, Foglár Krisztina, Komor Géza, Schamburg Erzs, Géczy Barnabás. *Gobi* Alajos igazgató osztályában: Sándor László, Kossin Ida, Pityó József, Krámer József, Bárány Irma, Schreiner Elli, Bodor Böske, Kálmán Lila, Goródi László, Donáth Jenő, Bortoluzzi Gyula. *Kladiuco* Vilmos osztályában: Pecz Eugenia, Köncs László, Zipernovszky Irma, Spaller Béla, Koch Irén, Szepessy Dezső. *Földes* Arnold gordonka osztályában: Rados Ottó, Feder Rezső, Karátsonyi Etelka. *Nosedá* Károly énekosztályában: Antalik Vilma, dr. Osváth Pál, Gager Edith. *Balogh* Mária énekosztályában: Hahn Paula, Bornemissza Gaby, Romv Edith, Mikes Ilona. *Sugár* Viktor orgona-osztályában: Tóth Miklós, Sárkány Sándor, Gonda István, Bella József, Rezik Béla.

(*) **A brassói magyar színház.** Brassó város tegnap tartott közgyűlésén, négy évi erős küzdelem után, végre határozott a brassói állandó magyar színház építésének ügyében és pedig úgy, hogy a város hajlandó 4000 négyzetméter ingyentelket adni, amelyen a színházat öt éven belül föl kell építeni. Ezenkívül három hónapon át szabad a színházban nem magyar nyelvű előadásokat is tartani és pedig két hónapig ingyen. Az épület kizárólag csak színházi célokra használható.

(*) **A debreczeni színház.** A debreczeni színháznak régóta vajdó ügye a város színügyi bizottságának tegnap tartott ülésén végre új stádiumba jutott, mert ezen az ülésen határozták el, hogy rövid lejáratu pályázatot hirdetnek a színház bérletére ez év október elsejétől kezdődőleg négyévi tartamra. A színház szezonja tíz hónapig tart és a megkötendő szerződés egyik feltétele az, hogy a tűzbiztosítási díjat és a színház átalakítási költségeinek felét 30 éves amortizációval az igazgató fizeti.

(*) **Beethoven-szobor Párisban.** A párisi nagy opera diszeloádást rendezett Beethoven, Verdi és Saint Saens tiszteletére, az előadás 8000 frankot jövedelmezett. Ezt az összeget a néhány év előtt gyűjtött Beethoven-szobor költségeinek kiegészítésére fordították és elhatározták, hogy most már végezetül felállítják a szobrot. Charnov, a szobrász hozzájárult a szobor elkészítéséhez. A párisiak azonban hallani sem akarnak a szoborról. A Trocadero-téren való felállításról le kellett mondani. Erre a bizottság a Ranelagh parkot választotta ki a szobor helyéül. Ez a feltevés is azonban csak álom volt. A szobor itt sem volt felállítható, mert néhány polgár azt mondotta, hogy a komoly szobor ijesztőleg hatna a gyerekekre. A Pastoral

symphonique hatalmas költője itt sem kaphatta meg a szobrot. Az igazi argumentum tette lehetetlené a szobor felállítását: Beethoven elvégre nem francia. Most tehát a szobor Charmolv szobrászművész műtermében áll és ott várja sorsát.

(*) **Színházak hírei.** A *Vigszínházban* szombaton és vasárnap két-két előadás lesz. Szombaton este a Trilby-t adják Varsányi Irénnel és Fenvesi Emillel a vezető szerepekben, vasárnap este pedig az Örnagy ur fogja mulattatni a közönséget. Szombaton délután a színészegyesületi iskola növendékei eljátszák a *Robinzonok* című vígjátékot és a Miczi bárónő operettét, azután pedig hangverseny lesz, vasárnap délután is a színész-növendékek játszanak, még pedig a Wilde-féle Salomé-ban, a Kis vihar című apróságban, a melyet szintén hangverseny követ. Hétfőn szezonzáró előadásul a *Nem szabad!* kerül színre. Holnap, csütörtökön, az Örnagy ur, Kéroul és Mars bohózata kerül színre.

A *Budai Nyári Színházban* holnap, csütörtökön, Az eleven ördög-nek lesz harmadik előadása. Pénteken a Rikollettó opera czinszerepében vendégszerepel Rózsa S. Lajos, a magv. kir. Operaház tagja. Gildát szintén vendég: Babits Vilma, a zeneakadémia végzett növendéke énekl.

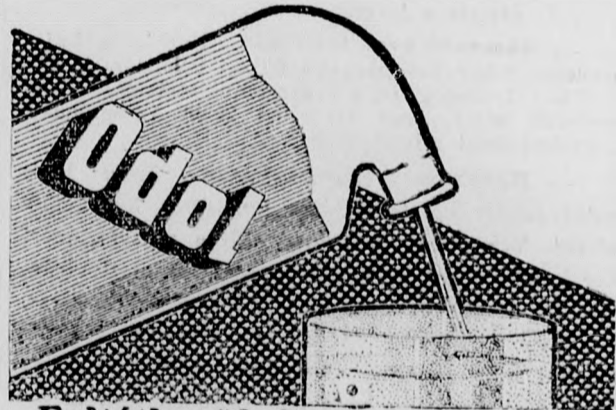
TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* **Az Egyetemi Kör évrő közgyűlése.**

Az Egyetemi Kör tegnap este tartotta évrő disz-közgyűlését a tagok és az érdeklődők élénk részvétele mellett. Dréhr Imre elnök megtette évi jelentését, beszámolv az év nevezetesebb eseményeiről. Ezután a főtitkár és a főpénztáros olvasták fel évi jelentésüket, melyeket a közgyűlés egyhangulag tudomásul vett. Majd az elnök vezetése mellett a szünidei bizottságot alakították meg. Végül Dréhr Imre elnököt a jövő évre egyhangu lelkesedéssel elnökévé választotta. A közgyűlést társasvacsora követte.

* **Az Iparművészeti Társulat története.**

Az Iparművészeti Társulat választmányva legutóbbi ülésén elhatározta, hogy a társulat harmincz éves történetét ismertető munkát fog iratni. A munka hozzávetőleges számítás szerint nyolcz-tíz ivre fog terjedni. Hogy a költségek ne terheljék kizárólag a Társulatot, elhatározta, hogy a mű annak idején mint a „Magyar Iparművészet” 1915-iki évfolyamának egyik száma jelenik meg, amit azután a társulat összes tagjai illetményképen meg fognak karni. A legutóbbi választmányi ülés megbizta Guörqvi Kálmán igazgatót és Szécsen Ferencz titkárt, hogy a mű megírásához szükséges előmunkálatokat kezdjék meg.

TANÜGY

= **A Népművelő Társaság előadása a Svábhegyen.** Érdekes kísérletet vezet be a Népművelő Társaság, amely dr. Wildner Ödön igazgatása alatt pár év óta sikeres munkát folytat a közeposztály szociális és művészeti nevelése érdekében. Sorozatos előadásait, amelyeket ezelőtt csak a téli évadban tartott, most tüként bőviti ki, hogy a nyári időszakban is hozzájuthasson a nyaraló közönség. A Diana-uti (svábhegyi) községi elemi iskolában ezentul hetenkint kétszer, minden hétfőn és csütörtökön este hat órakor előadást rendeznek a kertben. Az előadások sorozata egyébként a következő: Június 26-án: Kernstock Károly: A művészet és a természet; Madzsar József: A nyaralás higiénéje. Június 30-án: Nádaí Pál: A Biedermeyer. Július 3-án: Feleki Géza: Modern magyar festés. Július 7-én: Bolgár Elek: Az amerikanizmus. Július 10-én: Wildner Ödön: Goethe és a mai ember. Július 14-én: Sztankovits Szilárd: Ifjusági játszóterek. Július 17-én: Schöpflin Aladár: A magyar író és közönsége. Július 21-én: Pogány Kálmán: A művészi képzelet. A tizenhat előadásra tervezett ciklus látogatási díja 5 korona. Egyes előadásoké 50 fillér. Az előadások helyéül szolgáló Diana-uti iskola öt percnyire van a fogaskerekű végállomástól.

FŐVÁROS

Tízmilliós közmunkaprogramm

— A főváros mai közgyűlése —

— Sajtó tudósítónktól. —

Budapest, június 25.

Nyári hangulatban tartotta meg a főváros törvényhatósága mai közgyűlését, az utolsóelőtti a nyári szünet bekövetkezése előtt. Ezután még csak jövő szeptember lesz rendes közgyűlés, melyen a régi tradícióhoz híven az elmúlt évi *zárszámadásokat* fogják tárgyalni. Ezt a mai közgyűlés *Heltai* főpolgármester indítványára emelte határozattá, egyben kimondta, hogy *rendkívüli* közgyűlést akkor és annyszor fognak tartani, amikor és ahányszor annak szüksége fel fog merülni. Ez a határozat főképen az *autobusz-ajánlatra* vonatkozik, amellyel — amennyiben azt a nyári szünet előtti elintézik — rendkívüli közgyűlésen fognak tárgyalni.

A mai közgyűlés egyellen érdekes pontja a főváros jövő évi *10 milliós közmunkaprogrammjának* tárgyalása volt. Ez a pont alkalmat adott az egyes kerületek sérelmeinek elpanaszolására. Minden egyes kerület részéről voltak felszólalások, melyek mindegyike elhanyagolt utak és utcák kövezését sürgette. Volt azonban olyan felszólalás is, amely szélesebb keretben foglalkozott a nagy munkaprogrammal, és szigorú bírálatot mondott a közép-vállalkozók felületes és lelkiismeretlen munkájáról. Este 6 órakor már vége is volt a közgyűlésnek, melyről alábbi részletes tudósítást adjuk:

A törvényhatósági bizottság ma délután *Heltai* Ferenc főpolgármester elnöklésével *rendkívüli közgyűlést* tartott. Aligötvenen voltak jelen, amikor az elnök a közgyűlést megnyitotta és bejelentette, hogy gróf *Szőgényi-Marich* László berlini nagykövetségünk látogatásánál, hogy kedves kötelességének tartotta a főváros hódolatát a német császár tudomására hozni. A közgyűlés az értesítést közszóval tudomásul vette.

Annak az elnöki bejelentések kapcsán, hogy a VII. kerületi előjáróság ügyét levezetik a napirendről, felszólalt *Márkus József*. Arra kérte a polgármestert, tegyen megvitatást a kijelentést, hogy a tanács szakközegei a kérdést a nyári szünet alatt végérvényesen előkészítik. Dr. *Bárczy István* polgármester kijelentette, hogy a közgyűlés ösztönösen abban a helyzetben lesz, hogy a főváros pénzügyi érdekeinek megfelelően döntsön a VII. kerületi előjáróság megépítése ügyében.

A napirend során a közgyűlés vita nélkül elfogadta az *állat- és növénykert* 1912. évi üzemszámadását. Az állat- és növénykert szervezése ügyében készített szabályrendeletre szintén hozzájárult a közgyűlés a tanácsnak azzal a kiegészítő javaslatával egyetemben, hogy az *állatkertnél rendezett állatokra megvásárolt vagy meghívott tisztviselő törvényhatósági bizottsági tag nem lehet*. Ennél a kérdésnél dr. *Baránszky Gyula* indítványt tett, hogy a szegény iskolás gyermekek az állatkertet ingyen látogathassák. Ezt az indítványt *Márkus Jenő* tanácsos felszólalása után kiadák a tanácsnak.

Az állat- és növénykert 1913. évi költségvetéséhez a közgyűlés változatlanul hozzájárult.

Folkusházy Lajos tanácsos terjesztette ezután elő a *központi vásárcsarnok kibővítésére* vonatkozó javaslatot. A kibővítés mintegy két millió koronába kerülne. Dr. *Pető Sándor* a javaslat elutasítását kérte. A közgyűlés azonban 69 szóval 31 ellenében elfogadta a tanács előterjesztését.

A fertőtlenítő intézetek módosított szabályrendelete ügyében érkezett belügyminiszteri leiratot tudomásul vették.

A közgyűlés az 1914. évi *közmunka-programmot* vette tárgyalás alá. Erre a célra *10.366.000 koronát* kérnek. *Perczel Béla* a Kutyólgvi-ut és a Hunyad-óromhoz vezető ut rendezését kérte. Dr. *Mittelmann Bernát* azt indítványozta, hogy utasítsák a tanácsot, hogy a végleges kövezési program összeállításánál legyen különös tekintettel a III. kerület elhanyagolt állapotára. *Pöber Ignác* az I. kerületi külső körutnak az Enyed-utcától a Csörsz-utcáig való kiépítését sürgette. Az Istenhegy-ut rendezését is kívánta. *Szilágyi Károly* a III. kerületi Dunapart rendezettségére mutatott reá és sürgette annak rendezését. Dr. *Bischitz Miksa* az angalföldi szénpályaudvarhoz vezető utvonalak és a Fóthi-ut rendezése érdekében szólott. Dr. *Nátrányi György* a Lehel-téren uralkodó tarthatatlan állapotokról beszélt és a Csörsz-utca rendezését sürgette. *Maqyar Miklós* a Nagymező-utcának az *Andrássy-ut* és *Király-utca* közötti részén aszfaltburkolatot kíván. Dr. *Baránszky Gyula* a fővárosban lévő *burkolatok rosszasa* miatt intézett kérdést a tanácshoz és azt mondotta, hogy valószínű-

leg azért rosszak a burkolatok, mert a *kövezők rossz alapépítményt csinálnak*. *Krisztháber Leó* az olajozás hátrányára hívta fel a figyelmet. A közgyűlés ezután az 1914. évi közmunka-programmot változatlanul elfogadta és a vita során elhangzott indítványokat a tanácsnak adták ki, hogy azokat a végleges kövezési program elkészítésekor lehetőleg figyelembe vegye.

A budapesti villamos városi vasut, hogy a keleti és nyugati pályaudvart összekötő vonalát előbb átadhassa a forgalomnak, a *Podmanitzky-utca* és *Teréz-körut* sarkán ideiglenes végállomást tervez. Az erre vonatkozó tanácsi előterjesztéshez a közgyűlés vita nélkül hozzájárult.

Némely iskola túlszűfoltóságán a tanács, úgy akar segíteni, hogy *husz barakkterem* építésére kért felhatalmazást a közgyűléstől. E barakkterem építési költsége 300.000 koronát tenne ki. A közgyűlés dr. *Mittelmann Bernát*, *Hajó János* és *Telkes Aladár* felszólalása s dr. *Déri Ferenc* tanácsos felvilágosításai után az előterjesztést elfogadta. A napirend többi, jelentéktelenebb tárgyát vita nélkül fogadták el.

(**Az autobus és a polgárság.**) Egy reggeli lap ma azt a hírt kürtölte világgá, hogy a tanács nem hajlandó az autobusüzemre vonatkozó javaslatot még a nyári szünet előtt közgyűlés elé vinni, hanem annak tárgyalását öszre halasztotta. Ezzel szemben megállapítjuk, hogy a tanács olyan értelmű határozatot nem hozott és az egész hír csak azoknak az aklamunkájai, akik különböző okokból az autobus elleneségeit szegődtek. Erre a hírre különben máris *megmozdult a főváros polgársága*, hogy a maga szavát meghallassa azokkal a ténvezőkkel, aiktól az autobus-kérdés haladék nélkül való tárgyalása függ. A VII. kerület polgársága szombaton, a hó 28-án, este nyolcz órakor a VII. kerületi Függetlenségi Pártkörben (VII. Wesselényi-u. 41) az *autobusz-közlekedés sürögés létesítése ügyében* gyűlést rendez. — Hasonló mozgalom hírt vesszük az I. kerületből, ahol a *Kelenföldi* polgárság készült tiltakozó manifesztációra az autobus életbevitelének a közönség rovására való huzása-halasztása miatt. Ebben a kérdésben a mai közgyűlésen *Szalay Mihály* meginterpellálta a polgármestert, választ azonban a polgármester nem adott.

(**A tudományos díj odaítélése.**) A Ferenc József jubileumi díj tudományos díját a kiküldött bizottság ma dr. *Wildner Ödön* elnöklésével tartott ülésében dr. *Fülep Lajos* bölcsészeti írónak ítélte oda.

(**Községi konyhakertészet.**) A községi konyhakertészet terményeit ma kezdtek el kicsinyben árusítani a központi vásárcsarnok előtt levő piacon. Az elárúsító helyen a községi konyhakertészetben termelt mindenféle zöldség kapható.

(**A pedagógiai szeminárium ösztöndíja.**) A tanács a közoktatásügyi bizottság hozzájárulásával elhatározta, hogy a pedagógiai szeminárium általános továbbképző tanfolyamára felveendő tanítók és tanítónők egyenkint 600 korona ösztöndíjban részesüljenek. Egyben elhatározta, hogy ezeknek az ösztöndíjas helyeknek betöltésére pályázatot hirdet.

EGYESÜLETEK

(—) **Az Országos Rabbigyesület** kedden és szerdán tartotta a pesti izr. hitközség székházában harmadik rendes közgyűlését dr. *Neumann Ede* alelnök elnöklésével, amelyre az ország minden részéből nagy számban gyűltek össze a rabbik. A gyűlés elhatározta, hogy báró *Eötvös József* nevére segélyalapot létesít és a hitközségeket Eötvös születésének századik évfordulója méltó megünneplésére és Eötvös emlékének megörökítésére szólítja fel. Dr. *Blau Lajos*, az országos rabbiképző tanára, a középkor legnagyobb rabbinikus tekintélyének, *Maimonidesnek* törvénykodexéről értekezett. Kifejezésre jutott a lelkeszi korpótlék ügyének a zsidó lelkeszekre nézve sérelmes alakulása. A közgyűlés elhatározta, hogy a kérdések sürögés megoldását illetékes helyen kellő eréllyel szorgalmazza. Fontos házassági, tanügyi, istentiszteleti kérdések megvitatása és számos indítvány tárgyalása után következett a tisztújítás.

(—) **Az Erzsébetvárosi Casinó** folyó hó 21-re hirdett művész-estélyét kedvezőtlen időjárás miatt *folyó hó 28-ra*, szombat esti 9 óra ra halasztotta el. A művész-estélyen *Hollós Terike* és *Várkonyi Margit* kabaretművésznők és *Kurucz János* zeneszerző fognak közreműködni. A Casinó vezetősége a művész-estélyen a tagok vendégeit szívesen látja.

TÖRVÉNYSZÉK

§ **Katonatisztek családja.** Bécsből jelentik: *Ritter* Alajos többször büntetett szélhámos állott legnap a bécsi esküdtsek előtt. *Ritter* szédelgéseit főleg előkelő katonatisztek körében követte el, akiket jó megjelenésével sikerült hálójába keríteni. Már októberben is felelősségre vonta a bíróság, azonban kellő bizonyítékokat ellene nem tudtak találni. Elmegyógyintézetbe került, ahonnan csak nemrég szabadult. Szabadulása után ismét megkezdte szédelgéseit és Grácban, Bécsben, Linzben garázdálkodott, míg újra elfogta a rendőrség. Éppen akkor került a rendőrök keze közé, amikor Magyarországból, Gyanaafalváról vissza akart térni az osztrák fővárosba. Gyanaafalvára egy bécsi leányt szöktetett meg, azután faképnél hagyta. A rendőrség összeállította a bűnlajstromát. A legérdekesebb stiklijje az volt, amikor az egyik bécsi kaszárnyában meglátogatót egy báró *Butler* nevű önkéntest. *Lovat* akart vásárolni föle. *Ritter* kapitányi egyenruhában ment be a kaszárnyába, s miután az önkéntest nem találta otthon, emlékül elvitte a briliánsokkal kirakott arany cigarettatárczáját. Az önkéntes tiszt szolgája utána szaladt a kapitány urnak, de az olv ügyesen terelte el magától a figyelmet, hogy a posztón álló altisztek a tisztiszolga után vették magukat s nem az igazi tolvaj után. A branzai herceget is becsapta, akihez *Carti altábornagy* ajánlotta. Lóvásárlás ürügye alatt előlegeket és egyéb pénzeket pumpolt ki a hercegtől, anyyira kegyébe férközött, hogy a herceg többször az autóját is a rendelkezésére bocsátotta. Az autótán *Ritter* a barátnőjével nagyobb sétakirándulásokot tett az osztrák fővárosban. Ilyen és hasonló bűnök miatt vonta felelősségre most az esküdtsek, a tárgyalásra egy egész sereg magasrangú katonatisztet idéztek be, akiket *Ritter* mind becsapott. Az esküdtek egyhanguan mondták ki a vétkes, a törvényszék pedig két évi súlyos börtönrre ítélte, amiben *Ritter* megnyugodott.

§ **A Gyurkovich ügy a Kuria.** Régóta húzódo bűnpör nyert ma befejezést a Kuria második büntető tanácsa előtt. *Leschitz Mátyás* kunszentmiklósi dúsgazdag polgár és takarékpénztári igazgató másfél éves kora óta neveltette dr. *Gyurkovich* Zsigmond ügyvédjelöltet, mikor az öreg ur 1909-ben nagybeteg lett, városszerte azt beszélték, hogy a nevelt fiut tette meg végrendeletileg általános örökösévé. *Leschitz* elhunyt után, a hagyaték leltározásánál kiderült, hogy egy csomó takarékpénztári részvény, egy hatvan ezer koronás takarékpénz és több értékpapír, összesen mintegy nyolczvan ezer korona értékben hiányzik. A vizsgálat kiderítette, hogy az értékpapírokat dr. *Gyurkovich* helyezte egy szegedi bankba letétbe s a takarékpénztári könyvet pedig ötven ezer koronás váltó ellenében értékesítette. A kecskeméti törvényszék három napi tárgyalás után dr. *Gyurkovich* Zsigmondot lopás és magánokirathamítás büntette miatt két évi fegyházra és 1960 korona pénzbüntetésre ítélte. A budapesti királyi tábla azzal a megokolással mentette föl, hogy cselekményéből hiányzik a leglényegesebb kellék, s azért volt felmentendő, mert tényleg ő volt az általános örökös s a vádindítványt nem özvegy *Leschitzné*, hanem egy jogosulatlan ember emelte ellene. A főügyész helyettes semmisségi panaszával ma foglalkozott *Baumgarten* Izidor elnökle mellett a Kuria második büntető tanácsa, mely a semmisségi panaszt a táblai indokolás alapján elutasította. Az alaptalanul meghurcolt vádlottat, aki éveken át nem tette le az ügyvédi vizsgát, ezzel teljesen rehabilitálta.

§ **Felmentett ügyvéd.** Kaposvárról jelentik: Kaposvár város tisztikara bűnvádi feljelentést tett dr. *Hajdu Gyula* pécsi ügyvéd ellen, aki *Salgó Sándor* kaposvári szerkesztő ellen indított sajtóperében, mint vé-

K. V. T. A.

kávé-tea behozatali üzlet
Rákóczi-ut 15. sz. (Hunnia szálló épület)
megnyílt

A kávét a kirakatban pörköljük a közönség előtt

Árunk: legünomabb minőségben nyers és pörkölt kávé, tea, cacao, csokoládé, cukor, rizs, jam, valódi jamikái rum, francia és magyar cognac, finom olíva-olaj s kiváló minőségű likörök, pótkávé, füge- és malitakávé, rózsapárika, valamint legünomabb csokoládé-bonbonok Viellebchen díszes csomagolásban. — Árjegyzék kívánatra ingyen. 20 korona vásárlásnál bérmentve.

dő, azt mondta, hogy Kaposvár városánál a közigazgatás korrumpált, a polgármestertől az utkarparóig minden ember lop, csal és sikkaszt. A pécsi törvényszék ma tárgyalta az ügyet és Hajdút felmentette.

§ **A spanyol király merénylője.** Madridból jelentik: A májusban a király ellen elkövetett merénylet ügyében ma kezdődött meg a tárgyalás. Sanchez Allegre vádlott azt állítja, hogy nem akarta meggyilkolni a királyt. Külömben nem is emlékszik arra, vajon a királyra, avagy segédjére lőtt-e.

§ **Kémkedő fogtechnikus.** Winchesterből jelentik: Az esküdtszék ma ítélkezett Clare Vilmos német fogtechnikus ügyében, akit azzal vádoltak, hogy a portsmouthi hajógyár flottaépítési titkait szerezte meg. A vádlott ártatlannak mondta magát, mindazonáltal bűnösnek találták és öt évi fegyházra ítélték.

§ **Orosz közérkölcsök.** Pétervárról jelentik: Két esztendő óta szivlódik a kievi börtönben egy Beilitz nevű zsidó munkás, akit azzal vádolnak, hogy 1911 március 12-ikén rituális gyilkosságot követett el egy Justoniszki nevű orosz gyermek ellen. Az ügyészség most keresztülvitte, hogy a vádtanács elhatározta Beilitz vád alá helyezését. A vádtanács, mint Pétervárról jelentik, nem egyhangulag hozta meg határozatát. Az elnök és az előadó bíró amellet voltak, hogy megszüntessék a pört, miután semmi bizonyíték sincs Beilitz bűnössége mellett. A többi bíró azonban arra utalt, hogy most már lehetetlen Beilitz szabadon bocsátani, miután két évig fogva tartották. Ismerve az orosz viszonyokat, bizonyos, hogy az ártatlan Beilitzot el is fogják ítélni. — A második jellemző eset a következő: A kurski kormányzóság területén rettegett ember volt Stürmer kormányzósági tanácsos, akit elneveztek a zsidók ostarának, mert sehol annyi üldözöttesnek nem voltak kitéve a zsidók, mint éppen a kurski kormányzóságban. De betelt a mérték. A sanvargatott zsidók följelentették a kormányzósági tanácsost, megindult a vizsgálat és kiderítette, hogy Stürmer sarcolja a zsidókat, aki pedig nem fizet, azt irgalmatlanul földönfutóvá teszi. A belügyminisztérium elmozdította a kormányzósági tanácsost tanácsost s büntető eljárás indított ellene. A legérdekesebb a dologban az, hogy a szaró főhivatalnok fia Stürmer bírodalmi tanácsosnak, a reakzionárius-párt egyik vezérének, és hogy koldusszegényen került a kurski kormányzósághoz, most pedig fejedelmi birtoka és pazar kastélya van.

§ **Rászedett mészáros.** Radics Gyula mészáros 1910. év október 23-án egy fedezetiváltó ellenében egy darab levágott marhát vett Reinhard Fülöp mészáros mestertől, azzal a kikötéssel, hogy a marha másnap szállítandó. Reinhard vágólegénye a marhát a vágóhidról be is szállította Radics vásárcsarnokbeli üzletébe. Másnap, október 24-én Radics és felesége követelték Reinhardtól, hogy küldje el a vásárolt marhát, mert nekik sürgősen kell a hus. Reinhard abban a hiszemben, hogy a marhát talán más mészároshoz szállították, hirtelen egy levágott marhát kocsi tételét elvitt Radics üzletébe. Mikor a marhát átadta, akkor vette észre, hogy az első marha is ott lóg már Radics üzletébe. Visszakövetelte az utólag szállított húst, de Radics azt nem adta vissza. Ezért aztán Reinhard Fülöp család miatt tett feljelentést Radics ellen, akit a szállított marha ára fejében be is perelt. A per folyamán végrehajtást vezetett Radics ellen, de eredménytelenül. Hogy követelését megkaphassa, a végrehajtóval lefoglaltatta Radicsnak a Bugyli-bicska asztaltársaságnál elhelyezett készpénzbetétjét. Nyomban a foglalás után azonban Castiglione Nándor, a Bugyli-bicska asztaltársaság elnöke, értesítette Radics Gyulát a foglalásról, mire Radics Gyula kilépett az asztaltársaság kötelékéből s az elnök visszafizette neki készpénzbetétjét. Ma tárgyalta ezt az ügyet a büntető törvényszék és Radics Gyulát család és sikkasztás vétségéért hat heti fegyházra, Castiglione Nándort pedig sikkasztás vétségéért mint bűnszegédet 40 korona pénzbüntetésére ítélték.

§ **Meghíusult fogolyszöktetés.** Kint a tonlczházban egy cellában voltak elzárva Veres Béla Albert 20 éves napszamos és Jansch István foglalkozás nélküli iparossegéd. Ez év március 4-én kellett volna Veres Bélának szabadulnia. Ekkor még cellatársának Jansch Istvánnak a huszonöt napi elzárás büntetéséből még négy napi elzárás büntetése volt hátra. A kiszabadulás előtt

Veres Béla és Jansch István abban állapodtak meg, hogy Veres Béla helyett Jansch István fog szabadulni. Hogy az örök figyelmét kikerültszák, a két fogoly ruhát cserélt. A szöktetési terv azonban nem sikerült, mert mikor Jansch István Veres Béla nevének kikiáltásakor ehelyett jelentkezett, az örök felismerték s visszavezették cellájába. Veres Bélát ma a büntető törvényszék fogolyszöktetés vétségéért egy hónapi fegyházbüntetésre ítélte.

SPORT

() **A Testnevelési Tanács.** A vallás- és közoktatásügyi minisztérium elkészítette a magyar sport vezetésére hivatott Testnevelési Tanács szervezetét, melyet a hivatalos lap egyik legközelebbi száma közölni fog. Ugyanekkor megjelenik az egyelőre ideiglenes jelleggel bíró Testnevelési Tanács tagjainak kinevezése is. A tanács összeállítása a következő: **Elnök:** Berzeviczy Albert dr., **ügyvezető elnök:** Gerenday György dr., **alelnökök:** Bolla Mihály és Nagy Béla dr., **titkár:** Andor Endre dr., **Előadó tanácsosok:** Ábrai Zoltán, Bernáth János, Bély Mihály, Galambos Ede, Juba Adolf dr., Iszer Károly, Lázár József, Lauber Dezső, Liedermann Frigyes dr., Kmettykó Lajos, Pogány Gyula és Vida Henrik. **Tanácsstagok:** Andrassy Géza gróf, Bárczy István dr., Balogh Hugó, Babel Rezső, Czölder János dr., Déry Ferenc dr., Demény Károly, Hajós Alfréd, Hennyey Vilmos dr., Hoffeld Henrik, Ilosvay Lajos dr., Kárpáti Béla, Karafiáth Jenő dr., Kollár Lajos, Kovács Aladár dr., Márkus Jenő, Maleczki Román, Muzsa Gyula, Perger Ferenc dr., Perényi István, Péterffy Lajos, Pogány Géza, Pokorny Sándor dr., Schusny Henrik dr., sárói Szabó István, Szily József, Szentgyörgyi Imre dr., Taticz Péter dr., Tarián Elemér és Teleki Sándor gróf.

() **Az FTC atletikai versenye.** Budapest székesfőváros a FTC versenyére remek kivitelű ezüsterleg tisztelet díjat adományozott, amelyet a rendező egyesület az olimpiai stafétára tüszött ki. A WAC teljes gárdája lerándul a FTC vasárnapi versenyére. **Franzl V.** benevezett a 100 m.-es gátfutásra, távolugrásra, rudugrásra. **Schäffer I.** mind a három dobó számban indul. **Michl K.** a suly és diszkoszdobásban vesz részt. Beneveztek czenkiül a 100 m.-es síkfutásra: **Ehrenreich, Fleischer, Sametz és Pischek.** Az 1500 méteres síkfutásban **Komorczikluno,** a 3000 méteres handicapban **Hach** vesz részt. Staféta indulását helyezte kiállításba a WAC az 1600 méteres stafétára. Ezekon kívül **Lehman** a 300, 400, 800 és 1500 méteres síkfutásban és **Taipale** a sulydobásban, diszkoszvetésben és gerelyvetésben indulnak.

() **Birkózóink Bécsben.** Az Adria-kiállítással kapcsolatosan rendezett birkózáson a magyarok dicsőségesen szerepeltek, dacára a bécsi jurv okvetlenkedő és pártos biráskodásának. Vargának 11 ellenfele volt, ezek közül hatall birkózott és veretlenül került ki. — A könnyűsúlyban **Radvány** és **Szekelynek** 23 ellenfele volt. A bécsiek biztak **Fischer** győzelmében és érdekében sportszerűtlen viselkedéstől sem riadtak vissza. Radvány az első nap nem birkózott, második nap négyszer birkózott, harmadik nap délelőt 10-től délután 3 óráig, tehát öt óra alatt tizennégy ellenféllel állt ki. A bécsiek valamennyien **Fischer** javára visszaléptek és a pñent **Fischer** még sem tudta Radványt legyőzni. Végül **Fischer** első lett, **Radvány** második és **Szekely** harmadik. **Varqa** szemrehányást tett a pártoskodó jurvnek, mire rendőrökkel kivezettelék. Legfőbb ideje volna rendet teremteni és vagy pártatlan jurv összeállítását kiforszírozni, vagy bojkottálni Bécsot.

() **FTC nemzetközi uszóversenye.** A folyó hó 29-én a Császár-fürdőben tartandó nemzetközi uszóversenven **Toldi** Ödön, mint a berlini **Poseidon** tagja **Demján**-nal mérkőzik a 100 méteres melluszásban.

() **Vívóakadémia.** Rendkívül sikerült vívóakadémiát rendezett Horváth Lajos vívómester f. hó 16-án Eperjesi vígadó nagytermében szép számú és elegáns közönség jelenlétében. Az akadémián résztvett a helyi vívókön kívül 6 legjobb kassai amateur Salamon Sándor vívómester vezetése alatt, Ribák kassai katonai vívómester és Budapestről Bach Benő vívómester. Az akadémia keretében Horváth Lajos mester különösen gyermek tanítványával sikerült iskolákat mutatott be, melyeket a vendég amateurök és mesterek kard és tör assautjai követték, melyek közül a legsikerültebb, a Salamon—Bach terek, Ribák—Horváth kard,

Bach—Ribák kard és Révész (Kassa)—Horváth kardassautjai voltak. Az est egyik legszebb száma a Bach Benő vívómester által bemutatott buzogánygyakorlatok voltak.

KÖZGAZDASÁG

A jegybank kimutatása. Elentétben az általános pénzüiaczi viszonyokkal az Osztrák-Magyar Bank június 23-áról ma közzétett kimutatása javulást mutat, de még mindig lényegesen rosszabb, mint a múlt év megfelelő időszakában. Az adóköteles bankiegyforgalom leolvadt 46 millió koronára, ebben az évben eddig a legkisebb összegre. Emelkedett az érczkészlet is másfél millió koronával, jóllehet a deviza piacon állandó a kereslet, amit a külföldi fizetési eszközök változatlanul magas árfolyamai mutatnak. A bankiegyforgalom és ezzel együtt az adóköteles bankiegyvek apadása nem áll összhangban a bank kölcsönüzletével, mert a váltótárca mindössze két és fél millió korona csökkenést mutat a megelőző kimutatáshoz képest s ugyanennyivel emelkedett a lombard állomány. Világos tehát, hogy a nyílt piacon pénzkínálat abszolúte nincs s az igények egyedül a jegybanknál találnak kielégítést. Ha június harmadik hetében nincs visszaözlönés a jegybankhoz, amikor mindig több tőkének kell felszabadulnia, mint amennyi a beuviítás, akkor június ultimója igen nagy igényeket fog a bankkal szemben támasztani, ami az adóköteles bankiegyforgalom összegét ismét föl fogja szöktetni. A rövid lejáratu tartozások tétele, melyben a zsrókövetelések is bennfoglaltatnak, 35 millió koronás emelkedést mutat s jelzi, hogy a bankok készülnek a félévi ultimóra és nagy tőkét rezerválnak. Egyébként az Osztrák-Magyar Bank 1913. június 23-áról ma megjelent kimutatása a következő:

Bankiegyforgalom 2.174.739.000 (— 45 millió 011.000) korona. Érczkészlet 1.527.897.000 (+ 1.608.000) korona. Váltótárca 815.607.000 (— 2.584.000) korona. Lombardkölcsönök 213 millió 539.000 (+ 2.562.000) korona. Azonnal esedékes tartozások 288.867.000 (+ 35.897.000) korona. **Adóköteles bankiegyforgalom 46.842.000 (— 46.618.000) korona.**

Az új járadék árhanatlása. Az április havában kibocsátott 4 és fél százalékos koronajáradék ma olyan alacsony árfolyamra csuszott le, amilyen kurzuson még nem jegyezték. Az új járadék, amelynek kibocsátási ára 90.60 korona volt, ma 89.95 koronán zárult, tehát rövid élete alatt már 65 fillért veszített árfolyamából. Az eddig elért legmagasabb árfolyama 91.10 korona volt, úgy, hogy tulajdonképen 1 korona 15 fillér a valóságos kurzus-vesztés. Mikor az új típusu záloglevelet piacra hozták, fényes jövőt jósoltak neki s nagyobb árfolyam emelkedést reméltek, tekintve az alacsonyban megállapított kibocsátási árat. A viszonyok azonban azóta nem javultak, sőt ellenkezőleg még rosszabbodtak, ami a járadékok árfolyamán kifejezésre is jut. A négy százalékos járadék 80.80 koronás kurzuson zárult ma, míg az aranyjáradékok 75 fillérrel pari alatt 99.25 koronán áll. Aránytalanul kedvezőbbek az osztrák járadék kurzusok, amennyiben a négy százalékos rente 82.20 koronán áll s az aranyjáradék 103.— koronán jegyez.

Állami iparfejlesztés. Az Országos Ipartanács állandó bizottságának ipari osztálya **Wekerle** Sándor elnöke alatt ülést tartott, melyen **Kálmán** Gusztáv és **Stetina** József államtitkárak is részt vettek és melyen a távollévő kereskedelmi miniszter nevében **Kálmán** Gusztáv államtitkár üdvözölte a tagokat az új ciklus első ülése alkalmából. Ezen ülés javaslatu alapján **Beöthy** László kereskedelemügyi miniszter — a „Honi Ipar” értesülése szerint — pénzsegélyeket engedélyezett a következő új gyárak létesítésére, illetőleg következő meglévő gyárak kibővítésére, a befektetendő állótőke után igazodó összegekben: a Rákospalotai kötő- és szövőgyárnak 250.000 korona befektetés után; a „Kodak” amerikai cégnek fényképező le-

Reggelizés előtt
fél pohár
SCHMIDTHAUER-FÉLE

Igmándi

keserűvíz

Használata valódi áldás
gyomorbaajosoknak és
székeszorosulásban szenvedőknek.

és elrontott gyomrot, 2-3 óra
alatt teljesen rendbe hozza
Kis üveg — — — 40 fillér
Nagy üveg — — — 60 fillér

mezek és fényképező papírosok előállítására 3—400.000 korona befektetés után (uj); a nagyszombati csokoládé-gvárnak angol tea-sütemények gyártására 350.000 korona újabb befektetés után; a Hungária aradi pamulgár r.-t. kibővítésére 1 millió 300.000 korona újabb befektetés után; a Magyar Selvemipar R.-T. (Szt.-Gothárd) kibővítésére 300.000 K új befektetés után; a Temesvári Textilipar R.-T.-nak szövőüzem létesítésére 300.000 korona új befektetés után; a budapesti Fábrián és Kálmán-czégnek aítő- és ablakpántok gyártására 300.000 korona állítóke befektetés után. Azonkívül a miniszter pénzügyi engedélyezett Miskolc városának 600.000 korona befektetéssel létesítendő munkásházak építésére és 50.000 korona segélyt utalványozott az Aradi Vasipar R.-T.-nak inasinternátus építésére.

Megalakul a magyar ágyugvár. Miután a Magyar Ágyugvár R.-T. felállításáról szóló törvényjavaslatot a főrendiház legutóbbi ülésén elfogadta, a legközelebbi időben megtörténik a részvénytársaság formális megalakulása is. A részvénytársaság Budapesten fog megalakulni és alaptőkéje 13 millió korona lesz, amelyből mint ismeretes 7 milliót a kincstár, 6 milliót pedig a pilisni Skoda-gvár tartozik befizetni. A megalakulás legérdekesebb része az igazgatóság megválasztása lesz. A törvény értelmében az elnököt és a 9 tagú igazgatóságból 4 tagot a pénzügyminiszter jelöl ki, míg a másik 4 tagot a Skoda-gvár fogja benevezni. Hir szerint a pénzügyminiszter az ágyugvár elnökévé Hoffmann Hugó altábornagyot, volt hadügyminiszteri osztályfőnököt fogja kinevezni. A kormányknak fentartott négy igazgatósági helyre kerül Vajkay Károly, az állami vasművek igazgatója, Maly Sándor miniszteri tanácsos, a pénzügyminiszterium bányászati szakosztályának vezetője, a diósgyőri vasgár vezetője és a kereskedelmi miniszterium egyik kiküldöttje. A Skoda-művek részéről Skoda Károly lovag vezérigazgató, Schimanek igazgató és a vállalat két műszaki szakembere kerül az igazgatóságba. A vezérigazgatói állás körül van a legnagyobb baj. Beszélnek azt is, hogy a vezérigazgató Lázár Pál volt országgyűlési képviselő, műegyetemi tanár lesz.

A gyáriparosok a hazai iparért. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége kebelében évek óta működő központi fűtési szakosztálya a f. év tavaszán Központi fűtések és egészségügyi berendezések szakosztálya néven a szakmának és a rokoniparoknak általános érdekképviseletévé alakult át. A szakosztály most arról értesül, hogy azok a cégek, melyeket éppen ezek a szempontok zárták ki a Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége kebelében alakult szervezetből, most az Iparegyesület kebelében próbálnak meg szervezkedni és a magyar termelés ellen irányuló akciójuk támogatására megszerezték az egyesület protektorátusát. A Központi fűtések és egészségügyi berendezések szakosztályának semmi kifogása sem lehet az ellen, hogy a külföldi termelést képviselő cégek érdekeik megvédése céljából tömörüljenek, de az ellen a leghatározottabban tiltakoznak, hogy a magyar iparnak egy tekintélyes érdekképviselete, mely első sorban a hazai termelés érdekeinek érvényesítésére alakult, helyet adjon és céljait előmozdítsa a magyar termelés érdekei ellen irányuló szervezetnek. A szakosztály tagjai elhatározták, hogy amennyiben az Iparegyesület e szándékától nem áll el, *klépésüket az Iparegyesületnél bejelentik*, és az esetet tudomására hozzák azoknak a hatóságoknak, melyek éppen azzal a céllal részérik szubvenzióban az Iparegyesületet, hogy a hazai termelés érdekeit megvédelmezzék.

Az iparegyesület a fakartell ellen. Többször adtunk hírt arról, hogy a hazai faiparosok országos mozgalmat indítottak a fakartell ellen s beszámoltunk arról is, hogy rendkívül sok vidéki ipartestület, sőt más országos jellegű érdekképviselet is közvetlenül támogatni fogja ezt a nagygyűlést. Az előkészítő-bizottság az Országos Iparegyesület figyelmét is felhívta az országos gyűlésre s a végrehajtó-bizottság elhatározta, hogy az ülésen Gelléri Mór igazgató által képviselteti magát s egyben felkérte Gaul Károly Károly tagot, hogy az egyesületnek e kérdésben való állásfoglalására nézve tüzetes előterjesztést tegyen.

Veszteséges mérlegek. A Nemzetközi Wolf-ram-lámpa Részvénytársaság, mely a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank és az Egyesült Villamosági és Izzólámpa közös alapítása, ez évben 200 korona veszteséget mutat ki, ami nagy javulás a társaság üzletelésében. A múlt évben 166.717 korona, 1910-ben 164.635 korona, 1909-ben pedig 135.560 korona veszteséggel dolgoztak. — A Magyar Bánvárszvénytársaság Dobsina a Csáky-család birtokában levő dobsinai réz- és higanybá-

nyák kihasználására alakult 3.000.000 korona alaptőkével. A vállalat nagyon gyorsan prosperál, az idén 18.004 korona, tavaly 33.433 korona, 1910-ben pedig 63.941 korona veszteséggel dolgozott.

A kissármási földgáz-források felhasználása. Az évek óta jóformán minden felhasználás nélkül álló rendkívül bő kissármási földgáz által nyújtott természeti kincset rövidesen fel fogják használni. Hónapok óta tartó munkálatokkal sikerült a földgázt a Kissármástól, mintegy 60 kilométerre fekvő Aranyos-Gyéres községig elvezetni. Az elvezetési munkálatokat nagy mértékben megkönnyítette az a körülmény, hogy a vezetéket mindenütt az országút mentén lehetett elhelyezni; mintegy 60—80 centiméternyi mélységben. Aranyos-gyéresen a földgáz fűtési, világítási célokra használják fel és a fogsztónak köbméterenként 2—3 filléért bocsátják rendelkezésre. Aranyos-Gyéresről Tordára vezetik, ahol egy nagy szódagyárat létesítenek, melyet a földgáz felhasználásával tartanak üzemben. A földgáznak Tordára való vezetése nagy mértékben előmozdítja a város fejlődését. Az olcsó földgázzal működésben tartott szódagyár só-szükségleteinek fedezésére a sóbányászatot intenzívebben fogják üzni. Az eddigi évi 24 ezer mm. helyett 124.000 mm. só fognak termelni, és ez sok száz munkás jut állandó és jó keresethez. A földgázt a szódagyártáson kívül még ipari célra és háziilag is fel fogják használni.

Szeged város és a Szegedi Gazdasági és Iparbank. A Szegedi Gazdasági és Iparbank minden lehetőt elkövet, csak hogy megmeneküljön a csőd elől. Különösen rendezni akarja Szeged városával szemben fennálló tartozását. A városnak ugyanis 265.000 korona betétje van a felszámolás alatt levő banknál, amelyre vonatkozólag úgy állapotott meg a bank a várossal, hogy részletekben visszafizeti. Mivel a bank már az első terminust is elmulasztotta, a város pört indított ellene, de mivel belátta, hogy ezzel úgy sem érne célt, kiegyezett és haladékot adott. Erre vonatkozólag most Reök Iván orsz. képviselő, a bank elnöke ajánlatot terjesztett a város elé, amelyben elmondja, hogy a kormány a bank szanalására öt esztendőssé lvezett hatszáz ezer koronás kölcsönt öt esztendőssé lejárattal egy és fél százalékos kamatra. Reök most azt ajánlja, szorgalmazza a város ezt a kölcsönt és a maga céljaira használja fel. Mivel a város csak egy százalékot fizet ezért a pénzért, holott most hét-nyolc százalékos kamatra lehet a legjobb esetben kölcsönt kapni, az öt esztendő alatt így megtakarítandó százhusz ezer koronát leszámíthatja a bank a városnak nála elhelyezett betétjéből. Így a város követelése 145.000 koronára apadna le. De még ezt is apasztaná Reök István ajánlatának második része. Szeged város közzülvése ugyanis elhatározta, hogy megveszi a bank által épített, de csak részben elkészült palotát 600.000 koronáért. A vételre azonban nem került sor, mert a hitelezők elárvereztették a házat, amelyet egy magános ember 168.000 koronáért vásárolt meg. Reök azt ajánlja, hogy a város vegye át a házat, amelyhez az átirásokkal járó költségekkel együtt 190.000 koronáért hozzájuthatna. Az építés befejezése 300.000 koronába kerülne és így végeredményképpen mintegy 100.000 koronával olcsóbban jutna a város a házhoz, mint hogyha a közzülvés határozata következtében megvette volna. Ha a város elfogadná ezt az ajánlatot, akkor a bankon csak 35.000 korona követelés maradna, amit ők készpénzben kifizetnének.

Új közös bank. Albánia függetlensége révén egy új gazdasági emporium lesz, melynél a monarchia a maga részét ki akarja venni. Evégből a közös pénzügyminiszterium kezdeményezésére egyelőre 10 millió frank alaptőkével egy közös bank van alakulóban, mely alaptőkéjét aztán szükség szerint emelni fogják. Az új bank hatásköréről messzire menő kombinációk kerültek forgalomba, melyek azonban még nagyon is fantasztikusak, mert sem a bank szervezetére vonatkozó tárgyalások, de a bank statútumai sem képezték szóbeszéd tárgyát, annál kevésbbé, mert hiszen magának Albániának sorsa sincsen még teljesen rendezve.

Gazdasági munkásközvetítés az aratás idejére. A földművelésügyi miniszterium munkásgyűlési osztálya az aratási munkálatokra való tekintettel további intézkedésig állandó éjjel-nappali szolgálatot tart. Gazdasági munkásközvetítési, valamint bármely gazdasági munkásgyűlési kérdésben azonnal intézkedik.

A Németalföldi bank kamatláb-emelése. Amsterdamból jelentik: A Németalföldi bank a kamatlábát 4%-ról 5%-ra emelte.

Főlszámol a Közgazdasági Hitelbank. A Közgazdasági Hitelbank Részvénytársaság két évvel ezelőtt alakult meg 500.000 korona alaptőkével, az intézet ez ideig nem tette közzé mérlegét. Az igazgatóság most közzülvést ivott egybe, melyen a főlszámolás kimondását javasolja. A bank ipari téren is működött, tavaly megalapította 50 ezer korona alaptőkével a Budapesti Asztalosárugár Részvénytársaságot.

Sorsolás. A Magyar Jelzőlog Hitelbank 3 százalékos illetve konverzionális nyeresémmérvényeknek 1913. június 25-én történt nyeresémmérvényhúzás alkalmával a következő nyeresémmérvények huzattak ki: 100.000 koronát nyert 3496 sor 66 sz., 3000 koronát nyert: 2420 sor 19 sz., 1500 koronát nyertek: 2725 sor 78 sz., 2486 sor 21 sz., 2404 sor 38 sz., 400 koronát nyertek: 159 sor 85 sz., 326 sor 16 sz., 721 sor 94 sz., 836 sor 32 sz., 1146 sor 100 sz., 1234 sor 29 sz., 1346 sor 68 sz., 1811 sor 19 sz., 1971 sor 34 sz., 2568 sor 52 sz. Ezen nyeresémmérvények a 3 százalékos nyeresémmérvényeket illetve azok nyeresémmérvényjeit egészben, a konverzionális nyeresémmérvények A és B-vel jelölt részkötvényeit fele-fele részben illetik meg. A 3 százalékos nyeresémmérvények ugyanakkor megtartott tervszerű 20 koronás díj huzásán a következő sorozatok huzattak ki: 161 sor 1—100 sz., 258 sor 1—100 sz., 643 sor 1—100 sz., 1064 sor 1—100 sz., 2221 sor 1—100 sz., 2515 sor 1—100 sz. Ezen 20 koronás díjhuzások a kihuzott sorozatoknak csakis azon számú nyeresémmérvényekre vonatkoznak, amelyek eddig konvertálva nem lettek, tehát ezidőszent még 3 százalékos nyeresémmérvényekként léteznek. A nyeresémmérvények kifizetése (a minden kisorsolt 3 százalékos kötvény után 200 koronát, illetve minden konverzionális nyeresémmérvény A és B részkötvénye után 100—100 koronát tevő névértéknek levonásával, mely a törlesztési huzásokban törlesztetik), valamint a 20 koronás díjak kifizetése 1913. szeptember 25-től kezdve történik.

Kivonat a hivatalos lapból

— Junius 25. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Kertész Vilmos igali járásbírói díjnokat az igali járásbíróshoz és Ary János miskolczi 10. honvédelmi vezredbeli őrmester, igazolványos altisztet a budapesti királyi kereskedelmi és váltótörvényszékhez irnokokká; a belügyminiszter az állami határrendőrséghez Késmárky Dezső fizetésnélküli határrendőrségi tanácsost a VII. fizetési osztály 3. fokozatába határrendőrségi tanácsossá, a fehértemplomi anyakönyvi kerületbe Vác János polgármestert anyakönyvvezetővé; a kereskedelemügyi miniszter Benyovszky Imre statisztikai felülvizsgálót statisztikai felügyelővé, Tóth Pál István statisztikai ellenőr staisztikai felülvizsgálóvá, Kun Ákos statisztikai tisztet statisztikai ellenőrré s végül Somogyi László statisztikai gyakornokot statisztikai tiszté;

a vallás- és közoktatásügyi miniszter Eperjessy Sándor közalapítványi ügyigazgatósági joggyakornokot fizetéstelen segédfogalmazóvá;

a pénzügyminiszter Izsák Elemér pénzügyi számgyakornokot a kaposvári pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvédségnél, a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű pénzügyi számtiszté, ugyanezen pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvédséghöz Reintz Rezső pénzügyi számgyakornokot pedig az ungvári pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvédségnél, a XI. fizetési osztályba ideiglenes minőségű pénzügyi számtiszté az aradi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvédséghöz, Schloszárík János segédtisztet a pancsovai fővármihatalnál, a XI. fizetési osztályban való meghagyása mellett, ellenőrré a fejezőmbi mellék-vámhivatalhoz nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Dergán Erzsébet budafoki és Takács Sarolta kolozsvári állami elemi iskolai tanítókat kölcsönösen áthelyezte.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter kiskoru Eisler Miklós mezőcsáti lakos Erdős-re, Rück Ferenc neuchateli lakos Ráczbélyi-re, Arnstein Lénai és Arabella budapesti lakosok Ács-ra, kiskoru Östreicher Zoltán debreczeni lakos Erdős-re, kiskoru Histek István nagyszalási lakos Dézsi-re, Zeligmann Miksa solt-vadkerti lakos Sárkány-ra, kiskoru Lieber István szalkszentmártoni lakos Jenei-re, Fleischmann Arton és kiskoru Fleischmann Mór budapesti lakosok Faldud-ra, Schlesinger Ödön budapesti lakos saját, valamint Aladár, Sándor, Erzsébet és Sarolta nevű kiskoru gyermekei Sebestyén-re, Tanczig János herencsvölgyi lakos Temesi-re, Knauer Gyula szegedi lakos saját, valamint Dezső és Adrienne nevű kiskoru gyermekei Károlyi-ra, Ulicza István szekszárdi lakos saját, valamint Erzsébet nevű kiskoru gyermeke Ujhelyi-re, kiskoru Adler Ferenc nézsai lakos Farkas-ra, Weisz Miksa ujjpesti lakos Vas-ra, kiskoru Grünstein József besztercebányai lakos Gelényi-re, kiskoru Heller Béla nagyváradi lakos Halász-ra, Grünbaum Leó budapesti lakos családi nevének Gergely-re kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. Az eszéki pénzügyigazgatóságnál fogalmazói állásra 2 hét; a kereskedelemügyi miniszteriumnál hivatalsszolgái állásra augusztus végéig lehet beadni a pályázatokat.

Felelős szerkesztő
DR. LUKÁCS GUSZTÁV JENŐ

Kiadó-tulajdonos:
Magyar Ujságkiadó Vállalat

Igazgató: ERDŐS ARMAND

TOZSDÉK

Gabonatözsde

Budapest, június 25. A készáruüzletben nyugodt volt ma a hangulat. Kielégítő kínálattal szemben a malmok kevés vételkedvet mutattak, másrészt azonban az eladók is tartózkodók voltak. Ezért aztán korlátolt maradt a forgalom, aminek a folyamán mintegy 14000 q buza kelt el, változatlan tegnapi áron. A legdrágább eladási ár 11.27½ korona volt 79 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 10.45 korona 76 kilós raktár-áruért. Egyéb gabonafajták közül a rozs elhanvgolt, 5 fillérrel olcsóbb, a zab változatlan, a tengeri lanyha, az árpa ártartó. Forgalmába került: 1200 q július—augusztusban szállítandó uirozsz 8.35 koronás áron, 100 q árpa 8.12½ koronás áron, 400 q zab 9.15—9.25 koronás áron és 300 q tengeri 7.80—7.85 koronás áron. A határidő piacon a mai üzlet nyugodtan és körülbelül a tegnapi zárlat jegyzéseivel indult meg. A forgalom folyamán kedvtelen volt a hangulat, mi mellett az árfolyamok csekélységgel visszaszorultak. Később a prognózisra, mely szerint hűvösebb idő várható, sok helyütt esővel, kissé jobb vételkedvet mutatkozott, mire aztán az iménti árvesztesség hamarosan kipótoltatott. A déli tőzsdén fél márkával alacsonyabb berlini jegyzések dacára, barátságos maradt a hangulat, az árfolyamok egyazon a színvonalon mozogtak. A tegnapi zárlat végeredményképpen ma az októberi buza 2 fillérrel, az áprilisi buza szintén 2 fillérrel, az októberi rozs 1 fillérrel, az októberi zab 8 fillérrel, a júliusi tengeri 5 fillérrel, az ujtengeri 4 fillérrel csökkent.

A készáruüzletben eltek:

Buza. Tiszavidéki: 350 q 79 k 22.25 K, 100 q 79 k 22.25 K, 1000 q 79 k 22.50 K, Fejérmegyei: 100 q 78.5 k 22.40 K, Pestvidéki: 150 q 79 k 22.50 K, 680 q 79 k 22.45 K, 1460 q 79 k 22.45 K, Bácskai: 2500 q 77.5 k 22.20 K, 100 q 77.3 k 21.80 K, Raktári: 600 q 76 k 20.90 K, 700 q 75.5 k 21.— K. **Rozs:** 700 q 16.70 K ppar. **Árpa:** 100 q 16.25 K ppar. **Zab:** 200 q 18.50 K kpf. **Tengeri:** 100 q 15.70 K vagonba, 100 q 15.65 K vagonba, 100 q 15.60 K vagonba kpf.

A határidőpiacon eltek délelőtt:

Buza április 11.72—73—67—71, **Buza** október 11.24—25—20—25—23, **Rozs** október 8.84—85—79—86—84, **Zab** október 8.67—68—58—61—60, **Tengeri** május 7.44—45—41—42, **Tengeri** augusztus 7.91—90. **Zárlat 1 órakor:** **Buza** április 11.71—72, **Buza** október 11.23—24, **Rozs** október 8.84—85, **Zab** október 8.60—61, **Tengeri** május 7.42—43, **Tengeri** július 7.75—76, **Tengeri** augusztus 7.90—91.

Bécs, június 25. **Buza** lanyha, **rozs** lanyha, **árpa** lanyha, **tengeri** lanyha, **zab** alig tartott. **Idő** szép.

Értéktözsde

Budapest, június 25. A balkáni béke hírek és az ultimó előtti fedezések nyomán ma folytatódott a szilárdság. Az árnívó 3—4 koronával emelkedett, de csakhamar lelohadt az akciókedv, mert a sürgős fedezés megszűnt. Az elért árnvereség elveszett, a zárlat nyugodt maradt. A déli tőzsde lefolyása gyöngvő volt, bár Berlinből szilárd jelentés érkezett. Az értékek 1—2 koronával gyöngültek. A készáruüzletben a készpénzpiacot és a Ganzot favorizálták. A járadékpiac javult. A zárlat nyugodt maradt.

Az előtőzsdén kötetelt: Osztrák hitel 621—621.50, Magyar hitel 819—822, Per kor. 81.15—81.35, Jelzálog 420, Magyar bank 539—543, Leszámitoló 509.50—510.25, Magyar jégb. 358—360, Drasche 943—947, Ált. köszémb. 1028—1030, Salgó 754—756, Ált. légszész 1290—1295, Ganz 3230—3250, Rima 690—693.50, Közúti vasút 639—643, Városi villamos 360, Államvasút 709.50—710.75, Temesvári szesz 571—573, Phöbus 174—175, Városi els. 145, Szan. s. 10.10—10.15.

A déli tőzsdén kötetelt: Magyar hitel 817.50—819.25, Per kor. 81.26—81.30, Kereskedelmi Iparbank 109, Magyar bank 538.50—539, Hazai sorsj. 107.50, Általános köszémb. 1030, Lipótv. takp. 205, Rima 688.50—689.75, Közúti vasút 638.75—640, Városi villamos 357.50—358, Államv. 708.50—709, Gázizzó 626, Temesvári szesz 569—572, Phöbus 173—176, Urikány 395.

Utőtőzsdé: Osztrák hitel 619.50, Magyar hitel 818, Leszámitoló 509, Jelzálog 418.50, Rima 688.50, Államvasút 708.50, Városi 357.50, Közúti 638.50, Magyar bank 538.25.

Bécs, június 25. Miután a helyzet a Balkánon lényegesen javult és a külföldi tőzsdék kivétel nélkül szilárd irányzattal nyílt meg annál is inkább, mert a pénzpiacra is kedvezőre fordultak a viszonyok az ultimó prolongációja alkalmából. A vezető értékek árfolyamai az egész vonalon javul-

nak. A déli tőzsdén az irányzat nyugodt, az árfolyamok jól tartottak, csak vasértékek lettek egy árnvalattal gyengébbek.

Berlin, június 25. (Értéktözsde.) A balkáni helyzet optimisztikai megítélése kapcsolatban a tegnapi külföldi tőzsdék kedvezőbb magatartásával ma is szilárdító hatással volt a megnyitási irányzatra, mely fedezési szükségletre és magasabb bécsi előtőzsdéi jegyzésekre is támaszkodott. Az árfolyamjavulások azonban csak elszórtan mentek túl az 1%-on. Élénkebb érdeklődés volt Laurakohó iránt, melynek kedvező negatívumai zárlat reményében 2½%-al magasabban jegyeztek. Ezzel szemben Kanada-részvények az utóbbi hét ki nem elégitő bevételi kimutatásaira inkább gyengébbek voltak. Járadékok közül török sorsjegyek 1¼ márkát nyertek. A további folyamatban bánvaértékekben a német vasárak kedvezőtlen alakulására rosszabbodtak, ismét gyengébb hangulat kerekedett fölül, de az esések vonatolt forgalom mellett szűk határok között mozogtak. A tőzsde zárlatig nem javult. A készáruüzlet ipari értékei túlnyomórészt gyengébbek voltak. A napi pénz 4½%, ultimópénz 7½%, magánkamattal rövid lejáratra 5½%, hosszú lejáratra 5%.

Üzleti tudósítások

Tojástőzsde, június 25. Tiszavidéki: eredeti 92, erdélyi: osztályozott, utban levő áru 90, selejtes: apró (1680) 91, kosáraru (15 darab 1 K) átszámítva 96 K. Irányzat: szilárd. Megjegyzések: Áruhiány.

Sertéskonsumvásári jelentés, június 25. Előző napi eladatlan maradvány 902 darab sertés. Pótfelhajtás 114 darab sertés. Mai felhajtás (egyegyed 4-ig) 1204 darab sertés, 20 darab süldő. Összesen 2310 drb sertés, 20 darab süldő. Eladott 1721 darab sertés, 20 darab süldő. Mai maradvány 1089 darab sertés. — Árjegyzés. Zsirtsertés. Öreg I. rendű ételsúlylevonással 118—128 fillér, Öreg II. rendű ételsúlylevonással 116—120 fillér. Fialat nehéz ételsúlylevonással 120—136 fillér. Fialat közép ételsúlylevonással 130—144 fillér. Fialat könnyű ételsúlylevonással 130—144 fillér. Süldő 50 kilogrammig belföldi ételsúly 124 fillér. A vásár irányzata: lanyha. A árak 2—4 fillérrel estek.

„EGYETÉRTÉS“

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS

A REJTÉLY KULCSA

— FRANCZIA REGÉNY —

IRTA: RICHEBOURG EMIL

126

— Egy idegen herczeg.
— Hogy hívják?
— Nekem egy közvetítővel, Deloges urral volt dolgom, asszonyom; a herczegnek nevét nem mondta s ha valaki az árut, melyet megvesz, az elszállítás előtt kifizeti, nem érezhetem magamat feljogosítva kíváncsi lenni.
— Érttem.
— Ha azonban a közvetítő némi elejtett szavaiból következtetnem szabad, akkor az idegen herczeg alighanem egy orosz nagyherczeg.
— Ne beszéljünk tehát többet e képről, hanem a másiktól Robinet ur, megveszem.
— Sajnos, asszonyom, az már szintén el van adva.
— Ki vette meg?
— Azt is a herczeg, szintén huszezer frankért.
— Már látom, hogy ma nincs szerencsém — mondá Joramiené.
— Ez ritkán fordul önnel elő, asszonyom! — szólott a kereskedő, egy kis udvarias hízelt merészelve, melynél különös mosoly lebent el ajkin.
— Nehezen leszek vigasztalható e sikertelenségben, Robinet ur. Nem siettem eléggé; már tegnap kellett volna jönnöm.
— Ez igaz — felelé a kereskedő. — De asszonyom, önnek mindig lehetséges lesz Ramel urtól képet venni; rögtön meg is rendelheti.
— Azt tenni is fogom, Robinet ur; de lássa, éppen igen szerettem volna e fiatal leányt ábrázoló képet.
E szavak után a kereskedőnek köszönt, a boltot elhagyta és kocsiába szállott, miután a kocsinak oda kiáltott: Haza!
A Clichy-boulevardon végig a kocsi futó-

lépésben követett ember, ki most az utca másik oldalán a járdán mozdulatlanul állott, hallá a fiatal hölgy parancsát. Haza — mondá magában — hol lehet ez? — Előre látta, hogy a kocsi sebesen fog elrobogni s hogy azt lehetetlen lesz neki ismét futólépésben követnie. Körültekintett. Egy üres bérkocsi éppen arra jött. Azonban valószínűleg üres tárczájának megtapintása elég volt, hogy figyelmeztesse, hogy a bérkocsiba ülés fényűzése lehetetlen. Elképedve, zavartan tekintett a nyilsebesen tovarobogó kocsi után.

Néhány pillanatig mozdulatlanul állott, módrolt gondolkozva, hogy miként tudhatná meg a hölgy lakását. Az is megvillant agyában, hogy a képerkedőhöz bemegy; ámde gondola, hogy onnan kétségkívül, mint gyanus tolakodót, ha ugyan ennél is nem rosszabbnak tartanák, ajtót mutatnának. Igen, ha az elegáns, fiatal hölgy a kocsiába szállva valamit leejtett volna, például zsebkendőjét! De nem... Pillanatnyira tehát mit sem lehetett tenni. — Jól van már — mondá hirtelen felegyenesedve s egyidejűleg egy gonosz tekintetet oldalra vetve; — láttam a eseléd ruháját, a kocsi és a lovakat, keresni fogom!

XI.

Egy negyed óra múlva a szép Joramiené eltávózása után György és Elek kimentek.

A Blanc-téren e szavakkal váltak el egymástól:

— A viszontlátásra ma este!

Elhatározott dolog volt: György Morillon urat akarta felkeresni, Elek pedig Violetnéhez ment, Charlotte üzlettulajdonosnőjéhez.

A költő vidám kedélyvel lépdelt a Blanc-utcában. A fiatal leánynak okozandó meglepetésre gondolt, mert Charlotte bizonyára nem is sejtette, hogy kezét jó megkérni. Elekre nézve e házasság kicsinált dolog volt; semmiféle akadályt se látott. Ámbár Charlotte mindig igen visszatartózkodónak mutatkozott irányában, mégis számos kis oly jelenséget észlelt, mely a fiatal leány iránta való érzelmei-

nek természete felett őt kétségben nem hagyhatta. Ő is, mint György, biztos volt abban, hogy szerettetik. Boldogságának tehát mi sem állhatott útjában.

Violetné szolgálója bocsátá be, akit arra kért, hogy látogatásáról urnőjét értesítse. A terembe lépett; a varrónő azonnal megjelent. — Asszonyom — mondá látható kedélyfelindulásban — ma egy komoly, igen komoly ügy vezetett önhöz.

— Uram Isten, mily komoly arc, mily ünnepélyes hang! — mondá Violet asszony; — ön megijeszt.

— Ez éppen nem szándékom és sietek biztosítani, hogy a komoly ügy, amelyről szó van, éppen nem oly természetű, hogy önnek legkisebb ijedelmet is okozhatna.

— Ha így van, akkor meg vagyok nyugtatva; most üljön le és mondja meg nekem, mi az a komoly dolog, amelynek köszönhetem, hogy önt ma itt látni szerencsém van.

— Asszonyom, ön jelenlétében egy kis rövid beszédem volna Charlotte kisasszonnyal.

— És miért az én jelenlétémben? — kérdezé a varrónő, a fiatal emberre fürkésző tekintettel vetve.

— Ön nem csupán oltalmazója Charlotte-nak, asszonyom, ön neki második anyja lett; ezért súlyt fektetek rá, hogy ön hallja, mit neki mondani fogok.

— Ha ekként van, uram, akkor beszélgetésök alatt jelen leszek. Niúcs előbb valami mondani valója négysem közt?

— Semmi asszonyom.

— Ugy hát azonnal ide hívom Charlotte kisasszonyt.

Elek meghajtá magát.

Violetné a tereméből távozott s pár pillanatra a fiatal leánynyal visszajött.

Charlottenak, ki valószínűleg a látogatásról értesített, homlokát és arcát gyenge pirfutotta el, mely kedélyizgalmát elárulá.

Elek benső gyengeség érzetével tekintett rá és mosolyogva nyújtá kezét.

(Folyt. köv.)

PÁRISI NAGYÁRUHÁZ

IV. em. Lift.

Kerti és nyaralóczikkek.

IV. em. Lift.

Grid of 20 items including: Kerti nádveaszó karosszék, Kerti szék, Kerti karosszék, Kerti gyermekpad, Kerti kávéházi asztal, Kerti nyugszék, Tábori szék, Gyermekvaságy, Kerti lámpák, Gyermeksport sétatokcsi, Mosdó-asztal, Kupé-kosár, Kerti hintaháló, Sodronyágy, Tábori charnir vaságy, Ágymatracok, Kerti ernyő, Női uszórúha, Férfi fürdőtricot, Fürdőköpeny.

Nagy választék kerti ernyőkben és kerti nád- és vesszőbutorokban a leggyengyerebb kivitelűtől a legfinomabbig.

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1913. évi június 25-én.

Financial table with columns for 'Mai záró árfolyam' (Closing exchange rate) and 'Pénz' (Money). Sections include: Allamadoság, Más kölesönök, Záloglevelek és kölesönkötvények, Bankok részvényei, Könyvnyomdák részvényei, Takarékp. részvényei, Biztosító-lárs. részvényei, Gőzmalomok részvényei, Bánya- és téglagyár. részv., Váltók árfolyama (ádra).

: SZÍNHÁZAK :

Budapest, csütörtök, 1913. június 26.

Néopera

Este 1/2 órákor

Gyerünk csak

Látványos revü 7 képből. Irta: Dr. Béldi Izor és Mérel Adolf. A zeneszámokat: Zerkovitz Béla és Barna Izó szerzerette.

Személyek:

Braun Lipót főkezes Horváth S. Nelli a leánya Faludi B. Szaniszló Ujvári Lajos Adám (delektív) Fehér Arthur Doll, újságíró Marosffy L. Panov Danasoff, Csolnaki Zsuzska a felesége Vörös Ily Jóska, a szobapincér Pazmán Fer. Egy hercegő Földes Iren

Vígshízház

Este 1/2 órákor

Az őrnagy ur

Böhözet. 3 felvonásban. Irta: Mars és Kéroul. Fordította: Heltai Jenő.

Személyek:

Montgiron, eszredes Fenyvesi Labourdette, őrnagy Hegedűs Henri Fréville Tansay Champagneux Kemenes Moulard, közhűsár Tapolczay Dingois, Vendrey Maloizel Szerényi Paulettes Sz. Varsányi Orszegy Martinné Rónaszékiné Dingoisné V. Haraszthy

Magyar Színház

Este 8 órákor

Faust

Dalmű 5 felvonásban. Zenéjét szerzerette: Gounod K. Szévegét Goethe után írta: Barbier és Carré.

Király Színház

Este 8 órákor

Leányvásár

Operette 3 felvonásban. Irta: Brody Miksa és Marlos Ferenc. Zenéjét szerzerette: Jacobi Viktor

Személyek:

Harrison Jack Boross Harrisonné Erdei Berta Lucy, leányuk Harmath I. Gróf Rottenberg Latabár Frits, új Miggles Tom Kőrösmáros Király Sándor Hajóskapitány Krasznay S. Lelkés Erdős Bessy, Lucy szobal. Lonczay Bongalina Inajosi

Budapesti Színház

Este 1/2 órákor

Samuka

Békes bohózat 4 felvonásban. Magyar színe alkalmazta: Hervey Frigyes.

Személyek:

Gróker, fűszeres Kövály Gy. Tóni, kereskedő Székely K. Poprádi, önkéntes Székely Rózi Bátor Paczolay Pekete László Dr. Kánya Ujvári Károly Kerekes, malomtul. Máthé Gy. Tündér Ési Vörös Ily Kovácsné Várady J. Velencei Mór Török Jenő Borbásné Szathmáryné Rózi, szobalány Jancsó Lenke Rogán, káplár Szathmáry L. Ormester Pethő István

Fővárosi Nyári Színház

Este 1/2 órákor

Az eleven ördög

Vig operette 3 felvonásban.

Kerény Arnold

SZÁLLÍTÓ

Budapest, VII., Dobány-utca 37
TELEFON 59-16

Előbál mindennemű élelmiszer- és szállításokat valamint postafuvarozást

A footballjáték összes kellékei.

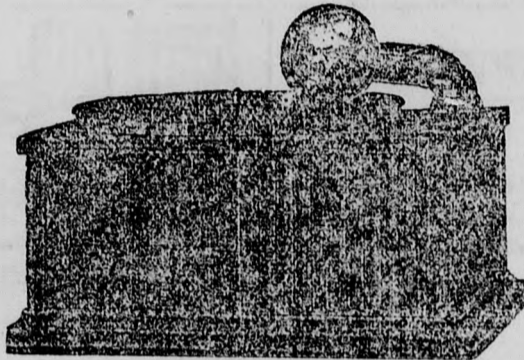
„HERTESZ DIADAL” magyar football prima vörös gummi betéttel

1	2	3	4	5	szám
3.60	5.-	5.50	7.-	7.50	kor.

Rambler. Korfész speciál, Champion, Aqua-kromo stb. versenylabdák. Football cipő, ing, nadrág, lábszárvédő nagy választékban. — Spurtárjegyzék ingyen
HERTESZ TÖBÖR, Budapest, IV., Kristóf-ter. 448.

Megoldva a kérdés!

Bármely beszélőgépen Pathéfon-lemez játszható, mely tudvaleg a legjobb lemez, nem kopik, nem kell tü.

10 koronáért oly hangdoboz, mely minden gépen alkalmazható és azzal Pathéfon-lemez játszható.

Ujdonság: Beszélőgép, 2 hangdoboz. — 1 Pathé hangdoboz 10 drb kétoldalu lemezzel 70 korona

kizárólag

REMÉNYI MIHÁLY

elsőrangú hangszertelepen
Budapest, Király-u. 53.

Kérjen árjegyzék és lemezjegyzéket.

Nagy tölcseres grammophon
10 drb lemezzel 40 korona.

Oláh Gábor: Korunk hőse

Verses regény.

Ára 3 korona.

Kiadja a

Franklin-Társulat.

Kapható: Lampel R.

könyvkereskedésében

(Wodianer F. és Fiai r.-l.)

Budapest, VII., Andrássy-út 21.

és minden könyvkereskedésben.

Saját gyártmányú Műdőkádák 14 kor.-tól felebb, fűtő kádák 20 kor.-tól felebb. Elváltatok mindenféle kutszvatyuk és házi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbb áron
LEFROVICS ADOLF
Budapest, VII., Rottenbiller-s. 19. E.
Telefon 113-46. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

LIDO-VENEZIA

Európa legegységesebb tengeri fürdője.

Excelsior Palace Hotel.

Nagy lényűzettel kiállított szálló. Külön fürdőhelyvel.

Grand Hotel des Bains.

Elsőrangú. Külön kapánakkal.

Hotel Villa Regina.

Elsőrangú. Kerttel.

Grand Hotel Lido.

Családi szálló.

Nagyszabású fürdőházak. Kapánák. Villák. Bérshobák.

Bővebb felvilágosítást ad:

RAGNI LIDO-VENEZIA.

Beketow Cirkusz

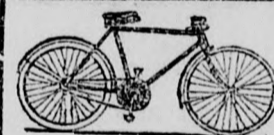
Városliget.

Telefon 107-46

Június 23-tól 30-ig mindennap a világ legszenzációsabb cirkusz-műsora. Csütörtökön és szombaton délután 4 órákor telárok. Vasárnap délután 4 órákor gyermekeknek telárok. Délutáni előadás kezdete 4 órákor. Esti előadás kezdete háromnegyed 8 órákor. A kerékpár-művész műve, az idomitus legnagyobb esodája. Halálornázás a repülő Aeroplánon, a legújabb cirkuszszenzáció. Jegyek elővételi díj nélkül kaphatók A NAP főkiadóhivatalában VI., Andrássy-út 29.

Automobil és kerékpár-alkatrész

fiókhözletünket május 24-én nyitottuk

meg Andrássy-út 55. sz. alatt, hol a létező összes automobil és kerékpár-alkatrészeket nagyban eredeti gyári áron adjuk. Auto-osztályunk vezetésével Láng Miklós okl. gépészmérnökünket bíztuk meg.

Láng Jakab és Fia

kerékpár - nagy kereskedők

József-körut 41 sz.

Baross-ter 3 és Margit-körut 6.

HOLLANDI

életbiztosító részvénytársaság.

(Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente)

AMSTERDAM.

Magyarországi igazgatóság az intézet saját palotájában

Budapesten, Kálvin-ter, Baross-u. 1. Üllői-út 2-4. sz.

Bejárat az Üllői-út 4. sz. kapun.

Legolcsóbb díjak:

Az 1911. év végén a biztosítások összege 392 millió koronát meghaladta

A tartalékok összege 115 millió 894.476 kor.

Eddigi kifizetések 119 millió 874.160 kor.

a biztosítottaknak.

Színházak heti műsora:

Junius		Néopera	Vígshízház	Király Színház	Magyar Színház	Budapesti Színház	Főv. Nyári Színház
27	Péntek	Gyerünk csak!	Nem szabad!	Leányvásár I. fel. I-II. és III. felvonás. Növ. előadás.	—	Samuka	Rigoletto
28	Szombat	Gyerünk csak!	Trilby	—	—	Samuka	Aranyosó
29	Vasárnap	Gyerünk csak!	Ar őrnagy ur	—	—	Samuka	A suhane Aranyosó

MAGYAR KÖNYVTÁR

Szerkeszti RADÓ ANTAL.

Májusi sorozat:

702-703. szám. Heltai Jenő

KIS KOMÉDIÁK.

Ára 60 fill.

704. szám. Rostand Edmond

A KÉT PIERROT VAGY A FEHÉR VACSORA.

Verses egyfelvonásos.

Fordította Kosztolányi Dezső.

Ára 30 fill.

705-710. szám. Homeros

ODYSSEIÁJA.

Az eredeti versmértékben fordította, bevezetéssel és jegyzetekkel ellátta Kemenes (Kempf) József.

Ára 1 kor. 80 fill.

Kapható

LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE

(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál

Budapest, VI., Andrássy-út 21. szám és minden könyvkereskedésben.

A Magyar Könyvtár teljes jegyzéke ingyen kapható.

American Shoe Company Limited
Amerikai cipő r.-t.

Elsőrendű valódi amerikai cipők különlegességek kizárólagos elárúsítása.

Nyári ujdonságok!

BUDAPEST
IV. Kigyb-tér 1. (Királyi héralota)
V. Dorottya-utca 5-7.
VII. Erzsébet-Körút 42.
DEBRECZEN
Piac-utca 44.
ZAGREB
Plica 22.

Kérje képes árjegyzékünket!

THE MUTUAL

NEW-YORKI ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

Tisztán kölcsönös! Részvényesei nincsenek!

3104 1/4 millió frank vagyoni!

1913-ban 89,889,880 frank nyeresémosztalék került a biztosítottak között felosztásra!

Nevezetesebb előnyök: Évi nyeresémfelosztás már az első évtől kezdődőleg! — Háborubiztosítás külön díj nélkül a teljes tőke erejéig! — Keresetképtelenség esetén teljes díjmentesség! — Három évi díj befizetése után ingyémbiztosítás! — Szabad utazás és tartózkodás a föld bármely részén külön díj nélkül! — Megtámadhatatlan kötvény!

Vezérgazgatóság Magyarország és a Kelet részére:
Budapest, VI., Andrassy-ut 20

Mielőtt nyaralóba megyünk vagy elutazunk :: ::

helyezzük biztonságba értékpapirjainkat, ékszereinket, biztosítási kötvényeinket és egyéb okmányainkat Rendelkezésre bocsátjuk e célra, esetleg csak a nyáron át is

SAFE-DEPOSIT

helyiségeinkben levő pénztárfiókokat a fél saját zára mellett. Nagyobb terjedelmű bőröndök vagy ládákat is elfogadhatunk nyáron át megőrzésre e helyiségben.

Bérleti, illetéleg megőrzési díj 16 Koronától kezdve egy egész évre.

Külföldi pénznemeket, valamint a bel- és külföldi fűrdőhelyeire és városaira szóló hitelleveleket a legolcsóbb feltételek mellett engedünk át.

Hermes Magyar Általános Váltóüzlet R.-T.

Budapest, Hermes-udvar, IV., Koronaherceg-utca 5.

Fiókok: V. kerület, Nádor-utca 25. szám (Tőzsde-palota.) és VII. kerület, Baross-tér 16. szám.

A f. hó 19-én, VII. Rákóczi-ut 20. szám alatt megnyílt

Erzsébetvárosi fiókpénztárunk

a váltóüzlet keretébe tartozó összes üzletágakkal foglalkozik.

Takarékbetéteket

a legkedvezőbb kamatláb mellett kamatoztatunk.

Sérültek!

A világhírű **Multiform-sérvkötő**

szabadság leírását ingyen és bérmentve küldjük. — Kiszorítható nyomlapok. Leginomább készítés, kényelmes viselet.

Sérvkötők egyoldala 6-8-10-12-16 K
kétoldala 12-16-20-24-30 K

Műtűző a legjobb műtűző a leg-
jobb kivitelben iszlésőbb készítésben

Támgép, haskötő, gumiharigonyok stb. saját gyármunkában, jóállással, mérték szerint készítenek.

Nagy képes árjegyzékot ingyen és bérmentve küldünk.

Magyar Orvosi Műszertár

Bpest, VII., Rákóczi-ut 32., a Rókus-kórháznál szemben.

A vörös keresztre ügyeljünk.

AZ ÉN UJSÁGOM

előfizetési ára: Helyi 2.50, külföldi 5.-, egész évre 10.- kor. Singer és Wolfner, Andrassy-ut 16. szám.

Férfiak!
Fontos hírt közölök veletek! Olvassátok amit mondok! Komolyan gondolkozom és nyíltan beszélek.
Ingyen egy könyv

Mindazon férfiakhoz fordulok, legyenek azok fiatalok, legszebb éveikben lévők, legyenek azok idősek, legyenek azok nőtlének vagy házások, mindazokhoz, akik azt a rettenetes felfedezést tették, hogy erejüket elvesztették, vagy azt, hogy nemsokára elvesztik. Amit itt mondok, éppen olyan igaz, mint igaz, mert magam átéltem azt, hogy az orvosok kijelentették nekem, hogy képtelen vagyok férfit és férji kötelességeimet teljesíteni. Megengedem, hogy ezen szomorú állapotomnak magam voltam oka, mert ifjúságomban olyan szokásokat vettem fel, amelyek nem tudtam később elhagyni és amelyek végre is a teljes letöréshez vezettek.
Orvosságoknak csupán átfemelni, pillanatnyi hafásuk volt, ezután rögtön ismét ugyanolyan gyenge voltam, mint előzőleg. Orvosi tanácsra sokat utaztam, felkerestem mindenféle fűrdőhelyet, szigorú, lelkiismeretes diétát tartottam, röviden, mindent, minden lehetőséget megtettem, hogy csak megint visszanyerjem erőmet. A hely szűke nem engedi meg, hogy részletekbe bocsátkozzam, csak annyit akarok elárulni, hogy végre is egy lehetőséget fedeztem fel, ami által erős lettem. Egyedüleg általában véve is egészségesebb lettem. Hangulatom jobb lett, arcom egészségesebb színű, szemeim nézése frisebb, idegességem megszűnt, egyszerűval minden tekintet nélkül helyreállottam. A szives olvasó természetesen azt kérdezi, minő bűvös ital, minő varázsszer vagy micsoda tinktura okozta ezt a csodát? S erre csak azt felelhetem, hogy alig néhány hét alatt lettem egészséges, anélkül, hogy valami orvosságot szedtem volna. Ép oly kevéssé használtam az u. n. villamos övet, vagy másfajta apparátust.

Az általam követett módszer hibátlan.
Állandóan erős maradtam utána. És így van ez minden férfival, aki ezt a módszert használta. Közelebbit talál Ön egy brosurában, amelyet egy híres specialista írt és amely megbecsülhetetlen egészségi tanácsokat tartalmaz; ez a könyv már sokakat helyreállított, a mellett utmutatást nyújt idő előtti ideggyöngcség és más, neurasthénia állapotokra visszavezethető betegségek elkerülésére. Megmutatja a helyes utat az idegrendszer erősítésére, az ifjui frissesség és teljesítő képesség visszanyerésére, az egészséghez és életboldogsághoz. Ezt a könyvet ingyen küldi 40 fillér előzetes beküldése mellett diszkrétan, zárt címmelküldi dobozban.
FRITZ ARNDT G. m. b. H. Berlin S. O. 33. Abt. 691

Az **ATHENAEUM KÖNYVTÁR** legújabb kötete
a magyar novellalírást kiváló jelesnek érdekes mesészerűségű, művészi stílusú szinpopos novelláit tartalmazza.
SZINI GYULA: A RÓZSA-SZINŰ HÓ 1 Kor 190
Novellák (384 oldal). Ára
Eddig megjelentek:

Köbor Tamás: Komédiák. Novellák. (424 oldal.)
Biró Lajos: Györia. Novellák. (448 oldal.)
Balsas: A szamárbőr. Regény. Fordította Harsanyi K. (387 oldal.)
Zola: Pascal orvos. Regény. Fordította Gerő Attila. (448 old.)
Dickens: Két város. Regény. Fordította Bálint Mihály. (448 oldal.)
Anatole France: A Pinguinek szigete. Regény. Ford. Bölöny György. (320 oldal.)
Csehov: Az orvos felesége és más novellák. (384 oldal.)
Bölsche: Szeretem az élel világháiban. (1152 oldal.) Két kötet.
Tolsztoj: Hadzsi-Murát. Regény. Az ördög. Elbeszélés. (374 oldal.)
Voss Richárd: A költő és az asszony. Reg. (384 old.)
Tóth E.: A halogésszony desise. (384 old.)
Maupassant: Egy élet. Reg. 372 oldal.
C. F. Meyer: A barát násza és egyéb novellák. Lányi V. fordítása. 384 oldal.
Wella Jenő: Hét sovány esztendő és más elbeszélések. (384 old.)
Gellerstam: Az őcsike. Az örök rejteley. Két reg. (384 old.)
Anatole France: Az istenek szomjaznak. Reg. (384 oldal.)
D'Annunzio: A Tűz. Reg. Ford. Lyka K. Múgyer: **Botánvilág.** Reg. Ford. Komor Gy. J. V. Jensen; **D'Orá asszony.** Regény.
Kiadja az ATHENAEUM irodalmi és nyomdai r.-t. Kapható minden hazai könyvkereskedésben. 999

BAD HALL

Legnagyobb előrangú jód-fürdő. Idény: május 1-től október 1-ig. Fényűzősi fürdők s a legmodernebb gyógyhatányok, masszázs, hidegvíz-kurák, elektromos fény-és hőkezelés fürdők, inhalációk a legújabb rendszer szerint. Nagyszerű fűtés az Alpest előhegyek közt, terjedelmes parkokkal. Színház, győzzen, koncertek, bálók. — Elegáns szállók és magánlakások. Penziók felnőttek és gyermekek részére.

A krensthal vasút és steyerthali vasút állomása. Bécsből via Steyer vagy Linz (közvetlen kocsi) 6 óra alatt Passau és Salzburgból via Wels-Unterrohr 3 és fél óra alatt elérhető. Felvilágosítást és prospektust készséggel küld az Országos Gyógyintézetek Igazgatósága BAD HALL Dr. V. Gerstel sanatorium telen is nyitva.

Thurzó-Füred.

A déli Szepességnek egy remeke. 61 fenyvesek közepette. Vasúti állomás Gölniczbánya, 572 méter. Posta és távirás helyben.

Elsőrangú klimatikus gyógyhely.

Vizgyógyintézet, vizkurák, inhalációk, diétás kurák, nap- és szabad fürdők, villanyozás és masszázs.

Mindenemü idegbajok, légzési, emésztési, vérkeringés, anyagcsere és más egyéb bajok ellen.

Igen védett hely, állandóan enyhe, szép tavaszi időjárással. Kétféle konyha és olcsó ellátás. Elő- és utóidényben 30% július elejétől 6 heti tartózkodás után 60% áron gondomény. Szobák egész időre olcsó átalányban bérelhetők. — Állandó fürdőorvos: **Vladár József dr.**

Prospektussal szolgál a **FÜRDŐIGAZGATÓSÁG.**

EVŐESZKÖZÖK

ezüstből és alpacca ezüstből,
DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
a legelőnyösebben

POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTÉLEPÉN

Budapest, VI., Teréz-körút 5. szám, I. emelet.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK.
ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása költséges, petít betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szó egyszeri beiktatása költséges, petít betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Házasságokat

diszkrétan, minden igénynek megfelelően közvetít **Nagy Jenő** elismerten legszolidabb házasságközvetítő irodája, Budapest, Rákóczi-ut 36, I. emelet 3. Cégneküli levelezés.

Tátrai málnaszörp
5 kilós postakosarakban K 8.— **Barta József** kom-revgyára Felka (Szepesmegye.)

Tokaji

számorodni 1906. évi 5 liter 11 korona. Tokaji édes aszúbor 5 félliteres üveg 12 korona, bérmentve **Gritner Lajos**-nál. Tokajban.

Szoba, konyha

azonnal kiadó, a burorzat is eladó. István-ut 6. I. 21.

HUNGÁRIA beszélőgépek

először nékülük is kizárólag eredeti elsőrangú gyártmány részleffizetésre is olcsón kaphatók: **Deményi és Tsa** Budapest VI., Teréz-körút 4. Képes árjegyzék ingyen.

Parlamentari

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíróiskola. Gépírás különféle gépeken és magyar-német fogalmazás-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 korona. Kereskedelmi akadémiai rendes tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az országos Magyar Gyorsíró Egyesület miniszteri jóváhagyással szervezett tanfolyamai nyilvánossági joggal. Alapította **Markovits Iván** az 1863. évben. Közérvényű egyesületi oklevelek. Tájékoztatót küld a **Gabelsberger Szakiskola** (kizárólag) **Hegedüs Sándor**-utca 7. előbb a szemközti **Liszt Ferenc**-tér 10. szám alatt. A címre jól vizsgálunk! Az egyesületnek más iskolája nincs. Az „Országos” és „Gabelsberger Szakiskola” jelzőket megtévesztés céljából utánozzák. Telefon 35—68.

MINDEN

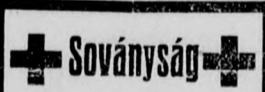
fatalembernek és hölgynek feltétlenül ajánlható a **Társalgás Művészete** című könyv. Szépgyönyörű az emberre, ha társaságba megy és nem tudja, mit szóljon szomszédjának vagy pláne főlebbvalójának. Mindenki szánakozva nézi az ily embert! Akar ön szellemes lenni? Akarja, hogy kellemes társalgónak tartsák? Olvassa el a **Társalgás Művészete** (Ellenállhatatlanság titka) könyvet, melyből megtudja, mint viselkedjék, hogy férfit, nőt, alattvalót, főlebbvalót egyaránt meghódítsa! A könyv korrekt utmutatója lesz az élet minden helyzetében. (Olcsón megszerezheti.) Áttekinthető kivonatot (tartalomjegyzéket) ingyen, diszkrétan küld a „**Országos Könyvtár**” kiadóhivatala, Budapest, Rákóczi-ut 36.

Jércze. Rák.

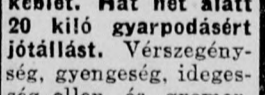
Eleven megérkezésért garancia. Bérmentve utánvétellel: 6—8 darabos kövér, sütni való jércze, vagy 4—5 kövér kacsa 7 kor., 40 darabos szőlő-rák 11.50 K., 60 darabos óriás-rák 8.50 K., 80 darabos éti rák 6.50 K. **B. Kaphan, Buczacz.**

Könyveket

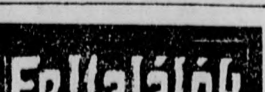
egyes jobb műveket, valamint egész könyvtárakat az irodalom minden ágából, ugyiszintén használt tankönyveket magas áron vásárol **Lukács Gyula** antikváriuma Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 15.

Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a **dr. William Hartly** tanár amerikai erőtáp-pora. Soványak tartós, szép telt testidomokat nyernek. — **Hölgyek remek keblét. Hat hét alatt 20 kiló gyarodásért jótállást.** Vészségénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomor-bajosoknak nélkülözhetetlen tápszer. Kizárólag: **Chikagó, Berlin, London, Hamburgban.** Köszönő levelek minden országból. Dobozonként 1 frt. 10 kr. Használati utasítással. Főraktár **Balázs Károly E.** drogueria VII., **Damjanich-utca 33.** Telefon **József 28—29.**

UTMUTATÓJA szabadalmazáshoz, értékesítéshez nélkülözhetetlen. Díjtalanul küldi: **Áron és Molnár** szabadalmi és értékesítési osztálya Budapest, VIII., **József-körút 9. szám.**

UTMUTATÓJA szabadalmazáshoz, értékesítéshez nélkülözhetetlen. Díjtalanul küldi: **Áron és Molnár** szabadalmi és értékesítési osztálya Budapest, VIII., **József-körút 9. szám.**

Erzsébetfalván

a villamos megállónál! **Szemere-utca 22. sz. a.** egy kétlakásos ház, mely 3 szoba, 2 konyha, speisz, nyári konyha stb.-ből áll, minden elfogadható ártért eladó. A telek 156 □-öles. Felvilágosítást adhat a tulajdonos: **délután 3—6-ig: Kilián István.** Budapest, Honvéd-utca 10.

Gyorsírás

és gyorsgépírás. A **Gyakorló Gyorsíró Társaság** szaktanulmányai lényegesen megnagyobbított modern hygienikus új helyiségeinkben (**Andrássy-ut 12.**) tartatnak. Legalaposabb kiképzés gépírás, magyar-és német gyorsírásban. — **Gabelsberger-Markovits-rendszer.** Beiratkozás naponként. Tandíj igen mérsékelt. Díjmentes tantárgyak: magyar-német helyesírás, „**Kartothek**” amerikai könyvelési és nyilvántartási rendszer, összeadó-és számológépek kezelése. Párhuzamos esti tanfolyamokat is tartunk. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba juttatjuk. **Glogowski és társa, (Remington) Budapest, VI., Andrássy-ut 12. szám.**

MAKAY BÉLA

új könyve:

A lóp virága

és egyéb írások

Ebben az új könyvében is megmarad a természet bűbajos világában, amelyet nálánál senki sem ismer és nem érez át jobban, de már nem csupán természeti leírásokat és vadászkepeket ad, hanem történeteket is kerest ki.

Ára 4 Korona.

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fia) részvénytársaság-nál. Budapest, **Andrássy-ut 21.** valamint minden könyvkereskedésben.

AZ ATHENAEUM KÖNYVTÁR

legújabb kötete:

a magyar novelláirás kiváló jelesének érdekes meseszövevé, művészi stílusú színpompás novelláit tartalmazza

SZINI GYULA:

Arózsaszínű hó 190

Novellák. (384 o.) Ára díszes kötésben

Eddig megjelentek:

KÖBOR TAMÁS: Komédiák. Nov. (424 old.)

BEIRÓ LAJOS: Gloria. Novellák (448 old.)

BALZAC: A számbőr. Regény (387 old.) Fordította **Marcsányi K.**

ZOLA: Pascal orvos. Reg. (448 o.) Ford. **Gerő A.**

DICKENS: Két város. Reg. Ford. **Bálint M.** (448 o.)

ANATOLE FRANCE: A Pinquinek szigete. Regény. Ford. **Bülböny Gy.** (320 o.)

CSEHOV: Az orvosfelesége és más novellák. (384 o.)

BÖLSCHÉ: Szerelmem az első világában. (1152 oldal). Két kötet.

TOLSZTOJ: Hadzi-Murat. Regény. Az ördög. Elbeszélés. (374 old.)

VOSS RICHÁRD: A kőítő és az asszony. Regény. (384 oldal.)

TÓTH BÉLA: A holdgasszony dervise. (372 oldal.)

MAUPASSANT: Egy élet. Regény. (372 oldal.)

C. F. MEYER: A barát néma és egyéb novellák. Lányi V. ford. (384 o.)

HELTAI JENŐ: Két sovány esztendő és más elbeszélések. (384 o.)

GEIJERSTAM: Az őcsike. Az örök rejtély. (384 o.)

ANATOLE FRANCE: Az istenek szomjaznak. Regény. 384 oldal.

GABRIELE D'ANNUNZIO: A léz. Regény. (448 old.)

MÜRGER: Bokérvilág. Reg. Ford. Komor Gyula.

J. V. JENSEN: D'ora asszony. Regény.

Minden kötet ára 190

Kapható minden könyvárusnál, Kladja az Athenaeum irad. és nyomdai r-társ.

Eladó telkek

3 telek a vecsési Andrássy-telep legjobb helyén, kettő együtt, kisebb gyári célra is nagyon alkalmas. Olcsón eladó. Jó feketé föld, bőséges víz. Bővebbet Szabadság-tér 10. szám. liftesnél.

„Stenografia”

A „Stenografia” Országos Gabelsberger Gyorsíró- és Gépíróiskola megnagyobbított összes helyiségei kizárólag **Rákóczi-ut 20.** alatt vannak. (Előbb Rákóczi-ut 60.). Figyelmeztetjük a közönséget, hogy intézetünk elnevezéseivel sok visszaélés történt és ezért az új cím **Rákóczi-ut 20.** jól megjegyzendő. A magyar-német gyorsírási, gépírási, helyesírási és kereskedelmi szaktanfolyamokra naponta lehet beiratkozni. **Ingyenes gépírásoktatás.** A tanórák a nap bármely szakában reggel 8 és este 9 óra között szabadon választhatók. **Előkészítő tanfolyamok a gyorsírás-tanítói és tanítónői vizsgára,** mely vizsga a minisztériumtól kinevezett állandó vizsgálóbizottság előtt történik. **Sürgős esetben a gyorsírás és gépírás egy hónap alatt megtanulható.** Ingyenes és biztos állásközvetítés. **Írásmunkák készítése és sokszorosítás.** Beiratások egész nap, kizárólag **Rákóczi-ut 20.** (előbb Rákóczi-ut 60.) **Tájékoztatót küld az igazgatóság.** Telefon 101—25.

Ajtók, Ablakok

vasredőnyök, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál Budapest, **Ullői-ut 123** Telefon: 62—30

ALAPITTATOTT 1886-ban

Zálogcédlakát

veszek. Előlegesen kaphatók, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.

SINGER JAKAB

ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán.